

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opggericht 1 Januari 1881

Het kwakzalversrapport

HET IS een lange, lange geschiedenis. De staatscommissie-Peters, die een onderzoek zou instellen naar de mogelijkheden van een wettelijke regeling van de onbevoegden, heeft anderhalf jaar geleden haar rapport uitgebracht. Daarvan is tot nu toe niets gepubliceerd. Maar mr. G. Kruseman, die deel uitmaakte van deze staatscommissie en die in het verleden herhaaldelijk in het krijt is getreden — ook als raadsman — voor de Nederlandse Werkgroep van Praktiserende Genezers (vroeger paranormale genezers, maar het woordje paranormaal heeft men als een stinkend ei laten vallen) heeft uit de school geklikt.

Hij heeft in een gesprek met een redactielid van NRC Handelsblad enige bijzonderheden over het rapport medegedeeld. Hij heeft daarbij ook de verwachting uitgesproken dat het nog wel een tijdje zou duren eer men een wetsontwerp kon verwachten.

De redactie van Medisch Contact, het officiële orgaan van de Kon. Ned. Mij tot bevordering van de geneeskunst, heeft tegen de mededelingen van de heer Kruseman bezwaar gemaakt. De heer Kruseman had verklaard, dat er onderscheid zou worden gemaakt tussen bonafide en malafide genezers (bij een vorige gelegenheid heeft dezelfde heer Kruseman overigens verklaard dat dit een onmogelijke zaak was). Een dergelijk onderscheid tussen bonafide en malafide genezers is volgens de redactie van Medisch Contact niet mogelijk omdat goede criteria ontbreken.

„HET RAMMELT hier en daar”, zegt de heer J. J. van Mechelen, redacteur van Medisch Contact in zijn artikel, sprekend over de inlichtingen, die mr. Kruseman aan NRC Handelsblad verschafte over het rapport van de staatscommissie Peters. De commissie zou ook geen onderscheid willen maken tussen paranormaal en niet paranormaal. Uiteraard vindt de redactie van Medisch Contact het onjuist dat één lid van de commissie de buitenwereld inlicht over het beraad binnen die commissie.

CONTRIBUTIE 1971

Help mee in de strijd tegen de kwakzalverij - gireer snel uw jaarcontributie aan de penningmeester van onze vereniging te Amsterdam (postgiro 32237, gemeentegiro K 1672) en werf een nieuw lid! (Contributie zowel als abonnement f 10.—, voor studerenden f 2.50).

Pas op voor aardstralen, zegt Issels

DE DUITSE kanker-genezers, dokter Issels, die in Beieren een kliniek voor kankerpatiënten exploiteert geeft patiënten, die naar huis terugkeren o.a. goede raad mee: zij moeten oppassen voor aardstralen! Elseviers Weekblad deed enige tijd geleden een boekje open over de wijze, waarop deze Issels, over wiens methode in Engeland een televisie-film werd uitgezonden het bijgeloof aan de aardstralen in stand houdt.

DE RINGBERG-KLINIEK van „chef-arts” dr. med. Josef Issels is een „Staatlich konzessionierte-Krankenanstalt”, gevestigd te Rottach-Egern in Oberbayern. Buitenlandse patiënten moeten bij opname een vooruitbetaling doen voor minstens twee maanden: 10.000 DM, in contanten of in traveller-chèques.

Elsevier hoorde van iemand, familielid van een recent overleden patiënt van Issels: „Het lijkt vaak of men in

publikaties er van uit gaat dat alleen rijke mensen de kliniek bezoeken. Het tegendeel is waar, dat is mij gebleken in gesprekken met patiënten, die eigen huis hadden verkocht, erfdelen opgevraagd of grote schulden waren aangegaan bij vrienden en familie. Als het misloopt, in welke deplorabele situatie blijven dan de nabestaanden achter?”

Hij vertelde verder, dat volgens Issels 17 pct. genezen wordt. Maar genezen patiënten moeten een nabehandeling hebben, die er op neer komt, dat men ieder jaar een maand terug moet komen en 5000 gulden moet betalen.

Wichelroedelopers

EEN MEVROUW uit Rotterdam was een jaar tevoren helemaal genezen door Issels. Ze was naar huis teruggekeerd, was verhuisd vanwege de vuile lucht en de aardstralen. Ze

VERVOLG OP BLZ. 2

De „tendentieuze en verwarrende voorlichting” van mr. Kruseman roept bij Medisch Contact nogal wat vragen op: wie moet en kan constateren of een genezer zijn patiënt schade toebrengt? Hoe kan worden vastgesteld of een genezer een patiënt heeft bewogen een behandeling door een arts te staken?

En op wiens gezag kan een genezer aannemen dat een patiënt eerst bij een arts is geweest?

Volgens Medisch Contact heeft mr. Kruseman meer gezegd dan hij kan verantwoorden en het enige lichtpunt zou dan zijn dat die commissie Peters nu eens eindelijk met de werkelijke resultaten van haar onderzoek naar buiten zou treden.

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeienis is KWAKZALVERIJ

Dokter Issels op aardstralentoer, Miljoenenproces compleet met wichelroede over softenon is ten einde

VERVOLG VAN BLZ. 1

kwam terug voor een nabehandeling - maar zes weken later was ze dood.

Wie genezen of niet de Ringbergkliniek van Issels verlaat krijgt o.a. papertjes mee, die als leidraad moeten dienen bij de nabehandeling. Een ervan houdt zich bezig met de aardstralen, de „geopathische straling“. Vooral boven wateraders en vindplaatsen van mineralen kunnen die stralingen optreden, aldus dr. Josef Issels. De werking van deze stralen wordt verhevigd binnen vier muren, „vooral waar sterk stralingremmende bouwmaterialen als beton en ijzeren balken worden gebruikt.“

Vakkundige wichelroedelopers kunnen de patiënten helpen om hun bed op een veilige plaats te zetten. Zo'n wichelroedeloper kan men bestellen bij de „Fachschaft Deutscher Ruten-ganger (Leiter ing. L. Oberneder) 68 Mannheim-Freudenheim, Arndt-Strasse 22“. Postzegel voor antwoord bijvoegen!

Gearde spiraalveren

MEN ZAL ZIJN matras voorts moeten „ontstoren“ door aan de spiraalveren een leiding te verbinden, die gearde is op de waterleiding. Maar beter nog is het op een houten plank en paardeharen matrassen te slapen.

Men moet voorts ook uit de buurt blijven van paraffine, kolen, water, maar vooral van op olie werkende centrale verwarmingsinstallaties. Want: bij de oliebrander versterken de depolariserende invloeden van vlammen, turbine en elektromotor elkaar“ . . .

Gabriëlle Ausems en Jaap de Vries van Elsevier, die deze gegevens voorlegden aan Nederlandse artsen, constateren: „zij konden hun afgrijzen niet onderdrukken“. Begrippen, die op de nagelaten rekeningen van een Ringberg-patiënt voorkwamen als „Blutwasche“ en „Sauerstoffinsufflationen“ (bloedwassing en zuurstofinblazingen) versterken het wantrouwen, dat zij tegen de Issels-therapie voelen.

Clou van de behandeling

IN EEN BEPAALD geval werden aan een patiënt circa 70 geneesmiddelen toegediend, die rond 2300 D-mark kosten. Kosteloos was echter een middel genaamd CA 15. Dat moet de clou van de behandeling zijn.

De nagelaten aantekeningen van een andere patiënt vermelden dat het een „homeopathisch middel is, dat uit tumoren wordt samengesteld en af-

weerreacties opwekt en lymfocyten „maakt“. Eén van Issels patiënten, die met een papieren boodschappentasje thuiskwam, dat vol medicamenten zat, overleed vijf dagen later. In zo'n tasje zit ook het CA-15 poeder.

Daarover belde Elsevier de heer Issels op, maar deze toonde zich niet mededeelzaam. Het is een immunotherapeuticum, aldus Issels, dat op het ogenblik klinisch wordt beproefd. In zijn kliniek.

Meermalen helpen familieleden patiënten in de Ringbergkliniek met wassen, scheren, temperaturen, infusen enz. Die familieleden moeten in een pension onderdak zoeken. Dat jaagt de kosten extra op.

TV-film over methode Issels

IN ONS nummer van november hebben wij, op blz. 48, gewezen op de gelijkens tussen de Isselsmethode voor genezing van kanker en die van de Vlaardingse arts Moerman. De heer Frits Gonggrijp, die voor De Telegraaf de kliniek van Issels heeft bezocht (de Ringbergkliniek in Rottach-Egern, Beieren) wijst ons er op, dat wat Moerman doet veel primitiever is dan de behandeling die de patiënten in de zeer goed ingerichte kliniek van de Duitse kanker-„ketter“ dr. Josef Issels ondergaan. Hoe men ook over de methoden mag oordelen.

Intussen is, en wel reeds op 3 november, de nogal omstreden film, die een team van de Engelse BBC in de kliniek van Issels heeft opgenomen, in Engeland toch door de televisie uitgezonden. Een commissie van de Engelse ziekenfondsraad zal naar aanleiding van deze film een nader onderzoek instellen naar de wijze, waarop de patiënten in de kliniek van Issels worden behandeld.

Er moge hierbij worden aange-tekend, dat in principe beide methoden, Issels zowel als Moerman, op hetzelfde neerkomen. Aan de kanker zélf doen noch Issels noch Moerman iets. Hun methode zou men kunnen vergelijken met wat men vroeger deed met tbc-patēnten, die in een tentje buiten werden gelegd en vet gevoerd werden om door het verhogen van de weerstand de ziekte de baas te worden. Maar het kankergezweel zelf pakt men niet aan. In Noorwegen heeft men zelfs met naturalistische middelen gepoogd om de kanker de baas te worden (red. M.t.d.K.).

IN HET SOFTENON-PROCES dat in Alsdorf bij Aken gevoerd werd, heeft het openbaar ministerie op 12 december het verzoek van de verdediging ingewilligd om het proces na 282 zittingen te staken. In het proces moesten zich vier voormalige personeleden van het Westduitse farmaceutische bedrijf Chemie Grünenthal verdedigen tegen de beschuldiging van dood door schuld. Het door dit bedrijf gemaakte slaapmiddel Softenon veroorzaakt beschadiging van het zenuwstelsel bij volwassenen en misvormingen bij nog niet geboren kinderen, waarvan moeders tijdens hun zwangerschap dit middel hebben gebruikt.

De aanklager stemde in met het be-toog van de verdediging dat er slechts sprake kon zijn van minimale schuld van de kant van de verdachten. De verdediging had hen „kleine raderen“ in een groot concern genoemd.

De aanklager betoogde dat het proces in ieder geval de aandacht van het publiek had gevestigd op tekortkomingen bij de fabricage, beproeving en de controle op geneesmiddelen. Als een ander gunstig punt van het voorstel van de verdediging noemde de aanklager dat de beklagden de kosten van het proces zouden moeten betalen. Met het vooronderzoek werd negen jaar geleden een begin gemaakt en de kosten lopen intussen in de miljoenen. Het aandeel van de verdachten in de kosten werd niet onmiddellijk bekendgemaakt.

Over het begin van het proces hebben wij in het Maandblad tegen de Kwakzalverij in augustus 1969 (blz. 50) en in september daaropvolgend (blz. 56) een en ander bericht (red. M. t. d. K.).

GEBLINDDOEKT

DE 17-JARIGE SCHOLIER Tom Ver-fuurden uit Warnsveld heeft op Sinterklaaszaterdag geblinddoekt met de bromfiets een rit gemaakt door de binnenstad van Zutphen. Hij wilde hiermede aantonen, dat hij de illusionist David Berglas kon evenaren, die geblinddoekt autoritten heeft gemaakt in de tijd, dat hij met opvallend succes illusionistische trucjes voor de VARA-televisie uithaalde. Zouden ze in Warnsveld ook al van die doorzichtige blinddoeken hebben?

Rechtbank keek nog eens naar "vuist" over kruidendokter

SPREEK MIJ NIET van kruiden, zei in een december gehouden uitzending van het programma Voor de vuist weg TV-presentator Willem Duys. Spreek mij niet van kruiden! Maar er wordt nog altijd over gesproken. Van de Moosdijk heeft tegen Willem Duys en de Avro een civiele procedure aange-

spannen. En wel wegens dat deel van het programma „Voor de vuist weg” van 13 december 1968 waarin de Hilversummer M. Eerenberg de gelegenheid kreeg de bedenkelijke praktijken van Willem van de Moosdijk aan de kaak te stellen.

Op 26 november jongstleden werden in deze zaak pleidooien gehouden voor de civiele kamer van de Amsterdamse rechtbank. Van de Moosdijk eist van de Avro en van Willem Duys schadevergoeding. Immers de verkoop van zijn kruiden is zo achteruit gegaan na de uitzending. De lezers van ons maandblad zullen zich herinneren, dat na deze uitzending Van de Moosdijk zijn „vloot” van meer dan twintig bestelwagentjes, waarmee chauffeurs-verkopers het hele land afreisden, van de hand moest doen.

Op 4 december werd de civiele procedure voortgezet op een niet alledaagse plaats: in de NOS-studio Vitus te Bussum. De vice-president van de Amsterdamse rechtbank, mr. J. K. Frankx wilde de uitzending, waarvan een ampexopname is gemaakt, nog eens bekijken. Ook het weerwoord van de kruidendokter, dat de Avro destijds heeft uitgezonden, werd nog eens voor de rechtbank vertoond.

Na afloop van deze uitzending — buiten tegenwoordigheid van de raadslieden — werd een korte zitting geïmproviseerd van de rechtbank om mr. Frankx in de gelegenheid te stellen enige mededelingen te doen. De raadslieden van beide partijen konden daarna hun pleidooien houden. De president stelde tenslotte de uitspraak vast op 26 januari a.s.

Brabantse "Raspoetin" adverteert in Nice-Matin

HET VALT te vrezen, dat Willem van de Moosdijk, die zich in meer florisante tijden graag de „Raspoetin” van Brabant liet noemen, ook in het nieuwe jaar nog wel enige malen in onze kolommen moet worden genoemd. Deze negociant in kruiden zoekt het nu verderop. Men heeft in het nummer van ons Maandblad van juli 1970 op pag. 32 kunnen lezen, dat Van de Moosdijk grote advertenties plaatste in Noorse dagbladen. Compleet met een coupon om op te sturen aan de man „aan wie mannen en vrouwen uit de hele wereld vragen om verlossing van hun kwalen.”

Occult Wiener Blut

ROSEMARY BROWN, de Engelse huisvrouw, die als spiritistisch medium muziek van Liszt, Chopin en Beethoven (o.a.) uit het hiernamaals „doorgeeft” (Maandblad tegen de Kwakzalverij, sept. 1970, blz. 39) is niet het enige voorbeeld van occult componeren van muziek.

Johan Strauss heeft zestien operettes geschreven maar na zijn dood nog een zeventiende langs occulte weg aan de wereld geschonken. Voor de operette Wiener Blut had Strauss, die toen al 74 was, teruggeslagen op zijn vroegere melodieën. Dat lag al gereed toen hij op 3 juni 1899 kwam te overlijden. De librettisten Victor Léon en Leo Stein zorgden voor een libretto. Maar het werk moest nog voltooid worden — o.a. de arrangementen moesten nog worden geschreven. Daarvoor zorgde een vaardig muzikaal man, Adolf Müller jr. Maar, zo ging in Wenen het verhaal: uit het hiernamaals gaf Johann Strauss langs occulte weg Müller de nodige aanwijzingen! . . .

Op 26 oktober 1899 had de première plaats, in het Weense Carltheater.

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres **Oranjelaan 6 te Hilversum**! Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

Houdini en Houdin

HARRY HOUDINI, de befaamde Amerikaanse illusionist die zo knap de trucs van spiritisten kon nadoen en zodoende deze occulte duisterheden aan het scherpe kritische daglicht bracht, heette eigenlijk Erich Weiss. Hij besloot goochelaar te worden na lezing van het boek van een Franse goochelaar uit de vorige eeuw Jean Eugène Robert-Houdin, die zijn herinneringen heeft opgetekend:

Erich Weiss was vast besloten Robert-Houdin na te volgen en koos als artiestennaam Houdin met een i er achter: Houdini. Of-schoon Jean Eugène Robert-Houdin niet meer leefde toen Erich Weiss deze artiestennaam aannam kon de familie van de Fransman dit gebaar allerm minst waarden. Houdini stierf in 1926 op ruim vijftigjarige leeftijd.

Een kleinzoon van Jean Eugène Robert-Houdin, Paul Robert-Houdin heeft in Frankrijk bekendheid verworven als de man, die de „Son et Lumière-spelen” heeft uitgedacht, die als romantisch divertissement des zomers met kastelen en oude stadsdelen als achtergrond voor de toeristen worden uitgevoerd. Ze zijn ook tot in Nederland doorgedrongen, getuige o.a. Wijk bij Duurstede. Het merkwaardige feit doet zich voor, dat deze Paul Robert-Houdin nu door velen wordt aangezien als „de kleinzoon van de grote Houdini”. Men zegt, dat hij dit niet op prijs stelt.

Anaesthesist kreeg een half jaar

ANDERHALF JAAR met aftrek eiste de Utrechtse officier van justitie tegen de 31-jarige in Tunesië geboren G. H. A. F. die kans heeft gezien drie maanden lang als „anesthesist” in het academisch ziekenhuis te Utrecht rond te lopen. Zonder overigens zelfstandig te praktiseren volgens de leiding van de chirurgische kliniek, maar F. houdt vol in minstens tien gevallen zelfstandig te hebben opgetreden, waaronder bij één zeer zware operatie. Volgens zijn raadsman zou dit ook te lezen zijn in de administratie van het ziekenhuis.

Naar het ziekenhuis volhoudt heeft F. evenwel slechts geassisteerd. Hierbij bleek ook al snel dat er iets aan hem schortte. Onderzoek wees uit dat hij zelf valse Franse diploma's had gemaakt. Hij had niet meer opleiding gehad dan een cursus voor verpleger-narcotiseur. Maar dit schijnt hem niet te hebben verhinderd twee jaar lang in een Duits ziekenhuis te werken als anaesthesist en meer dan 900 narcoses toe te dienen. Met veel succes, want hij heeft van de chef-arts van deze inrichting een zeer lovende brief meegekregen.

F. erkende de vervalsing ruitelijk. Zijn doel zou zijn geweest met nieuwe apparatuur kennis te maken, waarmee hij als verpleger niet mocht werken.

Utrecht bezit deze apparatuur, maar geen mensen die deze kunnen bedienen, door verwaarlozing van het nieuwe specialisme anesthesiologie, naar prof. Smalhout heeft meegedeeld op een persconferentie na de — eerst geheimgehouden — aanhouding van F. Daarom probeert men buitenlanders te werven. F. had een voorlopige aanstelling gekregen „tot hij zijn papieren kon tonen”. Zijn werk zowel als deze stukken leidden tot zijn ontmaskering. Aanvankelijk had men de man met stille tram laten vertrekken. De inspecteur van de volksgezondheid nam daar echter geen genoegen mee (zie pag. 46, M.d.t.K., nov. 1970).

Het vonnis luidde: een half jaar gevangenisstraf voor F. met aftrek van voorlopige hechtenis.

De kei snijden

J. A. MEIJERS, de enige jaren geleden overleden Neerlandicus, die o.a. in De Groene geregeld artikelen over taal- en taalgebruik publiceerde heeft ook eens uit de doeken gedaan, wat er bedoeld werd met „de kei snijden”.

Er waren namelijk twee woorden, kei, keisteen, en key, een onberaden zot — maar die woorden werden op precies dezelfde wijze uitgesproken. Christoffel Plantijn, de Antwerpse drukker verklaarde in zijn Schat der Neder-duytscher Spraken „Eenen key”: „un sot estourdi”, een onberaden zot. Bij Brederode kan men vinden: „Wat een malle kay is meester Kackadoris: die vent is gek”.

Iemand van de kei snijden was iemand van zijn dwaasheid verlossen. Er is een schilderij van Jan Steen, het snijden van de kei genoemd, waarop het slachtoffer een kies uitgetrokken

wordt. Een schilderij van Jeroen Bosch onder die naam (namelijk „het snijden van de kei”) moet, aldus J. A. Meijers, door zijn fantasie zijn ingegeven. Zo gek wisten de kwakzalvers ook toen nog niet de mensen te krijgen, dat ze zich het hoofd open zouden laten snijden om daaruit een denkbeeldige steen te laten halen!

In de taal van ouderen hoorde men nog niet zo lang geleden verwijzingen naar Merenberg of Medemblik. Zo zei men vroeger — en de zin is al in 1561 opgetekend! — „Vaer te Leyden en laet u scrapen”, tegen iemand aan wie men wilde zeggen, dat hij niet goed bij het hoofd was. Dan moest men de kei laten schrappen. Een andere uitdrukking ook van enige eeuwen her wilde: Ghy moet u vander keyen doen snijden bij meester Steven!

Maar een keisteen heeft met dit alles niets van doen — er werd een andere key bedoeld.

HANDEL IN VERMAGERING

ONDER DE TITEL „Handel in vermagering” wordt in het januarinumnummer van de Consumentengids een kritische beschouwing gewijd aan de activiteiten van de zogenaamde vermageringsinstituten.

„De enige manier om werkelijk te vermageren — daarover zijn de deskundigen het wel eens — is minder eten. Wordt dat gecombineerd met lichaamsbeweging des te beter. Veelzijdige oefening, regelmatig herhaald en gecombineerd met een verstandig dieet geeft een gunstige stofwisselingsbalans en zal daardoor in veel gevallen slanker maken. In ieder geval gezonder en aktiever”, aldus de Consumentenbond, die ook allerlei boekjes met „afslank-adviezen” op de korrel neemt.

RECLAME VOOR VITAMINE

DE CONSUMENTENBOND wil, dat er een eind gemaakt wordt aan de reclame voor vitamine A-D preparaten. „Getracht wordt er bij het publiek in te hameren, dat het in de winter beslist noodzakelijk is deze extra vitaminen te nemen. Maar die beweringen missen elke medische grond. Ze kunnen zelfs tot overdosering leiden, waardoor juist ziekte wordt veroorzaakt”, aldus de Consumentenbond.

Verder wordt in het nummer van december 1970 van de Consumentengids gesteld, dat deze vitamine A en D-preparaten alleen verkrijgbaar zouden moeten zijn op doktersrecept. Niemand wordt daardoor tekort gedaan, want degenen, die ze werkelijk nodig hebben (kinderen tot 4 jaar, vrouwen in verwachting, vrouwen, die een baby voeden en bepaalde zieken), staan toch al onder dokterstoezicht.

Ingezameld geld voor kankerarts Issels

Het grootste deel van de 15.000 pond die in Engeland ingezameld zijn voor de in de Kerstdagen overleden jeugdige Britse hardlooperster Lilian Board, zal ten goede komen aan de Beierse kankerkliniek van dr. Josef Issels. Het zal gebruikt worden voor behandeling van andere Britse kankerpatiënten. De rest van het bedrag zal gebruikt worden voor de kankerbestrijding in Groot-Brittannië.

De 22-jarige Lilian Board is aan kanker gestorven in München na behandeling in de kliniek te Ringberg van dr. Issels. Het geld werd bijeengebracht, ofschoon Issels had verzekerd dat hij de beroemde atlete gratis zou behandelen.

TE LAAT

HET DECEMBERNUMMER van ons maandblad is door omstandigheden buiten de wil van de redactie zodanig vertraagd, dat het eerst in januari uitkwam. Wij bieden onze leden en lezers hiervoor onze verontschuldiging aan.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnders, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bultter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mev. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 4

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opperlicht 1 januari 1881

DRUGS EN „DRUGS”

IN AMSTERDAM kan men hier en daar kleine biljetjes aangeplakt vinden, waarin de medische stand wordt verweten de „drug”-verkoper van de staat te zijn. Het zijn biljetjes in de taal, die de verheerlijkers van roesverwekkende middelen het best vertrouwd is: het Engels en er wordt een typische drug-terminologie in gebruikt:

„Doctors are the dealers of the state; let them stop giving drugs”.

Een gevaarlijke stelling. Een jeugdige kamerbewoner, die hoorde dat zijn kamerverhuurster een of ander kalmerend middel als valium voorgeschreven was, maakte haar wijs, dat ze nu „drugs” kreeg. Waarop de vrouw schielijk op eigen gezag de voorgeschreven dosering maar halveerde.

Maar wanneer er in een serieus blad als Handelsblad NRC boven een groot artikel (niet door een medicus geschreven) over het grote gebruik van „pilletjes tegen de zenuwen” geschreven wordt als over „drugs en huisvrouwen” en „Het andere drug-probleem”, dan wordt daarmee de niet-kritische lezer toch maar weer gesuggereerd, dat al die middelen als librium, valium etc. ook zoiets als drugs zijn. Derhalve vergeleken kunnen worden met roesverwekkende middelen.

Het is natuurlijk gemakkelijk bij zo'n artikel een illustratie af te drukken van een reclame voor een z.g. anxiolyticum en ruimte te vinden voor een zinnetje als „de beste nascholingsmogelijkheid voor de drukbezette artsen is het regelmatige gesprek met de artsenbezoeker en het doorlezen van reclamedrukwerk over — uiteraard — nieuwe mogelijkheden en inzichten in medicamenteuze therapie”.

En wanneer de zaak dan nog gepolitiseerd wordt met uitdrukkingen als „de drugs van de zwijgende meerderheid” dan krijgt zo'n artikel over het gebruik van psycho-farmacologische geneesmiddelen (op voorschrift van de medicus!) toch wel een tikkeltje

Van de Moosdijk verdiende schatten met adverteren in Frankrijk

(van een medewerker)

ZOALS MEN in het januarinummer van het Maandblad tegen de Kwakzalverij kon lezen gaat Willem van de Moosdijk voort met het adverteren in Frankrijk. Zo kocht hij een hele pagina in de Nice-Matin van 3 oktober. Er werd een coupon in afgedrukt om in te zenden. En dan moet men weten, dat er in Frankrijk (anders dan in Nederland) een preventieve controle bestaat op de reclame voor geneesmiddelen. Daaraan is in ons maandblad van april vorig jaar herinnerd (bladzijde 17) naar aanleiding van kritiek op de Keuringsraad Openlijke Aanprijzing Geneesmiddelen en Geneeswijzen, KOAAGG, een privaatrechtelijke instelling).

Het actieve Belgische weekblad De Post herinnerde daar ook aan. „De verkoop van kruiden is streng gereguleerd (in Frankrijk, red.). De reclame voor geneesmiddelen eveneens. Elke advertentie, die wat met geneeskunde te maken heeft, moet voorgelegd worden aan het „Bureau de Vérification de la Publicité”. De tekst die Van de Moosdijk op een onverklaarbare wijze goedgekeurd kreeg is ongeveer dezelfde die hij in de Benelux liet verschijnen. Alleen werd het miraculeus genezen nonnetje uit Geel er een dat nu uit „Courtrai” (Kortrijk, red.) komt en de handelsreiziger, die niet meer ter kerke durfde gaan omdat hij zo'n vreselijk afzichtige huiduitslag heeft komt nu niet meer uit Bergeyk (in de omgeving van Eindhoven, red. M.t.d.K.) maar uit Luik en dan op aandringen van een „Luxemburgse pastoor”.

Wel werden woorden als „kuur” en „genezen” vervangen door „kruidensamenstellingen” en „helpen”. Van

het karakter van schoppen tegen de „gevestigde machten op het gebied van de volksgezondheid, de artsenstand daarbij inbegrepen”, om nog maar eens even te citeren.

Wij geloven niet dat de volksgezondheid gediend is met dit schoppen terwille van het schoppen en dat dit er alleen maar toe kan leiden, het vertrouwen van de patiënt in de medicus te ondermijnen. En zodoende voor de onbevoegde beunhazen de poorten te openen.

de Moosdijk kreeg op de advertentie die eerder in het jaar in France-Dimanche was verschenen en die, zoals vermeld hem 27.743,— gulden kostte, meer dan 4000 antwoorden. Op slot van zaken verkocht hij, weet De Post te vertellen, in Frankrijk duizend kuren. En dat terwijl de Franse wet immers zegt, dat alleen gediplomeerde en erkende herboristen kruiden mogen verkopen! Geneeskrachtige samenstellingen mogen in Frankrijk uitsluitend op dokters voorschrift worden afgeleverd en kruiden mogen noch versneden noch gekapt of gemalen zijn, maar moeten herkenbaar zijn.

De Post weet ook nog te vertellen, dat Van de Moosdijk, die zijn kruiden van de grossier koopt, niet in staat bleek ook maar vijf namen van geneeskrachtige kruiden te noemen . . . En dan staat er levensgroot in zo'n advertentie: W. v. d. Moosdijk openbaart de buitengewone kracht van de kruiden . . .

Stroman Van Leeuwen

VOLGENS DE POST verdiende Van de Moosdijk met één advertentie in France Dimanche zowat twee miljoen (Belgische) frank: f 140.000. Hij heeft inmiddels een stroman in Frankrijk, een zekere Van Leeuwen, een landbouwer van Nederlandse nationaliteit, die al twintig jaar in Frankrijk woont. Van Leeuwen staat in voor de verzending en ontvangsten.

In september kwam een advertentie van Van de Moosdijk in Ici Paris, na

VERVOLG OP BLZ. 6

MODERNE HEKSERIJ: een gevaar voor onze beschaving

DOOR Mr. J. D. JACOBSON, Antwerpen

GEDURENDE EEN HALVE eeuw heb ik mijn tijdgenoten op de hoede gesteld tegen de gevaren van een bijgeloof, dat steeds meer en meer uitbreiding neemt. Ik heb hierover een groot aantal artikelen geschreven en een aanzienlijk materiaal verzameld, dat zich thans in het Antwerps Museum voor Folklore bevindt. (Zie het Maandblad tegen de Kwakzalverij, mrt 1970, blz. 10).

Reeds in 1957 had het gemeentebestuur van Antwerpen in de feestzaal op de Meir een prachtige tentoonstelling georganiseerd over Magie en Toverkunst, die door duizenden en duizenden bezocht werd, en waar ik de gelegenheid had, de grootmeester der Engelse heksen te ontmoeten, de eerbiedwaardige dokter „Gerald Brosseau Gardner”, de reorganisator van de moderne magie in Engeland, de eigenaar van de beroemde „Witches' mill” de heksenmolen van Castletown, op het eiland Man. In groot ornaat heksenmeester, bedekt met een groot aantal talismans en amuletten, werd hij op het stadhuis ontvangen, waar hij een diepe indruk maakte op de burgemeester, de heer Lode Craebeckx.

Ik had hem bij die gelegenheid uitgenodigd, om bij mij te komen dineren. Na een aantal flessen oude Bourgogne wijn uitgedronken te hebben, alhoewel hij zich bij mij uitgegeven had voor een „teetotaler” (een geheelonthouder), bekende hij mij, na-

VAN DE MOOSDIJK

VERVOLG VAN BLZ. 5

France Dimance het grootste boulevardblad voor de zondag. Over de reclame in Ici Paris gaat de Société Nationale de Publicité Presse, een instelling, die de advertentieruimte van verschillende bladen pacht - in Nederland kennen wij deze figuur niet — en die onder staatcontrôle staat. Desalniettemin — men accepteert de advertentie van Van de Moosdijk.

Volgens de Post zullen degenen, die het materiaal voor de reportage verzamelden in samenwerking met een bekend Vlaams advocaat een klacht indienen bij het Hof voor de Rechten van de Mens te Straatsburg tegen de officiële instanties, die Van de Moosdijk — wellicht onbewust — helpen bij zijn kwalijke praktijken.

dat ik hem bewezen had, dat de zo gezegde „magische tatoeeringen”, die zijn armen bedekken, geen enkele magische waarde hadden, dat hij maar een grappenmaker was. Hij voegde er letterlijk aan toe: „witches are consummate legpullers”, hetgeen in goed Nederlands betekent: „heksen zijn doortrapte grappenmakers”.

Zeer winstgevende zaak

NA DE DOOD in 1964 van „dokter” Gardner, die, tussen haakjes, nooit dokter geweest is van welke universiteit ook, werd zijn zaak, een zeer winstgevende zaak, overgenomen door een Française, een zekere Monique Wilson, die zich zelf uitriep als „Koningin van de Engelse heksen”, alhoewel de Engelse heksen nooit enige koning of koningin in hun midden gekend hebben, en de naam aannam van „lady Olwen”. Deze laatste wist op gewiekste wijze een grote uitbreiding aan haar zaak te geven en talrijke aanhangers te werven voor een nieuwe Britse heksenkultus, waarover zij de scepter zwaait, te samen met haar echtgenoot en prins-gemaal, de voormalige bommenwerper piloot Campbell Wilson.

Met haar aanhangers draagt zij zwarte missen op, waar de aanwezigen allen spiernaakt zijn, en met de zweep gekastijd worden.

Ik heb voor mijn ogen verschillende Engelse bladen liggen, waarin letterlijk gedrukt staat: „The Great Rite turned out to involve sexual intercourse between the High Priest and the High Priestess, IN FULL VIEW OF THE ASSEMBLED COVEN”. Uit deze zin, die ik weiger in het Nederlands te vertalen, blijkt duidelijk, dat deze missen niets anders zijn dan schandalige sex-orgiën. Onze eerbiedwaardige Bijbel heeft, reeds honderden eeuwen geleden, zulke verfoeilijke praktijken ten strengste verboden.

Sterk seksueel getint

Deze nieuwe kultus neemt helaas meer en meer uitbreiding in een land, dat zijn moreel evenwicht schijnt verloren te hebben.

Schisma's hebben er reeds plaats gevonden in deze nieuwe kultus die de Engelsen „a new way of life” noemen.

Een half dozijn afgezonderde groepen zijn zeer sterk seksueel-georiënteerd, terwijl anderen een zeer puriteinse houding aannemen tegenover hetgeen zij „een godsdienst van de vruchtbaarheid” noemen, en waarvan

de praktijken de scheppende krachten van het heeal symboliseren.

Beide tendenzen hebben echter iets gemeens: hun grote voorliefde voor exhibitionisme. Zo draagt de Hoge Priesteres rode kousebanden op het naakte lijf.

Er is echter iets veel ergers in Engeland ontstaan: een nieuwe kultus, die gebaseerd is op de aanbidding van Satan.

Zwarte magie

DE HELE PERS heeft onlangs talrijke artikels gewijd aan een groot aantal grafschennissen, die een beetje overal in Groot-Brittannië plaatsvinden: op vele plaatsen worden er graftomben geschonden; lijken worden gevierendeeld of onthoofd, waarvan de harten, de nieren of de geslachtsdelen gebruikt worden voor verfoeilijke praktijken van zwarte magie, die U, waarde lezers, beslist sedert de Middeleeuwen verdwenen waande, maar waarvan ik weet, dat zij nog steeds tieren.

Zo bestaat er, sedert het begin van deze eeuw, in Engeland een vereniging van „aanbidders des duivels”, die veel op haar kerfstok heeft. De Eerwaarde Percy Gray, vicaris van de Kerk van St.-Crispijn, te Londen, heeft onlangs bekend gemaakt, dat er een kinderlijkje gestolen was geweest uit zijn graf in het Kerkhof van Nunhead, en dat dit lijkje hoogstwaarschijnlijk gediend heeft voor een zwarte mis.

In de tijd van Lodewijk XIV las de abt Guibourg ettelijke zwarte missen op de ontblote buik van de markiezin van Montespan, waarbij onschuldige wichtjes vermoord werden, en hun bloed over de markiezin gegoten, die aldoende de gunst hoopte te herwinnen van haar doorluchtige minnaar.

Deze duivelsaanbidding neemt vandaag meer en meer uitbreiding. Een onderzoek, dat ik persoonlijk, een tiental jaren geleden, in de streek van Toulouse gehouden heb, heeft mij geleerd, dat aldaar duizenden mensen Satan aanbidden en zijn hulp inroepen.

Ik ken deze praktijken zeer goed, en sedert lange jaren.

Ik heb er talrijke artikels over geschreven, maar de mensen hebben altijd om mij gelachen, en mij verweten, dat ik hun sprookjes vertelde.

Zullen de talrijke grafschennissen van deze laatste weken eindelijk hun ogen openen?

J. D. JACOBSON

VAN DE ENGELSE soldaat - staatsman - dichter Sir Philip Sidney, die na bij Zutphen door een kogel te zijn getroffen op 32-jarige leeftijd te Arnhem stierf — in het jaar 1586 — is een horoscoop van liefst 62 bladzijden bewaard gebleven. De horoscoop in gebrekkig latijn geschreven is in handschrift in de Bodleian-bibliotheek te Oxford.

In de 16e eeuw was de astrologie, dankzij de verbreiding van de drukkunst tot hoge bloei gekomen. Catharina de Médicis zwoer bij de astrologen en koningin Elisabeth van Engeland liet zich door de Engelse sterrenwichelaar John Dee van raad dienen, zelfs met betrekking tot de keuze van de dag van haar kroning.

De horoscoop van Sir Philip werd gemaakt toen hij zestien was. James M. Osborn wijdde er in *The Times Literary Supplement* van 1 januari j.l. uitvoerig aandacht aan. Hieruit blijkt dat de astroloog een soort grafiek maakte van gebeurtenissen uit het leven van de jonge, begaafde edelman en de zo „gevonden” curve zowel naar het verleden als naar de toekomst doortrok. Zo kwam hij tot een geboorteur van twee minuten voor acht op de avond van de 29ste november 1554, terwijl Sir Philips vader in het psalmboek van het gezin als

De horoscoop van een wonderkind

geboorteur kwart voor vijf in de ochtend van 30 november optekende.

De pokken, die Sir Philip op achtjarige leeftijd kreeg waren een van de punten, waaraan de astroloog zijn curve ophing, evenals een paar andere ziekten. Ook de keren, dat hij aan het hof kwam waren voorvallen, die de astroloog aangreep om zijn horoscoop op te bouwen. Zo vermeldt hij hoe Sidney als dertienjarige een zeer bewonderde oratie hield tot koningin Elisabeth.

Uiterst intelligent

DE UITERST intelligente Philip geloofde zelf kennelijk niet in horoscopen en het advies van de astroloog, dat hij of op zijn zestiende, of op zijn 26ste jaar moest trouwen, volgde hij niet op. Hij trouwde op zijn 29ste. Er is geen enkel bewijs, dat hij, nadat de horoscoop was voltooid er ooit nog een blik in heeft geworpen, aldus de schrijver van het artikel in *The Times Literary Supplement*.

In de reeks van 108 sonnetten, die Sir Philip Sidney schreef om zijn liefde voor Stella te bezingen, wordt,

al zou de naam Stella - ster daar wel aanleiding toe bieden, slechts één keer de astrologie er bij gehaald. En dat is dan nog in de vertaling van een Frans sonnet. In de gedichten van tijdgenoten als Shakespeare en Edmund Spenser zijn de astrologische termen veel talrijker.

Lang leven voorspeld

DE SCHRIJVER van de horoscoop voorzag een lang leven voor Sir Philip: hij zou 64 jaar worden. Hij was echter nog maar 32 toen hij in de Nederlanden op het slagveld een noodlottige kogel in zijn dijbeen kreeg en volgens de overlevering zijn veldfles aan een stervende soldaat gaf met de woorden: *Lij hebt het nog meer nodig dan ik — Thy necessity is yet greater than mine.*

Volgens de auteur van het artikel in *The Times Literary Supplement* werd de horoscoop vermoedelijk samengesteld door de wiskundige Thomas Allen, die van 1542 tot 1632 leefde en die in elk geval in de 62 pagina's van de horoscoop een aantal feiten uit het leven van het wonderkind Sir Philip Spencer vervlocht als basis voor zijn voorspellingen, die blijken bij te dragen tot de kennis van het leven van deze dichter. Al kwamen de voorspellingen dan niet bepaald uit.

Valse hoop schaadt patiënten

Wat te denken van de methode Aslan om de oudere mens te helpen?

VALSE HOOP SCHAADT patiënten, schreef onlangs dr. J. Kater in de *Haagsche Courant*. Er worden heel wat middelen tegen allerlei kwalen gebruikt, die op zichzelf zowel onschadelijk als ook ten enenmale onwerkzaam zijn. Reuma en ouderdomsverschijnselen zijn daarbij zeer dankbare gebieden, naast spataderen en vaatziekten.

De schrijver van het artikel wijdt dan een beschouwing aan KH 3, het middel dat een oud mens jong zou maken. Over het feit, dat KH 3 in de Ver. Staten niet mag worden verkocht schreven wij op blz. 12 van het maartnummer van het M.t.d.K. van 1970.

In de rubriek „Vraag en antwoord” van het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* vroeg een arts enige

tijd geleden naar de werking van de, in ons land veel gebruikte middelen, die KH 3 bevatten. Op uitdrukkelijk verzoek van de patiënten, die in deze middelen geloven ter bestrijding van hun ouderdomsverschijnselen, worden ze door hun huisartsen voorgescreven. Uit het antwoord van de deskundigen van het tijdschrift blijkt, dat dit KH 3 „procaine” bevat, welke stof ook voorkomt in andere preparaten, die een gunstige werking op deze ouderdomsverschijnselen (zouden) uitoefenen.

Procaine in de ouderdom

Daarnaast bevatten zij een aantal andere stoffen, waaronder hematopofyrine, resp. benzoëzuur en fosfaten, of verschillende vitaminen. Al deze middelen zijn gebaseerd op de gedachte van de (Roemeense) prof. Aslan, dat procaine in de ouderdom de

lichamelijke en geestelijke mogelijkheden van de mens doen toenemen, en zij heeft deze procaine-therapie sinds 1960 zeer enthousiast gepropageerd, aldus schreven de deskundigen verder in hun antwoord.

„Maar reeds in 1961 zijn in de *British Medical Journal* de resultaten gepubliceerd van een 3-tal dubbelblinde onderzoeken naar de claims van deze geriatrische wondermiddelen” (dubbelblind betekent hier, dat noch degeen die het middel toegediend krijgt, noch de onderzoeker wist of dit werkelijk KH 3 bevatte, dan wel een identiek uitziend tablet was waarin zich geen enkele werkzame stof bevond). „De conclusies lieten geen twijfel over de afwezigheid van farmacotherapeutische werkzaamheid. Nadere bestudering van publikaties, die zich gunstig uitlaten over de heilzame invloed van de procaine-bevattende middelen laten zien, dat deze onderzoeken niet werden uitgevoerd volgens tegenwoordig algemeen aanvaarde regels voor klinisch geneesmiddelen-onderzoek”.

INDEX 1970

Mergpijpszalf

Een 76-jarige bewoonster van de Gaesbeekstraat te Rotterdam, die met krukken loopt, werd op straat aangesproken door een man, die vertelde dat hij „mergpijpszalf“ had. Dat zou haar van haar reuma af kunnen helpen.

De man kwam naderhand met de „mergpijpszalf“ bij haar thuis. Toen hij weg was, bleek, dat hij haar niet van de reuma, maar wel van een gouden horloge en van een broche had afgeholpen.

VALSE HOOP SCHAADT

VERVOLG VAN BLZ. 7

„De systematische toediening van procaine bij de mens veroorzaakt een geringe algemene ongevoeligheid. Deze verdoving treedt op na onderhuidse toediening van 100-180 milligram van deze stof. Het effect van de hoge dosis is na tien tot twintig minuten maximaal, en verdwijnt in het daarop volgende uur weer snel. Zodra procaine in de bloedbaan komt wordt het spoedig onwerkzaam gemaakt. Hoe het in het lichaam wordt opgenomen, wanneer het door de mond wordt gebruikt, is niet precies bekend“.

Mode-verschijnselen

TOT ZOVER het antwoord op de vraag, die de arts had gesteld. Tot slot werd daaraan nog de conclusie toegevoegd, dat „de psychologische invloed, die een arts met het toedienen van preparaten, die procaine bevatten, op het welzijn van zijn patiënten uitoefent niets te maken heeft met de farmacotherapeutische werking ervan. Het valt dan ook te verwachten, dat de toepassing weldra tot het verleden zal behoren. Mode-verschijnselen gaan tegenwoordig zeer snel voorbij“, zo eindigde dit oordeel over de ouderdomsremmende invloed van KH 3 in het Tijdschrift voor Geneeskunde.

DE NUMMERS van dit register verwijzen — evenals dat over de jaargangen 1968 en 1969 het geval was — naar de bladzijden. In de jaren daarvoor werd eenvoudig verwezen naar de nummers van de maandbladen. Voor wie over de losse exemplaren beschikt volgt hier een sleutel van de paginering van de voor-

pagina's van de verschillende nummers van het Maandblad tegen de Kwakzalverij, in 1970 verschenen.

Jan. blz. 1, februari blz. 5, maart blz. 9, april blz. 13, mei blz. 19, juni blz. 23, juli blz. 29, augustus blz. 33, september blz. 37, oktober blz. 41, november blz. 45, december blz. 49.

Aantal onbevoegden en hun klanten	14, 50	Hartstichting (postz.)	42	Oud worden (div. landen)	52
Acetosal (aspirine)	17	Heilgymnast-masseur	14	Overheid (en handhaving wettelijke bepalingen)	13
Artsenbezoeker	52	Hekserij in V. St.	4	Parapsychologie	2, 3
Astrologie (Songes et men- songs de l' -	3	Hermans („De Dikke Natuur“)	37	Paranormale natuurgenezers, Ned. Fusie van -	2, 9
Bakker, dr. J. F. (proefschrift)	1, 2, 5, 11, 50	den Bosch	37	Paranormale genezers	23
Berkemeyer-Weber, S. M. Uithoorn	7	Heyligers (paragnost)	42, 45	Parapsychologie	2, 3
Bevallingen (aantal)	46	Hippie in de kwakzalverij	43	Pendels	11
Bijgeoor - in oorlogstijd	44, 51	Hoogbouw	34	Peters, Staatscommissie	15
Bloedtransfusie	9	Hofstee, prof. dr. W. K. B.	34	Postzegels	10, 16, 42
Brakenboom	9	Horscopen	3, 26, 54	Powers, Eileen (salons)	41
Brown, Rosemary (muzikaal medium)	33, 39	Hulsarts	34, 36	Prinse-Corte, Elisabeth, Standaardbuiten	45, 49, 51, 53
Busteverbetering (Vormo Mann)	3	Hypnose	35, 54	Pro Juventute-kalender	52
Chiropraxie	21, 25	Hypnosis Society (V. St.)	6	Pseudo-anesthetist	46
Collectie mr. J. D. Jacobson	10	Index 1969 M.t.d.K.	8	Pseudo-arts	6, 50
Croiset, Gerard	4, 9, 22	Issels, Josef (kanker-arts)	48	Psychical Research, Studie- ver. voor)	21
Cyclomaten	10, 28	Jacobs, Sjeffe, Venray	26	Psychologische scholing artsen 14	14
Dagboekenaar (H. A. A. R. Knap)	42	Jacobson, mr. J. D.	3, 10, 35	Radiësthesie	11
Dassenvet	12	Jansen, frater Lebulnus - „Strijker“	6	Reclame voor aspirine	17
Dauw uit St. Jansnacht	46	Josmah (hocuspoo)	54	- voor geneesmiddelen	52
Derck, Sef, Broekhuizenvorst	43	Kankertherapieën	48	Reinigingsmiddelen	17
Dikke Natuur, De (Hermans, 's-Hertogenbosch)	37	Kappers	12	Roesverwekkende middelen	25
Drift, dr. L. van der - interview met -	23	KH 3 in de V. St.	18	Rose, architect W. R., medium	27
Eerenberg, M.	11, 18, 22	Kiespijn, middel voor	25	Rutten, Wim-, Geleen, Magnetiseur	27
Esdonk (magie van kapel van -, N.B.)	46	Klopgeest (in Utrecht)	47	Samuels, dr. J.	5
Eterende wonden	46	Kneippkuren in Oostenrijk	42	Schoolkennis kwakzalvers	8
Fransse markten met pillen, kruiden, etc.	36	Knoflook	24	Sharon Tate (moordzaak)	35
Frenkel, dr. Zarachi	41	Kocher, Theodor (postz.)	16	St. Jansnacht (dauw)	46
Fysiotherapeut	14	Koorts (spijkers tegen) -	46	Sjefke Jacobs, Venray	26
Gauquelin, Michel	3	Kosmetische middelen	32	Slankheidsalons Eileen Powers 41	41
Gebedsgenezing (radio- discussie)	29	Kraamverzorgsters	18	Spijkers tegen koorts	46
Geestelijke en Natuurge- neeswijze, Ned. Ver. voor -	2	Kruiden (La médecine verte, boek Margaret Kreig)	40	Spiritisme	27, 33, 39, 47
Geneesmiddelen (nieuwe)	17	Kuyk, Otto -,	5	Spiritualist W. S. M. de Kort	24
Gezondheidsdokter Frenkel	41	Leenhout, ds. A. - (radiodiscus- sie gebedsgenezing)	29	Speelgoed (gevaarlijk)	48
Gipsafdruk kaak	1	Loozen, Lei (dassenvet)	12	Spook molk koelen	21
Gremlins (boze geesten)	44	Lotto (prognost Heyligers)	45	Staatscommissie Peters	15
„Groepsbehandeling“ bij Gerard Croiset	24	Magie	7	Stegenga, ds. A. (radiodiscus- cussie gebedsgenezers)	29
Groot, A. P. N. de - art. Het liep de overheid uit de hand	13	Magnetiseuse Uithoorn	46	Suikerzieken	39
art. Tendenzieuze voorlichting	19	Medicinmeesters	36	Tandtechnicus	1
Interview met -	22	Moerman, kankertherapie	48, 54	Telefonisch kwakzalversconsult	37
Id (Reveille)	33	Moordzaak Sharon Tate	4, 35	Televisiefilmpjes OO	23
radiodiscussie over gebeds- genezing	29	Moosdijk, W. van de - adverteert in Frankrijk	12	Tenhaef, prof. dr. W. H. C.	24
Handgrepen (chiropraxie)	21, 25	id. in Noorwegen	32	Taktiele therapeut	52
Harmonia (spir.ver.)	47	Belgen boos	18	Tendentieuze voorlichting	19
Harttransplantatie (postz.)	10	Belgische slachtoffers	2	Theeleidingen (v. d. Moosdijk)	11
		boete econ. pol.rechter	49	Thriaca (oude medicijn)	6
		oplichting	45	Tijgerbalsem-tuinen	4, 26
		theeleidingen	11	Toet-anch-Amens vloek	9
		f 12.000 terugbetaald	41	Vampiers	9
		vakantie vechtpartij	40	Velds, Albert -, Bunne, Dr.	9
		vergadering Antwerpen	28	Vensterglas in bril	23
		f 55.000 terug	45	Voetverzorger (opleiding)	43
		zware boete	22	Volle maan	9
		Multiple sclerose	40	Vormo Mann	3
		Nieuwe Rotterdamse Crt	19	Weegschalen	14
		NWP	1	Wekaminen	26
		Omvang kwakzalverij	14, 50	Wichelroedeloper (Haafden, NB)	22
		Openbaar kunstbezit	51	Wonderdoenster, E. Prinse- Corte)	45, 49, 51, 53

Maar intussen worden alle prepara- ten, die KH 3 bevatten, en die onder verschillende fabrieksnamen verkrijgbaar zijn, ook in ons land veel gebruikt. Ze doen blijkbaar geen kwaad, zoals dit wel het geval is met vele andere op zichzelf onwerkzame, maar (niet zelden) tegelijk s c h a d e l i j k e middelen. Daaronder moeten hormoonpreparaten afzonderlijk wor-

den vermeld, die voor allerlei doel- einden vrij verkocht mogen worden.

Terwijl de pil aan veel kritiek bloot staat, en zoetstoffen niet meer mogen worden toegepast, blijven er aan de andere kant onwerkzame behande- lingsmethoden en onwerkzame ge- neesmiddelen die, zo niet echt ge- vaarlijk, toch schadelijk kunnen zijn. Al was het maar doordat zij valse hoop verwekken, aldus dr. J. Kater.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaars, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kanton- rechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bulter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mev. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,-; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penning- meester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 8

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,-;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keверberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 januari 1881

Hoe erger misstand, hoe ruimer vrijheid tot critiek

WILLEM VAN DE MOOSDIJK, de kruiden-„dokter” van Casteren, heeft de civiele procedure, die hij aangespannen had tegen de AVRO en tv-presentator Willem Duys verloren. Hij had beide partijen aangesproken wegens de gelegenheid, die Willem Duys in het programma Voor de vuist weg had geboden aan de Hilversummer M. Eerenberg om de verkooppraktijken van Van de Moosdijk aan de kaak te stellen. Op 13 december 1968 geschiedde deze uitzending, die het Van de Moosdijk vrijwel onmogelijk maakte in Nederland nog zaken te doen. De civiele kamer van de Amsterdamse rechtbank maakte voor dit civiele geding nog een descente naar de Vitus-studio te Bussum om opnamen van de uitzending bij te wonen.

Raadsman van Van de Moosdijk was mr. Zieleman uit Den Haag. Het geding heeft zo'n twee jaar geduurd. De kosten van deze twee jaar procederen zijn voor Van de Moosdijk (f 950).

De overwegingen van de rechtbank zijn de moeite waard. In het Eindho-

Capsule wint het van pil

HET IS TE verwachten, dat de pil binnen afzienbare tijd als een verouderde toedieningsvorm van geneesmiddelen kan worden beschouwd. Aldus de documentatiecommissie voor praktische farmacie van de Kon. Ned. Mij ter bevordering der Pharmacie. De voorlichtingscommissie heeft het over de pil in het algemeen, niet over „de” pil, waaronder het publiek de anti-conceptiepil verstaat.

De grote concurrent van de pil is de capsule. Volgens de commissie verdient de capsulevorm verre de voorkeur boven de pilvorm. Er is een nauwkeuriger dosering mogelijk en bovendien is de capsule ook wat hygiëne en houdbaarheid betreft de pil de baas.

In het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde heeft de voorlichtingscommissie over deze zaak een artikel gepubliceerd.

vens Dagblad werden zij afgedrukt. Wij menen er goed aan te doen ze hier te laten volgen.

Algemeen belang

DE GEWRAAKTE uitzending als geheel beoordelende kwam de rechtbank, bij de afweging van het algemeen belang en de belangen van de heer Van de Moosdijk tot de slotsom dat de uitzending niet nodeloos kwetsend of schadend was voor de kruidendokter. De door Duys gevolgde wijze van presentatie is niet als onbehoorlijk aan te merken, ook niet, aldus de rechtbank, wanneer men rekening houdt met de reacties van het publiek in de zaal, met het karakter van het door Duys gepresenteerde programma in het algemeen.

Kritiek via de televisie mag niet nodeloos kwetsend of schadend zijn, ook niet wanneer die kritiek zich richt op misstanden, aldus het vonnis. Maar hierbij is van groot belang dat er een samenhang bestaat tussen de ernst van de misstand en de toelaatbaarheid van de kritiek daarop: hoe bedenkelijker de misstand, des te ruimer de vrijheid van de criticus om daartegen scherp stelling te nemen.

Aan de kaak stellen

VAST STAAT NU, dat de bewuste tv-uitzending een scherpe aanval op de kruidendokter vormde. Die aanval kwam hoofdzakelijk van de kant van de klant (Eerenberg) en — in mindere mate van de kant van Wildeboer Schutt (een der twee chauffeurs van de kruidendokter) en had duidelijk de sympathie van Duys. Reeds in diens inleidende woorden, waarin hij spreekt van het „aan de kaak stellen” van de zaak, heeft deze een sfeer van beschuldiging ten opzichte van de kruidendokter geschapen, welke gehandhaafd is gebleven tot het einde van het programma, waarin Duys wederom sprak van het „aan de kaak stellen” van een „buitengewoon ernstig geval”, welke kwalificatie hij even later herhaalde.

Ook als zou met name Eerenberg eventueel enige malen te ver zijn gegaan — te denken ware aan zijn betiteling „oplichter” voor de heer Van de Moosdijk en „levensgevaarlijk” voor diens kruiden — zijn de AVRO en Duys niet voor iedere afzonderlijke uitlating van derden aansprakelijk te stellen. Dit klemt volgens de rechtbank temeer nu de AVRO en Duys hebben gesteld, aan Eerenberg tevoren de voorwaarde te hebben gesteld dat deze een zo objectief mogelijke voor-

VERVOLG OP BLZ. 10

Sterren en post

KATINA, DE ASTROLOGE van het Londense dagblad *Evening Standard* had na ampele berekening van de loop der sterren, uitgevonden dat voor degenen, die in het teken van de weegschaal (Libra, 21 september tot 20 oktober) zijn geboren maandag 25 januari bijzonder gunstig was voor het afwikkelen van hun post, het opstellen van documenten en elke vorm van creativiteit.

Op die maandag echter was de algemene poststaking in Engeland in volle gang. Hoe de loop van de sterren daardoor werd beïnvloed is niet bekend, maar wel bleek, dat in latere edities van de *Evening Standard* Katina zweeg over het schrijven van brieven door „Weegschalers” maar zich beperkte tot het advies, dat de dag gunstig was voor „het opstellen van documenten en elke vorm van creativiteit”.

Of die sterren ook snel reageren op aardse gebeurtenissen!

Van de Moosdijk verloor zijn proces

VERVOLG VAN BLZ. 9

stelling van zaken zou geven. Duys heeft zich tijdens de uitzending meer-malen duidelijk van Eerenbergs uitlatingen gedistancieerd en is soms rem-mend opgetreden wanneer deze te ver dreigde te gaan of was gegaan. De rechtbank, onder presidium van mr. J. K. Frankx, is in de NOS-studio in Bussum de bewuste tv-uitzending en die, waarin de kruidendokter een weerwoord gaf, gaan zien.

Bedenklijk karakter

UIT DE TV-UITZENDING en het besprokene in de procedure rijst volgens de rechtbank het beeld op van de kruidendokter als iemand, die zich jarenlang uit winstbejag heeft schuldig gemaakt aan een kwalijke vorm van kwakzalverij. Bedreven op grote schaal, waarbij het de kruidendokter er hoofdzakelijk om ging om zonder enigerlei medische benadering van de zieke als individueel mens, of van de ziekte als individueel verschijnsel, zijn kruiden aan de man te brengen.

In het proces heeft de heer Van de Moosdijk aangevoerd, slechts geoor-

loofde kruidenhandel te hebben bedreven en in zoverre geen onbevoegde uitoefening van de geneeskunde. Van simpele kruidenhandel is geen sprake geweest. Uiteraard ontleent het feit dat de kruidendokter van meerdere afnemers adhaesie heeft ontvangen, geenszins het bedenkelijke karakter aan zijn optreden als kwakzalver, aldus het vonnis.

Hetzelfde geldt voor zijn stelling dat de door hem verkochte kruiden in ieder geval niet schadelijk waren: „baat het niet, het schaadt ook niet”. De kruiden werden immers feitelijk bij de afnemers aangediend als effectieve geneesmiddelen.

Bovendien miskent de kruidendokter volkomen dat hij — die niet heeft gesteld onder medische controle te werk te gaan of ook maar enige medische kennis te bezitten — het bij het publiek heersende vertrouwen in de bevoegdijk uitgeoefende geneeskunde in ernstige mate heeft bedreigd zoal niet ondermijnd, zo werd in het vonnis opgemerkt.

Hielp ook niks . . .

IN HET OUDEJAARSNUMMER van De Gelderlander — sinds kort 100.000 abonnees — vertelt Hen Bollen in een gevoelig geschreven artikel van een zestigjarige weduwnaar, een timmerman, die ernstig aan bronchitis lijdt. Een eenzaam man, alleen in zijn huisje. Hij vertelde Hen Bollen van zijn pogingen om bij onbevoegden geneezing te vinden voor zijn hardnekkige bronchitis, waarvoor hij zes weken in Dekkerswald had gelegen.

„Bij de kruidendokter Van de Moosdijk ben ik ook geweest. Kostte me zo'n honderd gulden voor de reis en een zak kruiden. Maar niks waard, hoor. Toch blijf je naar die strijkers lopen. Gek hè? Je geeft 't niet op. Je blijft hopen. Kijk, als ik maar weer wat adem heb, dat ik weer wat kan klungelen in huis. Ik zou het keukentje wel willen betegelen, maar nu kom ik er adem voor te kort. Op 26 januari ga ik naar die mevrouw, je weet wel in Standdaarbuiten die onlangs beboet is. Mevrouw E. Prinse-Corte heet ze. Aardig, dat ze me heeft teruggeschreven. Maar ja, afwachten is het. Bij Croiset in Utrecht ben ik ook zo'n drie, vier maanden geweest. Hielp

Schoonheid en jeugd niet per post

„NIET INGAAN op advertenties of circulaires-in-de-bus waarop u apparaten of middeltjes kunt laten komen die een mooier en jeugdiger uiterlijk beloven. Schoonheid en jeugd zijn op die manier niet te koop en de post-orderbedrijven die zich op dit terrein bewegen, zijn uw vertrouwen niet waard”.

Aldus een advies van de Consumentenbond naar aanleiding van de weer veelvuldig opduikende advertenties voor wonder-apparaten en -middelen waarmee men in korte tijd mooier, slanker en verleidelijker kan worden.

ook niks. Ook heb ik wel eens kruiden gekocht in een dorp achter Oss. Nou, met dunne ontlasting in de broek kwam ik thuis. Ook niks. Och, ik verteer niks, kom nooit in een kroeg, een borreltje thuis drinken doe ik ook haast niet. Want weet je wat het is, de drank is de pest in een mans lijf. Komt niets dan narigheid van. De andere dag ben ik zo beroerd als een kat”.

Gevaarlijke luchtbevochtigers: opgepast!

IN HET FEBRUARI-nummer van de Consumentengids zijn de uitkomsten gepubliceerd van een onderzoek naar elektrische luchtbevochtigers, apparaten die bedoeld zijn om in droge vertrekken voor een wat aangenamer klimaat te zorgen.

De Consumentenbond heeft al eens eerder een onderzoek ingesteld naar alle middelen, die voor een verbetering van het klimaat in woon- of werkvertrek kunnen worden gebruikt. De bond kwam toen tot de conclusie, dat het aanbeveling verdient om — wanneer men last heeft van te droge lucht — het eerst eens met een redelijk aantal ongeglazuurde, poreuze aarden verdampingsbakjes te proberen. Die zijn stukken goedkoper dan de elektrische apparaten. Er moeten er echter wel vrij veel worden gebruikt. Bij kalkaanslag moeten ze elk jaar vervangen worden. Ook het plaatsen van veel planten, die regelmatig goed worden begoten, kan een oplossing bieden.

Over de onderzochte elektrische apparaten was de Consumentenbond niet erg te spreken. Een vrij groot aantal vertoonde ernstige gebreken wat betreft de veiligheid. De aankoop van sommige merken moet daarom beslist ontraden worden. Ook verder was geen enkel apparaat op alle punten erg goed, al komt er toch een koopadvies uit de bus voor grotere en kleinere kamers.

Met ingang van 1 januari van dit jaar is het verkopen van onveilige elektrische toestellen strafbaar gesteld. Toezicht daarop zal worden uitgeoefend door het ministerie van economische zaken, waar ook klachten kunnen worden ingediend. De Consumentenbond, die reeds jarenlang gewaarschuwd heeft tegen allerlei onveilige elektrische apparaten die te koop worden aangeboden, heeft met een paar klachten ingediend en wel over luchtbevochtigers en hoogtezonnen.

„Mijn broer brengt elke dag warm eten en verder scharrel ik maar wat aan. Ik kom heel weinig buiten. Te kort van adem, weet je wel. Nee, ik ga ook niet vaak naar mijn broer. Ook niet naar mensen in de buurt. Dat wordt toch maar zuipen en daar geef ik niks om. Nee, dan geef ik m'n geld toch liever aan die strijkers, je weet immers nooit? 's Avonds lees ik de krant, kijk naar de teevee.”

Waarzegster en kwakzalver beoorlogen elkaar

DE FRANSE kruiden-„dokter” Maurice Mességué laat weer van zich horen. Voor Nederlanders niet helemaal een onbekend persoon, deze Mességué. Een paar jaar geleden heeft het damesblad Libelle drie lezeressen in staat gesteld om een zevendaagse vermagerings- en verjongingskuur in de villa van Mességué aan de Côte d'Azur te volgen. Na een uitvoerig artikel over de ervaringen van deze dames in Libelle van 2 november 1968 konden Libelle-lezeressen de complete kuur kopen voor 69 gulden: een Nederlands dieetvoorschrift, vier flacons kruidenextract, een grote pot „anticeululitecrème” plus een zeer groot stuk kruidenzeep.

IN DAT JAAR 1968 had ook prinses Paola van België al een kort bezoek aan Mességué gebracht voor een „miniverslankingskuur”, zoals een Belgisch zondagsblad wist te vermelden (zie M. t.d. K. van september 1968, blz. 43). Andere beroemdheden die Mességué zouden hebben geraadpleegd waren kardinaal Roncalli, de latere paus Johannes XXIII, koning Feroek van Egypte, de al jarenlang zieke president van Tunesië, Habib Bourguiba, figuren als Anquetil, Geminiani, Tino Rossi en Antoine Pinay. Een uitgezochte clientèle — stellig! Mességué, gebruikt door de zon van het zuiden, een haarstukje op het hoofd, rijdt dan ook in een Rolls Royce.

Op het ogenblik is volgens Jo Manasse, correspondent van Het Vrije Volk te Parijs, Mességué weer volop in het nieuws door een radio-oorlog tussen de elkaar heftig in het Franse taalgebied beconcurrerende zenders Luxemburg en Europe I.

Madame Soleil

RADIO EUROPE I heeft haar ahang die enigszins terugliep met sprongen zien vooruitgaan sinds het regelmatige optreden van Madame Soleil, een waarzegster. Voor het grote tegenoffensief heeft Radio Luxemburg nu de beroemde kruidendokter Maurice Mességué geworven.

Hij is een autoriteit op het gebied van planten en wortels, ofschoon hij herhaalde malen door de Franse justitie als „kwakzalver” vervolgd werd. Deze vervolging heeft overigens nooit enig resultaat gehad, want Mességué sleurt geen patiënten uit de spreekkamer van de dokter weg. Hij geeft alleen zijn kruidenwetenschap door en beschouwt zich zelf zo onschuldig als een lam. Zelfs oud-president Herriot was patiënt van hem.

De eerste uitzending van Maurice Mességué is direct al een groot succes geworden: op het kantoor van Radio Luxemburg in de Parijse Rue Bayard ontving men 35.000 brieven. De zender kon de lawine reacties niet meer verwerken. Daarop kondigde de

kruidendokter aan dat de mensen zich beter direct tot hem konden richten. Hij woont in Fleurance, een dorpje in het departement Gers.

Dat is, als wij even een zijsprongetje maken, in het goede land van Gascogne. Uit de niet al te ver afgelegen Pyreneeën komen de kruiden van Mességué — dat zit in de familie, ook zijn vader deed er al in. De kruiden uit de Pyreneeën dienen overigens ook voor andere zaken: de fabricage van likeuren, zoals de groene Izbarra met de dennenaaldensmaak.

75.000 brieven

DE POST VOOR Mességué werd dus nu naar Fleurance gestuurd. Twee dagen later waarschuwde de PTT van Fleurance (het personeel is er op de vingers van één hand te tellen): er lagen 75.000 brieven voor hem klaar. Of hij ze even wilde komen halen?

De telefooncentrale van Radio Luxemburg is vrijwel voortdurend geblokkeerd. Terwijl Madame Soleil bij Europe I nog steeds furor maakt, verklaart men bij Radio Luxemburg: „Nog één week. We zijn niet van plan

Maurice Mességué weer in 't nieuws

een race met Madame Soleil te organiseren. We hebben slechts de aandacht op het fenomeen Mességué willen vestigen.”

Bij uitgever Robert Laffont heeft het fenomeen inmiddels een boek gepubliceerd, getiteld: „Mensen en planten”. De herdruk is al aan de gang.

De meeste vragen aan Mességué betreffen overdreven dikte, pijn in de rug, leverkwalen, hardnekkige exzemen, nierstenen en impotentie.

Het is overigens opmerkelijk dat duizenden Fransen hun naam en adres voor de microfoon bekendmaken om vervolgens, zonder enige terughoudendheid, hun echtelijke twisten, kwalen en andere misère uit te stellen.

Zoals hierboven al vermeld publiceerde ons maandblad berichten over Mességué in september 1968 (blz. 43), en voorts in november (blz. 54) en december (blz. 63) van dat jaar. In het nummer van oktober 1969 verscheen een uitgebreid artikel van de hand van onze zeer gewaardeerde medewerker, mr. J. D. Jacobson te Antwerpen over Mességué, onder de titel „Mességué is boos op andere kwakzalvers”. Aanleiding tot dit artikel was het boek van de kwakzalver Mességué „Ce soir le diable viendra te prendre”, dat ook bij Robert Laffont te Parijs was uitgegeven.

ISSELS ADVERTEERT

EEN ADVERTENTIEPAGINA van het Westduitse zondagsblad Die Welt am Sonntag laat een rubriek zien van door medici geleide sanatoria en klinieken. Dat zijn er nog al wat in de Bondsrepubliek. Er is een asthmakliniek bij in Bad Nauheim, de woorden migraine en hoofdpijn steken ons tegemoet uit een andere advertentie, Bad Münstereiffel laat met een plaatje van een geweldig gebouwencomplex weten, dat het een stedelijk Kneippkurhaus bezit, er adverteren nogal wat klinieken voor inwendige ziekten.

Maar ook de „frischzellentherapie” van prof. Niehans — een zeer omstreden therapie, zoals men weet — wordt in verscheidene klinieken toegepast. Zulk een kliniek is er ergens in de bossen van Zernien tussen Hannover en Hamburg, ook in Berlijn. Maar elders kan men eveneens voor de cellentherapie terecht, o.a. in Bad Harzburg en bij Bad Tölz in Oberbeieren.

In dezelfde advertentierubriek vindt men een advertentie van de Ringbergkliniek, de eerste Duitse „spezialkliniek” voor interne kankertherapie, zoals er bij staat. Gesticht in 1951, cheffarts dr. J. Issels. Opmerkelijk is dat wat dan onder „indicaties” wordt aangeduid heel voorzichtig is gesteld. Men oordele slechts:

1. Speciale nabehandeling van geopereerde en bestraalde kankerpatiënten ter verbetering van de genezingsresultaten.

2. Behandeling van niet meer opeereerbare en bestraalbare kankerpatiënten.

3. Preventieve behandeling van degenen, die gevaar lopen kanker te krijgen.

Wichelroede leed nieuwe nederlaag

*„Als duizend mensen iets geloven
dat dwaas is, blijft het toch dwaas”*

DE WICHELROEDE heeft opnieuw een nederlaag geleden. Het gebeurt zelden, dat een wetenschappelijk verantwoord onderzoek wordt gedaan naar de beweerdde vermogens van wichelroedelopers. Maar dit is onlangs geschied in Engeland. Het resultaat is echter, evenals dat het geval was een aantal jaren her met een onderzoek door de Nederlandse Akademie van Wetenschappen, dat een wichelroedeloper niet meer treffers blijkt te boeken, dan iemand, die in het wilde weg maar iets raadt.

De reeks proeven werd gedaan, vertelt Het Vrije Volk, voor het Engelse leger en het ministerie van Defensie. Wellicht in de hoopvolle verwachting dat het opsporen van ingegraven landmijnen een kluitje voor wichelroedelaars zou kunnen zijn.

Bij vroegere experimenten is achteraf vaak de mislukking geweten aan het inschakelen van onbekwame wichelroedelaars of aan een „slechte sfeer”. De leiders van het experiment zouden dan eigenlijk hebben gehoopt op negatieve resultaten.

In Engeland is de voorzorg genomen alleen die roedelopers te gebruiken die als „goed” erkend werden door alle wichelexperts. Ze stemden tevoren in met alle spelregels en waren het erover eens, dat het een eerlijke proefneming was. Ze toonden veel enthousiasme en ook veel zelfvertrouwen. Een der leiders van het experiment, R. A. Foulkes, schrijft in zijn rapport ronduit dat hij opgetogen zou zijn geweest als de proef was gelukt.

Begraven mijnen

MAAR HET MOCHT niet zo zijn. Er zijn proeven gedaan met begraven mijnen — van allerlei soort: metaal, plastic, beton. Er zijn proeven gedaan, waarbij de wichelroedelaars op kaarten van een terrein moesten aanwijzen waar de mijnen lagen. Ook proeven waarbij de proefpersonen over het terrein zelf moesten lopen en de plaatsen aanwijzen. Ook proeven op verschillende

soorten terrein. Waarna een reeks experimenten werd gedaan waarbij gevraagd werd ondergrondse leidingen met stromend water op te sporen. Ten slotte is geprobeerd vast te stellen of het uitslaan van de wichelroede iets te maken kon hebben met magnetische of elektrische verschijnselen.

In het wetenschappelijke Britse tijdschrift Nature is een uitvoerig rapport verschenen over verloop en resultaten van de experimenten. Tweeëntwintig wichelroedelopers begonnen in de volle overtuiging dat ze zouden slagen. Maar bij geen enkel onderdeel van de experimenten kwamen resultaten te voorschijn die beter waren dan gewone kansberekening — dat is: beter dan die van iemand die er zo'n beetje op los raadt.

Bij het elektromagnetische experiment liepen de proefpersonen langs koperdraadspoulen (in allerlei opstellingen en afstanden) en ze moesten zeggen of de stroom op de spoulen aan of uit was. „De resultaten weken niet af van het zuivere toevalsgemiddelde en tonen aan dat de geroutineerde wichelroedeloper niet gevoelig is voor magnetische invloeden”, zegt het rapport.

Het rapport in Nature eindigt met de opmerking dat van de kant der wichelroedelopers nu wel weer zal worden gezegd, dat de wetenschappelijke onderzoekers bevooroordeeld waren. En dat „als zoveel mensen erin geloven, er wel een kern van waarheid in moet schuilen”. Commentaar daarop: een Chinees spreekwoord zegt dat als duizend mensen iets geloven dat dwaas is, dan blijft het toch even dwaas.

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres **Oranjelaan 6 te Hilversum**! Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

Wonderdoenster vindt dat er „iets mis is met het recht”

„WONDERGENEZERES”, mevrouw E. J. Prinse-Corte uit Standaarbuiten, november vorig jaar veroordeeld wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst (maar ze ging in beroep) heeft op haar beurt de officier van Justitie, mr. F. H. Vaillant aangeklaagd.

Ze verwijt hem, aldus het Vrije Volk, machtsmisbruik, intimidatie en onrechtmatige geneeskundige beoordeling en heeft in brieven aan de Koningin, de president van de Bredase rechtbank en de Hoge Raad aangelegd op strafrechtelijke vervolging.

De zaak van mevrouw Prinse-Corte — door de kantonrechter werd ze veroordeeld tot 7 maal f 700,— boete, waarvan 7 maal f 500,— voorwaardelijk — diende op 23 januari in hoger beroep voor de rechtbank van Breda. Maar hoewel ze een aanklacht tegen mr. Vaillant heeft lopen, is het toch deze officier van Justitie, die haar zaak — nu in hoger beroep — behandelt.

En daar neemt mevrouw Corte, die wegens huiselijke omstandigheden tijdelijk in Tilburg verblijft, geen genoegen mee. „Tijdens de behandeling voor de kantonrechter in Zevenbergen is deze officier ver buiten zijn boekje gegaan, zegt ze. Hij heeft me zelfs op ergerlijke wijze beledigd en daarvoor eis ik van hem een openbare verontschuldiging. Zou deze man nu opnieuw mijn zaak moeten aandragen?”

Volgens mevrouw Prinse is mr. Vaillant afgegaan op volkomen ongecontroleerde verklaringen van zeven personen: „Hij riep ze niet op om onder ede een getuigenis af te leggen. Dat is voor de beroepsbehandeling toch een reële eis, meen ik. Als deze man weer als officier optreedt, is er iets mis met het recht in Nederland. Dan eist men gewoon van mij dat ik doorga tot de Hoge Raad.”

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerds, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bulter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Meij. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1872.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 12

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerenden f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

**Dokter De Groot over magnetiseren:
"hupperdepupperdepup"**

**IN AKEN PRAKTI-
SEERT „Heilpraktiker“**
John F. Hoppen, die heel
wat patiënten uit Zuid-
Limburg heeft weten te
krijgen. Onlangs heeft
hij voorspeld, dat hij
Leonie Krewinkel uit
Kerkrade-West, blind
geworden als gevolg
van een hersenoperatie,
weer ziende zal maken.
De kans daarop is, al-
dus John F. Hoppen,
90 pct.

John F. Hoppen is

„staatlich geprüfter Heil-
praktiker“. Hij heeft een
studie van vijf jaar ach-
ter de rug en is dus vol-
gens de Duitse wet
geen onbevoegde. Wel
is die bevoegdheid be-
perkt. Hij mag niet chi-
rurgisch ingrijpen en
mag geen infectieziekten
en evenmin geslachts-
ziekten behandelen.

Sante Brun van Lim-
burgs Dagblad in Heer-
len ging bij Hoppen op
bezoek, die een curieus

mengsel van Neder-
lands en Duits bleek te
spreken — hij is van
oorsprong Nederlander,
maar heeft veel van zijn
39 jaren in Duitsland ge-
woond. Hij heeft voor
280.000 DM aan instru-
menten in huis, varië-
rend van een micro-
scoop en een oscillo-
graaf tot een röntgen-
apparaat. De diploma's
hangen aan de wand,
Hoppen laat zich in witte
jas er bij fotograferen.

Utrecht de leerstoel van de parapsy-
chologie bezette zijn dat er ongeveer
achtduizend; dat zijn dan de strijkers,
magnetiseurs, handopleggers, ge-
zondbidders, kruidendokters, pis-
kijkers, wichelaars en knokendokters.

De 800 van de NWP

ONGEVEER 800 van hen zijn „er-
kend“ door de Nederlandse Werk-
groep van Praktizerende Genezers.
(De geruchtmakende mevrouw Prinse-
Corte uit Standaardbuiten werd een
erkenning geweigerd.) De heer K. T.
van der Plaats, directeur van de NWP
meent dat per week veertigduizend
mensen zich laten behandelen door
NWP-ers; naar zijn oordeel in totaal
honderdduizend mensen per week
door alle onbevoegden in Nederland,
een laag aantal als men kijkt naar het
aantal onbevoegden buiten de NWP.

De NWP streeft voor haar leden
naar eenzelfde status als de heer
Hoppen in Duitsland heeft en heeft in-
tussen al een mooie naam bedacht:
praktizijn, een vertaling van het Duitse
Heilpraktiker en het Engelse „practi-
tioner“.

De tijd dat de praktizijn rauwe slak-
ken bij volle maan dan wel gehakte
kikkers met ochtendwater te midder-
nacht voorschreef als probaat middel
tegen buikkoliek, slappe zenuwen of
tot reiniging van het bloed is natuurlijk
al lang voorbij; hij schrijft nu allerlei
geneesmiddelen op basis van kruiden
voor of een streng, dikwijls vegeta-
risch dieet, aldus lichtte de heer Van
der Plaats de journalist van Limburgs
Dagblad in.

*Zal hij er ook bij hebben verteld,
dat diezelfde NWP niet in kikkers
en slakken handelt maar wel, via
haar dochteronderneming Naturalia
in kruiden? (red. M.t.d.K.).*

VERVOLG OP BLZ. 14

HOPPEN IS ook ondernemend; hij
wil een Pazientenschutzverband op-
richten en dat uitbreiden tot Frankrijk,
België en Nederland. Het lidmaat-
schap kost tien gulden en de leden
kunnen gratis advies krijgen als zij
twijfelen aan de kwaliteit van de ge-
neesmiddelen die zij van hun eigen
arts krijgen.

De heer Hoppen past in het geval
van Leonie Krewinkel de cellenthera-
pie van prof. Niehans toe. Zij schijnt
er, naar mededeling van Hoppen, al
enige baat bij te hebben, af en toe kan
ze wat zien, maar de therapie wordt
voortgezet. Nog altijd voorspelt Hop-
pen haar een kans van 80 procent dat

ze het gezichtsvermogen terugkrijgt.
De therapie komt in het kort op het
volgende neer: een substantie ont-
trokken aan vers geslachte dieren
wordt de patiënt ingespoten. De cel-
len van de zieke organen worden er-
door vernieuwd, in een soort regene-
ratieproces. Openhartig komt Hoppen
er voor uit dat de therapie „zeer, zeer
duur“ is.

Cellentherapie - waanzin

DE ADJUNCT-DIRECTEUR van een
Limburgse GGD heeft een veel kortere
omschrijving van de cellenthera-
pie: „waanzin“. De heer Hoppen be-
handelt niet iedereen met deze thera-
pie; hij is voornamelijk homeopaat.
Hij heeft tegen de „allopathie“ (of or-
thodoxe geneeskunde die van de be-
voegde artsen dus) diverse bezwaren;
de behandeling met chemische prepa-
raten heeft veel bijwerkingen, hij
noemt de affaire met Softenon. Hij
heeft de ervaring dat Nederlandse art-
sen zeer kwistig zijn met valium en li-
brium, zelfs bij kleine kinderen.

In Nederland bestaan geen Heil-
praktiker. Er zijn natuurlijk wel men-
sen die zich onbevoegd met de ge-
neeskunde bezighouden. Naar schat-
ting van prof. W. Tenhaeff, die in

**Gebedsgenezer en
volkstelling**

GEBEDSGENEZER JOHAN MAAS-
MACH heeft zijn volgelingen nauw-
keurig ingelicht wat zij moesten opge-
ven bij de volkstelling. Op de vraag
naar de godsdienst adviseerde broe-
der Maasbach om in te vullen: Stich-
ting Johan Maasbach Wereld Zending.

Het was niet nodig om er het tele-
gram-adres aan toe te voegen: Maas-
bach Haag Holland....

DE KWAKZALVER HEET BIJ HEM "WULLEM"

VERVOLG VAN BLZ. 13

Bij dokter De Groot

DE KWAKZALVERIJ in het algemeen en de NWP in het bijzonder vinden een fanatiek tegenstander in de vroegere inspecteur van de volksgezondheid in Noord-Holland en Utrecht, de heer A. P. N. de Groot, rustend arts in Hilversum, door een pikante speling van het lot vrijwel buurman van het hoofdkantoor van de NWP; de heer De Groot is voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij.

Voor hem is elke onbevoegde uitoefenaar van de geneeskunst een kwakzalver, die voor de rechter, „de kadi” zoals hij bij voorkeur zegt, gesleept behoort te worden. Hij meent dat door toepassing en handhaving van de wet op het staatstoezicht op de volksgezondheid van 1865 binnen tien jaar de toestand „genormaliseerd” zou kunnen zijn; die handhaving gebeurt nu niet, er is geen apparaat voor.

„Die NWP-ers zeggen dat ze een kwakzalver alleen maar als lid erkennen als aangetoond kan worden dat hij 35 procent van zijn patiënten genezen heeft. Maar hoe kan dat gecontroleerd worden? Met formuleren die de patiënt zelf moet invullen. Dat is wetenschappelijk van generlei waarde”, dat is, samengevat, de mening van de heer De Groot over de NWP.

De heer De Groot heeft overigens een opmerkelijke manier van zich uitdrukken. Magnetiseren noemt hij, begeleid door een wegwerpende handgebaar „hupperdepupperdepup” en soms ook gewoon „tiereliere”. De kwakzalver heet bij hem „Wullem”.

Hij is trouwens sceptisch tegenover alle streven „terug naar de natuur”. Wat dat betreft komen b.v. voorstanders van biologisch-dynamische landbouw bij hem van een koude kermis thuis.

Terug naar Middeleeuwen

DOKTER DE GROOT vindt dat we terug gaan naar de middeleeuwen als we weer geneeskrachtige kruiden zouden gaan gebruiken. „De synthetische preparaten zijn uitgekiend tot en met, al zijn er dan af en toe ongelukken gebeurd. In honderdduizenden gevallen gaat het wel goed. Met die kruiden ben je zelfs afhankelijk van de kwaliteit van de oogst”. Hij noemt het

werk van de NWP „papieren zwendel”.

De heer Van der Plaats (zelf niet werkzaam in de natuurgeneeswijze) zal niet opkijken van deze kwalificatie, hij kent zijn buurman. Zijn vereniging wil de natuurgeneeswijze niet in de plaats stellen van de „allopatie”: „De natuurgeneeswijze is daar geen volkomen alternatief voor, maar de mensen zouden de vrijheid van keuze moeten hebben”. Zijn werkgroep meent dat een patiënt eerst naar een echte arts moet gaan, alvorens bij een praktijktijd te komen.

Vorig jaar heeft een staatscommissie een rapport ingediend bij de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid; de commissie meent dat de „praktizijnen” erkend moeten worden door Volksgezondheid en dat de erkenning via een ingediend voorontwerp van wet gecontroleerd zou moeten worden. De heer Van der Plaats meent dat het niet lang meer kan duren voor het wetsontwerp wordt ingediend bij de Kamer. Hij wil niet dat er veel tamtam om wordt gemaakt, „zodat het lijkt alsof wij pressie uitoefenen”.

De „opleiding” van de NWP

EEN OPLEIDING is er al. Eerder genoemde heer Hoppen heeft er niet veel waardering voor; daarin valt de heer De Groot hem bij, evenals de

schrijver van het proefschrift „Kwakzalverij en het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst” dr. L. F. Bakker, militair arts in Voorburg.

Indertijd heeft het Maandblad tegen de Kwakzalverij een boekje open kunnen doen over de „opleiding” van de NWP, een z.g. basis-cursus waar de deelnemers a.o. advies werd gegeven over aandoeningen als prostaatbloedingen, waarvoor een bepaald soort kruiden (kennelijk te betrekken van de kruidenhandel van de NWP!) werd geadviseerd.

De heer Van der Plaats beweerde tegenover de Limburgse journalist bij hoog en bij laag tegen occultisme en magnetisme te zijn. (Uit het boek van Bakker blijkt dat er een sluimerende vete bestaat tussen de NWP en de vereniging die genoemde soorten genezers onder haar hoede heeft, de Nederlandse Fusie van Paranormale en Natuurgenezers, waarin helderziende Gerard Croiset een belangrijke rol schijnt te spelen.) Men kan dan ook slechts concluderen dat er een bijna occulte duisternis heerst in het grensgebied tussen kwakzalverij en officiële geneeskunde, waar verder ook nog bevoegde artsen rondzwerfen die in feite het predikaat „kwakzalver” verdienen en bovendien allerlei hobbyisten en diehards op medisch

VERVOLG OP BLZ. 15

De „unitologie” staat in de sterren

ALMANAKMAKERS IN Amerika hebben het niet gemakkelijk. In een groot land als de Ver. Staten moet men zorgen voor uitgebreide correctietabellen voor de bepaling van de juiste tijd van de zonsopgang in zulke ver uiteenlopende plaatsen als Flagstaff in Arizona of Boston in Massachusetts. En dan nog de zonsopgangen en de opkomst en ondergang van de maan!

Evenmin kan men met één weersvoorspelling volstaan. The Old Farmers Almanac, een instelling die uit 1792 dateert en een uitgave is van „The Old Farmer's Almanac” te Dublin in New Hampshire geeft zelfs een weersvoorspelling voor het hele land op rijm en doet het uitgebreider voor zes verschillende klimaatzones. Plus nog een tabel voor wie af wil gaan op de schijn gestalten van de maan!

Heel wat gemakkelijker heeft het een adverteerster in diezelfde alma-

nak voor het jaar 1971, miss Marguerite Carter, die „Unitologische voorspellingen” in de handel brengt. Ja, dat is wel het juiste woord, in de handel brengen. Wie vier dollar plus 25 dollarcenten portokosten overmaakt aan miss Carter, Box F 71, 546 S. Meridian Street, Indianapolis, Zipcode 46.225, Indiana, ontvangt een pracht van een „Unitologische voorspelling” voor een heel jaar.

„Maak het komende jaar het meest bevredigende jaar van uw leven”, roept miss Carter haar klanten toe. Zij is een expert voor wat betreft de planetaire invloeden op het menselijk leven, zij is bekend door haar boeken en haar voordrachten, boeken, die ook in Europa en het Oosten verspreid zijn... Ja, ja. En zoveel weet miss Carter van de sterren dat zij tevreden is met maand, jaar, dag, plaats en zo mogelijk uur van geboorte van de nieuwsgierige. En natuurlijk vier dollar plus portokosten.

"Zending onder de neurotici van deze tijd" GEEN KRUID TEGEN GEWASSEN?

VERVOLG VAN BLZ. 14

en juridisch gebied zich in het half-duister vermeien.

Daar hebben de honderdduizenden mensen die voor korte of lange tijd, met veel of weinig succes en ten koste van veel of weinig geld de officiële geneeskunst de rug toekeren niets aan. Want dat is een feit dat in het occulte duister als een paal boven troebel water blijft staan: dat in elk dorp en elke stad wel een paar figuren te vinden zijn die de mensen „genezen”.

Waarom dan toch?

MAAR WAT is dan toch de reden dat zij toch naar de kwakzalver gaan? De heer Brun heeft het aan de verschillende personen, die hij hierover benaderde, gevraagd. De antwoorden vonden een plaats in het (bijzonder leesbaar geschreven) artikel.

Eerst maar eens een citaat uit het boek „Magnetiseurs en wondergenezers” van G. A. M. Zorab: „Wij achten het geheel in het belang van de lijdende mensheid haar de kans te geven om, wanneer de officiële medische wetenschap geen baat geeft, zich te kunnen wenden tot de meer irrationele methoden, welke de patiënt soms de gelegenheid geven tot zelfgenezing, verlichting van zijn lijden en zo meer”.

Pastoor Mullenders in Wahlwiller is een van de meer bekende Limburgse genezers. Hij was niet bereid de journalist van Limburgs Dagblad te woord te staan en de heer Brun moet volstaan met citaten uit een interview in De Gelderlander van 13 juni 1963. „Er bestaat geen hoofdpijn”, zegt hij daar, „er zijn alleen maar mensen die hoofdpijn hebben”; en verder spreekt hij over het verschil in sociaal milieu waaruit in het algemeen artsen en magnetiseurs voortkomen.

Met de stelling van pastoor Mullenders over het verschil in milieu van herkomst stemt dokter De Groot in Hilversum zelf ook in: „Die magnetiseur kan Trien, die bij hem komt, een tik op haar achterste geven, en dan is het ijs gebroken; de huisarts kan dat niet doen”.

Psychologie er bij

HEILPRAKTIKER HOPPEN in Aken zegt het nog anders tegen de heer Brun: „Ik zeg tegen de mensen, denk nou niet dat ik wonderdokter ben, ik heb gewoon medicijnen gestudeerd. Maar ik heb meer aandacht voor de

mensen, ik betrek ook psychologische overwegingen in mijn diagnose” (hij heeft een diploma voor een cursus psychologie aan de universiteit van Indianapolis), „ik analyseer de zaak beter”. Hij heeft overigens tussen 25 en 45 patiënten per dag, en vooral op zaterdag is het druk.

Die psychologie komt ook bij andere schrijvers en sprekers over het onderwerp ter sprake. De heer De Groot is al jaren voorstander van toevoeging van het vak psychologie aan de geneeskundige studie en de heer Bakker schrijft in zijn proefschrift: „Misschien houdt de medicus practicus te weinig rekening met de behoefte aan zending onder de neurotici van deze tijd”.

En een ander citaat uit hetzelfde proefschrift geeft misschien wel de hele grond van het bezoek aan de kwakzalver, de wonderdokter of hoe men de onbevoegde ook wil noemen: „Dat is . . . het onuitroeibare geloof in wonderen, de vatbaarheid van de menselijke psyche voor alles wat buitenredelijk aandoet”.

Grootvader terug

DE HEER Van der Plaats van de NWP gaf bij het gesprek met de heer Brun een beschouwing ten beste over „de technisering van de medische wetenschap”. Hij meent dat de natuur-geneeswijze het tij mee heeft: „Hele stromingen, kabouters, microbici en zo gaan in die richting”.

De heer De Groot ziet het met leedwezen aan. „Die mensen willen mijn grootvader weer als arts. Maar die bezocht zijn patiënten te paard en kon er maar 3 per dag behandelen.”

Het grote gevaar van behandeling door onbevoegden wordt door alle zegslieden genoemd: behandeling waarbij de ware ziekte onontdekt blijft en die zo lang doorgaat tot ook de bevoegde arts er niets meer aan doen kan. De heer De Groot weet enkele gevallen uit zijn eigen praktijk als inspecteur, de heer Bakker waarschuwt er uitdrukkelijk tegen in zijn proefschrift.

Het werk van de onbevoegde genezers blijft niet altijd zonder resultaat — de heer Bakker komt tot 35 procent volledige genezingen. Dit is overigens hetzelfde cijfer dat gevonden werd bij een proef in de V.S. waarbij zieken suikerpillen kregen die zij voor echte medicijnen hielden; ook daarvan genas 35 procent. De overeenkomst tussen deze getallen is net niet toevallig genoeg om er geen waarde aan toe te kennen, besluit de heer Brun in Limburgs Dagblad zijn artikel.

VIA DE NEDERLANDSE ambassade in Frankrijk zijn bij de justitie in Den Bosch klachten binnengekomen en verzoeken om maatregelen tegen de Casterense kruidendokter Van de Moosdijk, die zoals onze lezers weten in grote advertenties in Franse bladen zijn kruiden aanbeveelt.

„We zouden liever zien dat ze in die landen zelf iets ondernemen”, zei de officier van justitie, mr. J. Hulleman, daarover tegen de correspondent van De Tijd. Hij heeft de kruidendokter in het verleden al meermalen voor het gerecht gesleept wegens overtreding van de wet op de geneeskunde.

Op verzoek van een aantal Belgen, die zich door de kruidendokter benadeeld voelen en na een vruchteloze kuur hun geld terug eisen, heeft mr. Hulleman nu een zaak aanhangig gemaakt wegens oplichting. Het gerechtelijk vooronderzoek daarvoor is inmiddels afgesloten en de zaak ligt bij de rechter-commissaris. Omdat zaken tegen gedetineerden echter voorgaan, is afhandeling voorlopig niet te verwachten. Mr. Hulleman acht het zelfs niet helemaal onwaarschijnlijk dat het in het geheel niet tot een vervolging komt „omdat de zaak misschien te oud wordt”.

Vele klagers in België zijn inmiddels bezig met civiele procedures tegen de kruidendokter en zij lijken niet helemaal zonder succes bij hun pogingen hun geld terug te krijgen.

Ze tikkert niet meer

DE „WONDERDOENSTER” van Standaardbuiten, mevrouw P.-C., die het laatst van zich liet horen nadat zij een aanklacht had ingediend tegen de officier van justitie, die haar zaak had voorgebracht te Zevenbergen, slaat er niet meer op los. Men zal zich herinneren, dat zij er bij haar „behandelwijze” duchtig op los timmerde

Wie achter deze hardhandigheid en het feit, dat haar echtgenoot een schriel mannetje was, die in het niet verzonk bij de struise figuur van zijn vrouw „iets” zocht, heeft gelijk gekregen. De dame, die zo luid voorgaf dat God haar een taak had opgedragen om zieken te genezen, compenseerde bij haar hardhandige geneesmethoden, waarbij sommige mannelijke patiënten hun broek moesten uittrekken, bepaalde huwelijks-ontberingen.

Zij woont nu niet meer in haar woning te Standaardbuiten, toneel van de geruchtmakende „genezingen”, maar is volgens krantenberichten in Tilburg gaan samenwonen met een van haar „patiënten”. En ze heeft er haar „praktijk” aan gegeven.

PATER DEED EEN ZIEL VERHUIZEN

EEN VREEMD VERHAAL uit de Zuid-Amerikaanse republiek Ecuador, dat wij aantreffen in het Duitse geïllustreerde weekblad „Bunte Illustrierte”, een uitgave van senator Burda — en het enige van de nog bestaande grote geïllustreerde Duitse weekbladen, dat het zonder „bloot” stelt. Welaan dan: in het Noorden van Ecuador woont in de stad Esmeraldas de familie Hernandez. Het tienjarig zoontje Juan wordt door zijn onderwijzer beschreven als een opgewekte jongen met een intelligentie, die boven het gemiddelde ligt.

Op een dag hoorde men vreemde verhalen uit de mond van Juan. Hij vertelde dat hij vroeger ook al eens geleefd had en wel in de grote havenstad Guayaquil. De geestelijke van Juans parochie, pater Antonio, vond het een wonder en sprak over zielsverhuizing. Helaas wilde zijn kerk er niets van weten — maar de kranten wel!

En dus verschenen er grote verhalen in druk over Juan Hernandez, die eens geleefd had als een ander mens. Hij wist ook wie. Dat was de koopman Manuel Goudeloupe, die bij een ongeval om het leven was gekomen. Men ging op onderzoek uit en warempeel — dat klopte. Op 26 april 1960 was de koopman in Guayaquil door een auto overreden en gedood. En omdat Juan Hernandez op die 26ste april 1960 was geboren leek het wonder bevestigd: een onmiskenbaar geval van zielsverhuizing.

Koffie op de Zuidermarkt

DRIE EXPERTS GINGEN zich, vertelt de correspondent van de Bunte Illustrierte verder, met het geval bezig houden. Uit een oud krantenbericht had de jongen wellicht kennis kunnen krijgen van het ongeval. Maar hoe wist hij dan dat de koopman gewoon was om elke avond op de Zuidermarkt een kopje koffie aan het stalletje van señora Lascano te drinken? Die dingen haal je niet uit oude kranten!

Men bracht de jongen naar Guayaquil, een stad met een half miljoen inwoners. Het was natuurlijk mogelijk,

dat de jongen uit verhalen van zijn vader wel iets wist van Guayaquil, waar hij zelf nooit was geweest. Esmeraldas, een stad van zo'n 70.000 inwoners, ligt (hemelsbreed) zo'n 350 kilometer van Guayaquil verwijderd. Men was dus wel erg verbaasd, toen Juan zonder aarzelen de weg langs de Universiteit naar de Calle Olmedo vond en in die straat het huis van de koopman kon aanwijzen.

Men stelde de jongen voor aan de weduwe van de koopman, Carmen Goudeloupe. Hij kon haar enige bijzonderheden uit het leven van haar man vertellen: „Ik heb U enige weken voor mijn dood een gouden medaillon gegeven met het haar van onze jongen”.

Dat was juist. Hoe wist de jongen dat? De weduwe zei, dat slechts weinig mensen van dat medaillon wisten

en ook was niet algemeen bekend geweest, dat het echtpaar een zoon had, die slechts enige weken had geleefd.

DUS TOCH zielsverhuizing! Nu was iedereen er wel van overtuigd. Pater Antonio triomfeerde. Zijn kerk mocht dan de zielsverhuizing verwerpen — pater Antonio had nu de bewijzen. Hij genoot van de algemene belangstelling die zijn deel werd.

Maar zijn triomf duurde maar kort. Een verslaggever, die niet aan zielsverhuizing geloofde, vond namelijk uit dat pater Antonio, die de levensgeschiedenis van de koopman te Guayaquil van nabij kende, alles aan de jongen had verteld. Het wonder was ordinaire zwendel.

Pater Antonio verdween over de bergen naar Puyo in de schaduwen van het oerwoud van de Amazone, waar maar weinig kranten worden gelezen. En om de kleine Juan Hernandez is het weer stil geworden.

Van de Moosdijk adverteert in Duitsland

HET VERHAAL WORDT helaas een-tonig: Van de Moosdijk, die zoals wij in ons januarinummer al vertelden met veel succes (dat wil zeggen met veel winst) in Frankrijk heeft geadverteerd probeert het nu ook in Duitsland. Wij kregen althans een advertentie onder ogen, die viervijfde van een pagina besloeg in wat naar ons werd medegedeeld de Augsburgische Zeitung was. Pagina 13 van donderdag 21 januari. Op een nieuwspagina „Aus aller Welt”.

Er staat weer het portret bij van de man uit Casteren. In de tekst wordt gewaagd over het bosrijke gebied van Casteren, waar men beslist geen benzine ruikt. Vlak daaronder prijkt, keurig afgedrukt in deze Augsburgische Zeitung, de foto van het landhuis van onze kwakzalver en voor dat landhuis diens Amerikaanse auto. Over benzinedampen gesproken.

Uit de tekst komt men ook te weten, dat Van de Moosdijk vader is van vier zonen (dat maakt altijd een degelijke indruk op de mensjes, die hij zijn kruiden moet zien aan te smeren) en vlak

daarop volgt de boude bewering dat Van de Moosdijk de grootste kruidenspecialist ter wereld is. Of dat nog niet genoeg is: grootspreker Van de Moosdijk beweert dat hij over ongeveer 40.000 uitgezochte kruidensoorten beschikt. Ter vergelijking diene, dat Theo Braem in zijn boek „Onze Geneeskruiden” er zo'n 300 opnoemt.

Nulletje meer of minder

MAAR WAT LET het Van de Moosdijk een nulletje meer of minder te gebruiken? In het verhaal dat de lezers van de Augsburgische Zeitung werd voorgeschoteld ging Van de Moosdijk terug in de geschiedenis om zijn kruiden aan te bevelen en herinnerde aan de natuurvolkeren, die, naar hij beweert, zo weinig ziek zijn! Waarom? Ze leven in de natuur!

Anders dan in de advertenties in Franse bladen ontbreekt een coupon om op te zenden. Wel staat aan het slot de aanbeveling om ook terug naar de natuur te gaan en kruidenthee te drinken op de juiste manier.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnarends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonde rechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bultter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjestraat 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

Drukkerij SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 16

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjestraat 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opperlicht 1 januari 1881

Is het occultisme een hersenspinsel?

Woordenbrij in tv-serie Zienswijze maakte publiek niet veel wijzer

DE GROEIENDE belangstelling voor het occulte was aanleiding voor de NOS-televisie om in de serie „Zienswijze” een uitzending van 50 minuten aan dit probleem te wijden. Uit, zoals de presentator zei, een „verschillende invalshoek” werd het probleem tijdens de televisie-uitzending van 3 februari j.l. benaderd, maar wij twijfelen er ernstig aan of het publiek uit de woordenstroom véél wijzer is geworden. Al vond de inleider dat er „zinnige dingen” zijn gezegd.

En velen zullen er de indruk van hebben gekregen, dat de occulte verschijnselen bestaan, dat ze géén hersenspinsels zijn — in 't kort, er werd echt te weinig tegenstroom gegeven.

Het is wel bar en boos, dat in deze discussie over Henri Knap, die zich in Het Parool altijd een besliste tegenstander toont van kwakzalverij en occult gezemel gesproken wordt in de zin van: Waar blijft de journalistieke verantwoordelijkheid? Een van slechte smaak getuigende uitlating die overigens door de discussieleider verder werd „afgestopt”.

DE DISCUSSIE was zó uitvoerig, dat wij er ons van zullen onthouden alles woordelijk weer te geven. Aan de discussie namen deel drs. L. Pannekoek, psycholoog aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, de bioloog drs. H. Verhoog, die occulte verschijnselen bestudeert en ds. G. van 't Wout, baptist, alsmede mevrouw Mellie Uyldert, astrologe en kruidendeskundige.

Het spiritisme, aldus de gespreksleider, is een machtige stroming geworden. Denkt u maar aan Brazilië, dames en heren, waar 't zo'n 20 miljoen aanhangers telt!

(Nog niet zo lang geleden moest overigens de voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Spiritisten Harmonia, de heer W. van Broekhuizen toegeven dat het „op het ogenblik bij ons in Nederland wat stilletjes is in de geestenwereld” (Men leze ons Maanblad van november 1970, blz. 47 er nog eens op na!) En om dan te spreken van „een machtige stroming” en te verwijzen naar een ver land, waar men met „20 miljoen” wel een of andere slag in de ruimte kan maken... Neen, dat past niet erg bij een genuanceerde benadering, zoals men ken-

nelijk in de televisieserie wilde nastreven!)

Metafysische poppenkast

MAAR OOK, vervolgde de inleider, is de astrologie gemeengoed geworden en het geloof in waarzeggerij neemt met de dag toe. Veel christenen zien deze ontwikkeling met lede ogen aan. Zij staan op het standpunt, dat dit alles een verwerpelijke vorm van bijgeloof is, waartegen de bijbel zeer scherp waarschuwt en zeer scherp stelling neemt. Veel andere mensen en wij zouden hen de woordvoerders van het moderne levensgevoel kunnen noemen, wijzen dit geloof en deze praktijken even fel af. Zij zeggen, hoe kan nou iemand anno 1971 in vredesnaam nog geloven in zulke primitieve zaken als geesten van overledenen of invloed die planeten op ons menselijk leven zouden uitoefenen.

Het occultisme vinden zij een hersenspinsel van kinderlijk naïeve onnozele lieden, die uit angst voor de nuchtere dagelijkse realiteit vluchten in de illusie van een zogenaamde andere werkelijkheid en daarbij graag coquetteren met woorden als het „hogere”, het „kos-

mische”, het „bovennatuurlijke” en het „mystieke”, kortom met wat dat de journalist Rudy Kousbroek de „hele metafysische poppenkast” noemt.

De inleider meende onder het occultisme te moeten verstaan, die verschijnselen, die volgens de ons bekende natuurwetten niet verklaard kunnen worden. Zoals telepathie, helderziendheid, spiritisme en allerlei andere mediamieke verschijnselen, verschillende vormen van waarzeggerij als kristalkijken, handlijnkunde, kaartleggen, en tenslotte ook astrologie, verder het geloof in talismans en amuletten, magnetiseurs, pendelen en wichelroede, dan de vele vormen van witte en zwarte magie en tenslotte ook allerlei opvattingen en technieken, die men bij Rozekruisers, anthroposofen en theosofen vindt. Zijn nu al deze verschijnselen in strijd met de bijbel en in strijd met het moderne denken — dat was de vraag, waarom het bij deze discussie voor de televisie ging.

Patronen in de ether

DE KIJKER kreeg van Mellie Uyldert op het scherm een wonderlijke voorstelling van zaken over wat er dan nog „zelfs als iemand overleden is” overblijft. Dat hangt zelfs nog aan zijn as, als hij gecremeerd is. „Men kan op die manier ook de gestalte van de overleden mens zichtbaar maken.

De astrologie laat ons „de patronen zien, die in de ether hangen” en die zich langzamerhand concretiseren tot tastbare feiten,” aldus Mellie Uyldert. „Wij zien de ordening, waaraan alles beantwoordt,” verzekerde zij de kijkerschaar in de huiskamers.

De inleider hield zich enige ogenblikken bezig met de levensloop van Mellie Uyldert, in 1908 geboren. Haar ouders behoorden tot een kring van dichters, filosofen, schilders, de individualisten, die uitstekend gedijen op de Gooise bodem, waar ook Mellie Uyldert haar leven lang zou blijven

VERVOLG OP BLZ. 18

Is het occultisme een hersenspinsel?

VERVOLG VAN BLZ. 17

wonen. „Haar leven was geladen met idealisme.”

Ze werd opgeleid tot onderwijzeres, zij hield zich in haar vrije tijd bezig met de bestudering van astrologie, grafologie, folklore, mythologie. In 1928 heeft ze een mystieke beleving. Haar leven wordt dan volgens haar een getuigenis: de mensen wijzen op een relatie met God. In 1932 schrijft zij haar eerste boek, een kruidenboek. Zij gelooft dat de mens op de drempel staat van een geheel nieuwe wijze van denken, een synthese van het magische en het verstandelijke. Die gedachte draagt ze al 25 jaar uit in haar eigen blad, „De Kaarsvlam”.

Ze vind occulte technieken wel verwerpelijk, wanneer mensen ze toepassen zonder te weten wat ze doen en wanneer ze dat doen met hun gewone menselijk ik er achter.

(En hoevelen, de mens zijnde wat hij is, blijven er dan nog over, die volgens de opvatting van mevrouw Uyldert zich wél met occulte technieken mogen bezig houden?! red. M.t.d.K.)

Scheiding der geesten

MAAR ZE vindt het buitengewoon mooi, wanneer het toegepast wordt door mensen „die wel weten wat ze doen en die dat doen, niet van hun kleine ik uit, maar van hun geestelijk wezen uit, dus eigenlijk in goddelijke opdracht. Dan zijn het witte magiërs.”

Die gave is dus niet aan iedereen geschonken? Hoe kan zij dan spreken over een synthese van het magische en het verstandelijke? Het blijkt, dat volgens Mellie Uyldert iedereen deze gave reeds in zich heeft en wanneer die gaven nu maar geoefend en ontwikkeld worden — dan zal iedereen min of meer deze dingen kunnen uitvoeren. Zij meent ook dat als men er op gaat vertrouwen de telepathische ervaringen en de voorspellende dromen enorm zullen toenemen.

Zij voorziet een crisis en de „grote scheiding der geesten” tussen de ouderen die zich doodlopen in de technocratie zal vanzelf uitsterven, de jongeren voelen daar niets voor, de jongeren zijn anders ingesteld, en kunnen de omweg van de uiterlijke techniek best missen, verzekert nog altijd Mellie Uyldert.

In de occulte sfeer zijn dingen geen bijgeloof, antwoordt zij op een desbetreffende vraag; wanneer men de wetmatigheid doorgrondt, waaraan zij

beantwoorden — dan is het een wetenschap die men toepast.

Pastorale zorg

Ds. G. VAN 'T WOUT benadert de zaak vanuit de pastorale zorg: God heeft zorg voor de totale mens en daarom mag men zich niet met occulte machten afgeven. Occultisme en afgoderij worden in één adem genoemd. Deze machten brengen, zegt ds. Wout, mensen onder invloed van de Boze.

Na een discussie hierover met Mellie Uyldert is het woord aan drs. Pannekoek, die vindt dat de heer Kousbroek voorbij gaat aan de essentie. In theosofische kringen onderscheidt men wel waar occultisme, pseudo-occultisme en semi-occultisme. De mensen, die deze deelnemer aan de televisie-discussie pseudo-occultisten noemt experimenteren met bepaalde krachten, waarvoor zij gevoelig zijn en daar inderdaad gevaarlijke dingen mee kunnen doen. „Dat ben ik eens met ds. Van 't Wout.”

Het is boerenbedrog

DE INLEIDER constateert, na nog een korte gedachtenwisseling, waarbij mevrouw Mellie Uyldert waarschuwt tegen het kleine ik, dat blijkbaar iedereen „aan deze tafel” het er over eens is, dat occulte verschijnselen bestaan.

Maar er zijn toch nog zoveel wetenschapsmensen die zeggen: lieve mensen, het is onzin, het zijn hersenspinsels, aldus de inleider. Hij heeft een

Lessen in astrologie

OP VRIJDAG 26 maart begon in het meditatiecentrum De Kosmos, Prins Hendrikkade 142 te Amsterdam een reeks lessen in astrologie. En wie zou hier de jeugd, die zij immers ziet als degenen, die wars van alle technologie de ware weg naar het occultisme zullen vinden, leiding geven? Precies, mevrouw Mellie Uyldert. De lessen zouden plaatsvinden eenmaal in de veertien dagen.

In De Kosmos wordt voorts iedere maand het Heilig Avondmaal gevierd, geleid door de priester Lambert Simon. De Kosmos heeft een theehuis en een makro-biotisch restaurant.

voorbeeld en hij vertelt, dat hij omstreeks een jaar geleden een stukje las van een zeer gerenommeerde, integere journalist Henri Knap, die fulmineerde tegen de paragnosten en speciaal tegen Croiset en op een gegeven ogenblik schreef hij: Er bestaan geen paranormale verschijnselen. Het is boerenbedrog en de goedgegelovige gemeente aanvaardt het allemaal met zijn hang naar mystiek — maar ze bestaan niet!

Nou, dit is volkomen onjuist van Henri Knap, vindt psycholoog drs. Pannekoek. Henri Knap dient de parapsychologische vakliteratuur te raadplegen en dan komt hij er wel achter hoe het in elkaar zit. Het is overigens merkwaardig hoe weinig zo iemand zich bewust is van zijn journalistieke verantwoordelijkheid...

De inleider wil Henri Knap hier niet in discussie brengen...

(Het is overigens wel merkwaardig hoe een wetenschappelijk gevormd man hier plotseling de kreet „journalistieke verantwoordelijkheid” durft te gebruiken tegenover een journalist die telkens en telkens weer het publiek waarschuwt tegen malafide praktijken van allerlei paranormale doeners en die geharnast de strijd voert tegen de vele kwalijke vormen van kwakzalverij... - (red. M.t.d.K.)

Mellie Uyldert zegt, dat wie er zich nooit in verdiept heeft zo redeneert als de heer Henri Knap en vele anderen. „Zodra ze zich er in verdiepen, worden ze voorstanders, voorspelt zij.

Pseudo-occultisme

U MAG DAT niet generaliseren, zegt de heer Verhoog. Er zijn heus wel wetenschapsmensen, die zich er echt in verdiepen en toch tot tegenovergestelde conclusies komen en vooral als dat betrekking heeft op de verschijnselen, die ik tot het pseudo-occultisme reken is dat heel goed mogelijk.

Inleider: Welke zijn dat bijvoorbeeld?

Drs. Verhoog: Dat zijn inderdaad de verschijnselen, die u genoemd heeft, zoals spiritisme, waarzeggerij, handlijnkunde, kaartleggen, pendelen, voorzover ze dus niet echt betrekking hebben op wetmatigheden. De echte occultist wil bepaalde aspecten van de natuur leren kennen en ieder, die zich een beetje verdiept heeft in de methode van de wetenschap zal tot de conclusie komen, dat juist die methode, bepaalde beperkingen oplegt. Door de wetenschappelijke methode krijgen we een bepaald beeld van de werkelijkheid, dat Van Winschoten, een bekend Nederlands overleden psycho-

Is het occultisme een hersenspinsel?

VERVOLG VAN BLZ. 18

loog, een gereduceerde werkelijkheid noemt. Door de methode, die de wetenschap toepast krijgt u niet de volle werkelijkheid, maar een gereduceerde werkelijkheid — en dat is zijn kracht. Nu gaat occultisme van het principe uit, dat er naast dit beeld, dat door de wetenschappelijke bril van de werkelijkheid gezien wordt dat daarnaast meer is in die werkelijkheid en dat datgene ook onderzocht kan worden als de mens, de occultist, zijn instrument verfijnt. Het is een totaal andere methode van onderzoek, die de occultist toepast.

Ander jasje aan

ALS U met occulte zaken aan het werk gaat, vraagt de inleider aan de heer Verhoog, trekt u dan een ander jasje aan?

De heer Verhoog antwoordt, dat elke wetenschapsman toegeeft, dat het een tijdelijke kennis is die hij verzamelt en dat het best kan zijn, dat hij over honderd jaar iets anders gevonden heeft. De hele historie van de wetenschap bewijst dit ook. En hetzelfde geldt voor de occultist, een occultist, die in een andere bewustzijnstoestand dingen waarneemt, bijvoorbeeld dat etherische dubbel, zoals wij het noemen van de mens, die zal . . .

— Wat is dat?

— Dat is, zoals mevrouw Mellie Uyldert al noemde, dat etherische tegendeel in een fijnere materie, dat een soort copie is van het stoffelijk lichaam.

— Laat de moderne wetenschap de gedachte aan een fijnere materie toe, vraagt de inleider. De moderne fysica bijvoorbeeld?

— Ik geloof, antwoordt drs. Verhoog, dat als de wetenschap dit etherisch dubbel tot object van onderzoek zou nemen met de tegenwoordige instrumenten dan zouden ze daar dingen over kunnen ontdekken, mijns inziens.

— Dat gebeurt toch al, verzekert Mellie Uyldert het gehoor van televisiekijkers, woensdagavond 3 februari tussen 22.35 en 23.25. „Neem nu zo'n boek als „Nieuwe werelden achter 't atoom". Daarin wordt verteld en met foto's gestaafd, dat men etherische vormen kan fotograferen. Waarom ziet de mens die vormen niet en het foto toestel wel? Juist omdat de mens zijn indrukken schift. Er zijn dingen, die hij niet wenst te zien en het foto toestel is volkomen objectief. Hij heeft bijvoorbeeld een homeopathisch ta-

plet, dat van een bepaalde plant gemaakt wordt, gefotografeerd en dan komt boven dat tablet nog een fijner beeld te voorschijn van de hele plant, waar het een aftreksel van is.

(En ge geleuft dat, heette het vroeger in een of ander liedje. Laten we nu toch eens even met beide voeten op de grond blijven staan en het televisiekijkend publiek dergelijke sprookjes gebaseerd op foto's (waarmee een handige man alles kan aantonen, tot het bestaan van leperkoens toe) besparen - M.t.d.K.)

Gevoelig foto toestel

MELLIE UYLDERT vervolgt nog: Omdat het patroon van die plant, die eens geleefd heeft in die stoffelijke resten steeds aanwezig blijft en een gevoelig foto toestel neemt dat waar.

Daar wil de inleider toch ook wel even op inhaken. Hij wijst op de bilocatie verschijnselen, waarbij mensen in een soort waak-slaap-toestand zichzelf in eens zien zitten en zien, dat ze zelf een lichaam hebben. Als je dat zou aantonen, echt wetenschappelijk zou aantonen dat er zo'n tweede lichaam bestaat, zou dat een steentje bijdragen tot het probleem van de dood.

Maar er zijn natuurlijk wel weerstanden bij wetenschapsbeoefenaren, om dit onderzoek aan te vatten. Het gesprek werd afgesloten met het vaststellen van het feit, hoe nuttig het zou zijn wanneer de occulte verschijnselen eens echt wetenschappelijk werden onderzocht. Dat zou een bijdrage geven ter „verwondering van de mensen". Door die verwondering zouden de mensen gaan nadenken over zichzelf, gaan lezen over „hoe kan je jezelf kennen", „en dan vind ik de grootste man, die zichzelf kent," aldus de inleider.

Wij hebben bij dit gesprek één kardinaal ding verzuimd te behandelen vindt ds. Van 't Wout: de verzo-

Belangstelling!

WELK EEN belangstelling een uitzending over occultisme trekt blijkt wel uit de verkoop van de tekstboekjes, die niet, als bij eerdere uitzendingen van de serie „Zienswijze" gratis ter beschikking werden gesteld. Niet minder dan 14.000 tekstboekjes zijn door de NOS voor de somma van één gulden verkocht. Al een paar weken na de uitzending waren ze uitverkocht.

ning in Jezus Christus. Demonische beïnvloeding vindt de predikant realiteit. Maar drs. Verhoog vindt het occultisme een grote stimulans voor het Christendom. Het geloof in een voertuig voor de ziel was zeer wijd verbreid.

Weggeveegd van tafel

„WIE ZICH OPHANGT aan de horoscoop of aan iets anders dan ligt dat aan de mensen, aan verkeerd gebruik," verzekert mevrouw Mellie Uyldert, die zowel de horoscoop als de bijbel „autoriteiten buiten jezelf" vindt.

— Ik ben te veel nuchter voor occulte verschijnselen zeggen zoveel mensen. U hebt het laatste woord, meneer Verhoog, wat zegt u daarop? aldus de inleider.

„Nuchter kan ook betekenen, dat men een blinddoek voor wil houden. Men kan zeggen, dat de mensen, die zich voor occultisme interesseren, vluchten voor de werkelijkheid. Mijn ervaring met wetenschapsmensen is ook soms dat zij ook angst hebben voor het onbekende en zoals de heer Pannekoek al zei soms een irrationele afkeer van dingen als parapsychologie hebben: het past niet in hun wereldbeeld. Men mag de wetenschapsmens als mens niet uitsluiten. Dat occulte zaken de wetenschapsmens niet interesseren en dat hij ze niet onderzoekt komt, volgens drs. Verhoog, dat veel van de dingen waarmee de wetenschapsmens zich bezighoudt conventioneel bepaald zijn. Het komt wel aan op de toetsing, men moet verschijnselen direct of indirect kunnen waarnemen — anders worden ze weggevaagd van de tafel, besluit de heer Verhoog.

MARGARINE - "WONDEREN"

In het maartnummer van de Consumentengids zijn uitkomsten vermeld van een onderzoek dat de Stichting Vergelijkend Warenonderzoek heeft ingesteld naar margarine, halvarine en dieetvet.

De Consumentengids zegt daarbij: „In alle margarine zit nagenoeg evenveel vet en zitten zelfs precies evenveel vitaminen. Meer of minder is eenvoudig niet toegestaan. Desondanks reclamekreten als „boordevol bouwstoffen", „met twee vitaminen en caroteen", „een kluitje gezondheid in de pan" en dergelijke. En beelden van fel spelende kinderen en van energieke vaders die nog helemaal gelijk-op doen met de jeugd. Dank zij . . . en dan horen we welke margarine dat wonder verricht. Altemaal onzin. De ene margarine maakt ons niet stoerder, fitter of jeugdiger dan de andere. De ene blijft ook niet „door pasteurisatie langer vers" dan de andere. Gepasteuriseerd zijn ze allemaal! En ook de herkomst doet er niets toe. Zelfs „op het land waar het leven goed is" moet men zich aan de wettelijke voorschriften houden!

Tenslotte, waar de reclame op de nieuwste medische toer gaat met verzekeringen over speciaal gunstige vetzuren: „plantaardig" hoeft in dit verband niets te zeggen. En „bloedvaten hebben we allemaal". Maar dat wil nog niet zeggen dat we ook allemaal dezelfde margarine moeten gebruiken.

Dr. Kruisinga wil het arsenaal van para-medische werkers uitbreiden

IN „NU”, het maandblad van de vereniging Nederland—U.S.S.R., publiceert Will Boezeman—Boekhoff een gesprek met staatssecretaris Kruisinga, beschreven als „een mens en een medicus van grote humaniteit en integriteit”. Aanleiding tot dit gesprek was een bezoek van de staatssecretaris aan de Sowjet-Unie. In dit gesprek noemde de heer Kruisinga de gezondheidszorg in de Sowjet-republieken „zonder enige restrictie een vergaande vorm van gesocialiseerde geneeskunde”.

Mevrouw Boezeman—Boekhoff stelt de hierna de staatssecretaris de volgende vraag:

De Sowjet-geneeskunde doet in de eerste plaats zijn best voor preventie van ziekten. De ruggegraat van dit preventieve systeem wordt m.i. vooral gevormd door de „feldsers”. Wat vindt u van het feldser-systeem?

(Feldsers krijgen een geneeskundige basis-opleiding van vier jaar en staan dan tussen de verpleegster en de arts. Peter de Grote introduceerde de feldsers — het woord stamt van de Duitse militaire uitdrukking voor veld-chirurg — in de 17de eeuw. De in wit uniform geklede feldsers is een populaire verschijning, ofwel werkend aan de zijde van een arts, of op eigen gelegenheid in de uitgestrekte plattelandsgebieden van de Sowjet-Unie. De feldsers waakt over sanitaire en

Staatssecretaris Kruisinga

hygiënische verzorging, voert massaimmuniseringsprogramma's uit, geeft „eerste hulp bij ongelukken” en stuurt de ernstige gevallen naar een ziekenhuis.)

Het antwoord van de staatssecretaris luidde: Ik vind het een bijzonder interessant aspect van het Sowjetsysteem. Ook in Nederland zouden wij veel meer bevoegdheden van de arts naar para-medische werkers moeten delegeren. Ik denk bijvoorbeeld aan heilgymnasten, masseurs, orthopedisten, diëtisten. We moeten het arsenaal van para-medische werkers kwantitatief en kwalitatief uitbreiden en zouden op deze manier tot een gedifferentieerde vorm van de feldsers-positie komen. Al sinds jaren en in de toekomst waarschijnlijk in toenemende mate spelen niet-medisch gevormde medewerkers ook een grote rol bij de psychiatrische en psychohygiënische behandeling. De psychologen en maatschappelijke werkers moeten een deel van de taak van de arts gaan overnemen en de ervaring heeft zelfs geleerd, dat zij voor belangrijke, tijdrovende onderdelen van het werk daartoe ook beter gedisponeerd zijn dan de arts.

Geen huisarts

OP EEN ANDERE vraag, over het „gezondheidsboekje”, zegt dokter Kruisinga, dat men in Nederland het gezondheidsboekje in een moderne versie gaat toepassen. Bij computerverwerking van de gegevens moet men echter wel heel zorgvuldig zich dienen af te vragen of, in het belang van de patiënt, geen ongeoorloofde risico's worden genomen met betrekking tot de medische geheimhoudingsplicht.

Staatssecretaris Kruisinga vindt het Sowjetsysteem van gezondheidszorg

goed voor een zo groot land als de Sowjet-Unie. „Doordat men de huisarts heeft weggenomen is echter de persoonlijke relatie arts—patiënt minder dan bij ons. Aan de andere kant moet ik zeggen, dat in Nederland de ideële benadering van de patiënt door de arts achteruit is gegaan. Het lijkt soms wel, of de vroegere inspiratiebron, de geest van naastenliefde, geleidelijk aan verdwijnt”.

In de Paardemest

EEN AFSCHUWELIJK plaatje was medio januari in enige Nederlandse dagbladen te zien. „Paardemiddel” zet een krant in Twente er boven. Men zag twee mannen, de een met een hoed op het hoofd, schop in de hand, de ander blootshoofds, een jongetje in de paardemest duwend, zodat het bijna tot het middel er in stond. De vijfjarige jongen, John Metlenko, schreeuwde het uit toen hij door zijn vader met hulp van de kruidendokter — ja, ook daar! — tot zijn middel in de paardemest werd begraven. Na wat tegenspartelen bleef de jongen twintig minuten zitten.

Het voorval speelde zich af in Cranbourne, ergens in Australië. De kleine John is een spastische jongen, die al heel wat ziekenhuizen van binnen gezien heeft. Volgens de kruidendokter zou het half begraven in paardemest „het vergif uit het bloed van de jongen halen”, zodat hij weer zou kunnen lopen.

„De critici mogen me hangen, als hij niet binnen twee tot drie maanden loopt”, zei wonderdokter Michael Petrodis.

DURE HOOGTEZONNEN

DURE HOOGTEZONNEN behoeven lang niet altijd de beste te zijn, blijkt uit een onderzoek van de Consumentenbond. De resultaten hiervan zijn gepubliceerd in het februari-nummer van de Consumentengids.

Van de veertien hoogtezonnen die in dit onderzoek waren opgenomen, bleek juist op de twee duurste — wat de elektrische veiligheid betreft — het meest aan te merken.

Vroeger werd het gebruik van hoogtezonnen vooral gepropageerd, omdat het zo gezond zou zijn, tegenwoordig wordt de nadruk meer gelegd op de bruinbrand-kwaliteiten. De Consumentenbond adviseert echter steeds een arts te raadplegen of het gebruik van een hoogtezon wel verantwoord is. Wie een overgevoelige huid heeft, bepaalde medicijnen gebruikt of met bepaalde ziekten tobt, kan van een hoogtezon nadelige gevolgen ondervinden.

Fontein werd ongezond

DE EEUWENOUD Fontein der Gezondheid in Madrid is enige tijd geleden door het stadsbestuur afgesloten. De fontein stond in hoog aanzien bij lijders aan leverziekten en ingewandskwalen. Bij een onderzoek was komen vast te staan, dat de fontein water bevatte met een te hoog bacteriegehalte.

Volgens een zegsman van de gemeentelijke hygiënische dienst was het bacteriegehalte van het bronwater, dat in de fontein opwelt in een maand tijds verdubbeld. Men vond het toen onverantwoord het publiek nog langer van het water te laten drinken.

Men vermoedt dat het bronwater in contact komt met water, afkomstig uit het Madrileense rioolstelsel.

"Ik zal het nooit meer doen", zei de wonderdoenster

ACH, DAT IS VOORBII. Mevrouw Prinse-Corte, die korte tijd glorieerde als „de wonderdoenster van Standdaarbuiten”, die geïnterviewd werd en uitgeportretteerd, die zich de door God geroepene voelde volgens haar niet aan een overmaat van bescheidenheid mank gaande woorden, die er op los timmerde — die heeft thans kalmpjes voor de Bredase rechtbank haar ongelijk bekend. Zij gaf toe de wet te hebben overtreden, en hoewel zij zich nog altijd geroepen voelt door God om te genezen, zal zij dat alleen nog maar doen onder toezicht van een arts. Een voornemen, waarvan wij grondig hopen, dat ze het zal vergeten.

DE RECHTBANK HEEFT haar veroordeeld tot zeven maal f 500 gulden boete, waarvan telkens f 400 voorwaardelijk. De kantonrechter te Zevenbergen had haar enige tijd geleden veroordeeld tot zeven maal f 700, waarvan telkens f 500 voorwaardelijk. Van dit vonnis was zij verontwaardigd in hoger beroep gegaan. De officier van justitie had voor de zeven haar ten laste gelegde gevallen van onbevoegd uitoefenen der geneeskunst zeven maal 1000 gulden boete, waarvan f 600 voorwaardelijk geëist.

Zoals wij in het vorige nummer van ons maandblad al mededeelden woont de „wonderdoenster” niet meer in Standdaarbuiten, maar heeft zij zich, met een patiënt, in Tilburg gevestigd en heeft zij haar „wonderkrachten” aan de wilgen gehangen.

Ik doe het niet meer

DE SFEER VAN agressiviteit, die de zitting van de kantonrechter te Zevenbergen kenmerkte ontbrak op de zitting van de Bredase rechtbank, waar de 50-jarige wonderdoenster verklaarde:

„Ik doe het niet meer. Ik ben er mee opgehouden. Ik ben erg geschrokken van het vonnis dat mij is opgelegd. Het is mijn bedoeling medicijnen te gaan studeren of, als dat kan, onder leiding van een dokter, verder te werken. Niet voor mezelf, heren rechters, maar voor de mensen, want er is veel leed en pijn onder de mensen en ik word gedreven door een hogere macht om te helpen.”

Zette Leeuwenburgh, die voor Dordts Dagblad een verslag maakte van de zitting te Breda noemde haar nu een „timide verschijning”. Hoewel er meer dan voldoende publiek voor de zaak was gekomen zorgde mevrouw Prinse-Corte ditmaal niet voor spectaculair showwerk in de verdachtenbank. „Dat deed de officier van justitie, mr. F. A. Vaillant, kennelijk goed,” constateerde de verslaggever van De Stem. Was de rust en bescheidenheid die de verdachte nu tentoonspreidde van invloed op de eis? Ik wil de stok in het midden steken,

zei de officier toen hij de bovenvermelde geldboete requireerde tegen de verdachte.

Geheugen faafde

DE WONDERDOENSTER herinnerde zich niet veel meer van de behandelingen met smeersels, vuisten en handen, die de president van de rechtbank, mr. A. F. Stemfoort, met naam en toenaam uit het dossier opdiepte. Maar ze gaf toe in de periode mei-augustus 1970 mensen te hebben geholpen. „Ik weet echter wel zeker, dat ik nooit iemand geslagen heb of geknepen. Ik hoef de mensen niet aan te raken om ze te kunnen helpen.”

„U had geen diploma's?”, informeerde mr. Stemfoort vriendelijk, en dat werd prompt door verdachte toegegeven. „Maar ik wist niet, dat ik de mensen niet mocht helpen. Ik deed het niet om er zelf beter van te worden, al kreeg ik dan wel eens geld. Er om gevraagd heb ik nooit.”

„Dat verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst, is een uitgemaakte zaak,” aldus mr. Vaillant in zijn requisitoir. „Het draait hier alleen om de hoogte van de geldboete, want daarvan is verdachte kennelijk geschrokken.” Hij verwees naar het eindrapport van de staatscommissie Peters, die gestudeerd heeft op de problemen rond de paranormale beroepen. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen malafide en bonafide

genezers en onder de eerste groep wilde mr. Vaillant ook de „wonderdoenster” van Standdaarbuiten rangschikken. Daarvoor haalde hij een verklaring aan van de inspecteur van de Volksgezondheid in Noord-Brabant, waarin staat, dat de behandeling, die verdachte toepaste, van agressieve aard was.

Hardhandige werkwijze

„MAAR OOK ANDERE inlichtingen wijzen op een hardhandige werkwijze van verdachte. Zij heeft nooit gevraagd naar wat de dokter er van zei. Integendeel met artsen had zij niets van doen. Voorzichtig uitgedrukt, was zij op eigen gewin uit. Ook het feit, dat zij publiciteit beslist niet schuwde, pleit niet voor haar bonafiditeit,” aldus mr. Vaillant.

Hij hoopte dat de studie, die verdachte zich voorgenomen heeft, lukken zal en, „in dat geval wens ik haar veel geluk met haar verdere werk. Maar zolang het nog niet zover is, zal zij er mee moeten stoppen.” De officier stak niet onder stoelen of banken, dat hij ook controle zal laten uitoefenen.

„Niemand zal van mij verwachten, dat ik hier zal bestrijden, dat mijn cliënt zich heeft schuldig gemaakt aan het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst,” zei de verdediger, mr. Drion, die de rechtbank er in zijn pleidooi op wees, dat verdachte nooit enige waarschuwing heeft gekregen van medische of overheidsinstanties. „Zij heeft niet vermoed iets te doen dat strafbaar is.”

De verdediger meende dat er heel veel gewonnen is, nu verdachte er zich van bewust is geworden, dat, wat zij deed, niet kan en niet mag, „hoewel zij er zich evenzeer van bewust is, dat zij wel wat kan.

Spiritisme gevaarlijk voor geestelijke gezondheid

OP EEN AVOND in maart heeft de Evangelische Omroep tijdens een televisie-uitzending nog eens gewezen op de gevaren van het spiritisme voor de geestelijke gezondheid van de mens. Zo deelde dokter Kraan op vragen van t.v.-presentator Meindert Leeftling mee, dat het hem altijd weer verbaast, dat kerkmensen zo weinig gevaren zien in de occulte zaken. Ook bij de pastorale zorg wordt er blijkbaar weinig aandacht aan geschonken.

Dokter Kraan maakt deel uit van de staf van „De Oase” te Rotterdam, waar patiënten die lijden aan angsten, depressies, mensen, die zelfmoord willen plegen, worden opgenomen. Als

men die angsten, die depressies gaat navorsen, aldus de heer Kraan, komt men telkens weer terecht op occulte contacten in de kindertijd of later. Bij zulke zaken wordt het psychisch en organisch onbewuste aangesproken. De genezing zag de heer Kraan in gesprek, gebed en handoplegging ter bevrijding, door de inwerking van de Heilige Geest.

Mejuffrouw J. van Diemen, eveneens werkzaam in „De Oase”, zei dat de gevolgen van het spiritisme heel naar waren. Het veroorzaakt een zware gebondenheid. De occulte oorzaak van geestelijk lijden moeten wij ontmaskeren, aldus mej. Van Diemen.

Kwakzalver maakte reclame op school

ONDER DE KEIZERSKROON in *Handelsblad NRC* vonden wij de volgende impressies van een bezoek aan een school in Amsterdam-Oost, waar men als projekt het onderwerp „spiritisme” bij de kop had gevat:

Het jonge morgenlicht, dat de sombere spinsels van de nacht verdrijft, dat vormen en kleuren scherp doet uitkomen, dat vreemde schimmen verjaagt — ach, wat een verkwikkende gedachte. Wij waren dan op een sombere avond beland in de lokalen van het Van der Waalslyceum, in pandig gelegen aan de Polderweg bij de voormalige Oostergasfabriek, officieel heden ten dage het „Gasverdeelstation Oost”. Overigens met die naam Van der Waalslyceum zitten we ook al weer mis — het is de Van der Waals scholengemeenschap, waarvan men de wieg moet zoeken in de oude derde vijfjarige aan de Mauritskade 58.

Een vijfde klasse Havo had onlangs als projekt op het programma genomen een controversieel onderwerp: spiritisme. En dat was het doel van ons verblijf in de lokalen, waar de resultaten van het projekt te zien waren.

„De jonge generatie voelt zich tot occulte wetenschappen aangetrokken als reactie op de verregaande mechanisering en automatisering in de hedendaagse maatschappij” kon men op een van de wanden lezen. Er bij hingen ook de resultaten van een van de vele enquêtes, waarmee het mensdom heden ten dage aan de tand wordt gevoeld: Bent u bijgelovig? Ja, antwoordt 14 pct., nauwelijks zegt 13 pct., enigszins stamelt 23 pct., neen zegt ferm 33 pct.

Schilderijen

EEN VAN DE aardigste onderdelen van het projekt van deze vijfde klasse was ongetwijfeld het werkstuk van C. Perrier, A. Hartgers, S. Bonninga, L. Stroetman en C. te Boekhorst. Zij hadden een aantal geestelijke voorgangers gevraagd naar hun opvattingen over het spiritisme. Die bleken

afwijzend. Zelfs tot verbazing van de jongelui de Jehova's Getuigen. En ook ds. Legene van de Hernhutters. De bisschop van Haarlem, mgr. Zwartkruis, had nog een aardig studieobject in petto voor de vijfdeklassers. Hij verwees hen naar de „Lexicon für Theologie und Kirche”.

Nieuwsgierigen konden voorts kennis nemen van de verklaring van allerlei spiritistische termen als „inductor” en „intelligentie”, er lag een boekje van Blavatsky, een heel lokaal was gevuld met „doorgekomen” schilderijen en men kon kennis nemen van de teksten, door geesten gedikteerd zo in de geest van: Goeden avond. De vorige keer wilde ik u nog heel wat vertellen... Er lag een „planchet”, passend onder de handpalm en aan de onderkant voorzien van een potlood: de wijze waarop het medium zich door de geest laat dicteren.

Veel tegenstroom werd er niet bij gegeven. De naam van Houdini, de il-

lusionist, die alle spiritistische séances kon nadoen en ze onbarmhartig aan de kaak stelde, ontbrak bijvoorbeeld.

WIJ KUNNEN hier nog aan toevoegen, dat bezoekers aan deze tentoonstelling van het projekt een kaartje kregen uitgereikt van kwakzalver Heyligers uit het Drentse Roswinkel, waarin deze heer zijn diensten aanbeveelt. Om „helder te zien” uiteraard, om verdwenen kinderen op te sporen, om lotto-adviezen te geven etc. Maar ook beveelt hij zich zelf aan als genezer. Met een balpunt was er bij geschreven „magnetiseur”.

Wij nemen aanstonds aan, dat de schoolleiding er wel niet van op de hoogte zal zijn geweest, dat dit projekt misbruikt werd door een kwakzalver om reclame voor eigen standje te maken. Wij vinden het echter een kwalijke zaak, dat kwakzalvers via niet zonder jeugdig élan en jeugdig idealisme uitgevoerde schoolprojecten de gelegenheid krijgen hun naam uit te dragen.

Een kruidengids die op griezelige wijze weg naar genezing wil wijzen

HET „WOORD VOORAF” maakt mij al schichtig, bekend J. A. N(ijkamp) in Het Vaderland, wanneer hij de „Kruidengids - herkennen / verzamelen / gebruik” door Ingen Gabriel (uitg. L. J. Veen, Amsterdam) bespreekt in Het Vaderland. Het register vermeldt niet alleen de plantennamen, maar ook de ziekten. Het is dus heel eenvoudig om na te gaan welk „geneeskruid” we bij een bepaalde ziekte moeten toepassen.

De moeilijkheid blijft, dat we eerst moeten uitmaken welke ziekte we hebben. Dat laten we in een beschaafd land als het onze als regel ter beoordeling aan een arts over en we stellen (alweer als regel) zoveel vertrouwen in deze man, die een studie van minstens 7 à 8 jaar achter de rug heeft, dat we het aan hem overlaten om te beoordelen welke geneesmiddelen we tegen de door hem geconsta-

teerde kwaal moeten gebruiken. Ik vind het minstens griezelig als mensen de indruk krijgen, dat een boekje als dit hen de weg naar genezing kan wijzen.

Na het „Woord vooraf” volgt een „Inleiding”, die mij (ondanks de wetenschappelijke medewerking van dr. med. Gisela Weber) nog huiveriger maakt. Wanneer ik lees, dat „dierlijk eiwit gemakkelijk verteert en dus zo spoedig mogelijk weer moet worden afgescheiden”, vraag ik mij af waarom ik het dan eet!

Nog huiveriger word ik als ik lees, dat dierlijke eiwitten onze darmflora in ongunstige zin beïnvloeden waardoor er vergiften ontstaan, die via de darmwand in ons bloed komen. We worden natuurlijk ziek, maar gelukkig leert dit boekje ons ervaren „hoe planten uitkomst kunnen bieden, planten, waarop we altijd wat neergekeken hebben” enz.

Wanneer in de „Inleiding” dan nog geconstateerd wordt, dat de moderne farmacologie de oude ervaringsfeiten niet alleen bevestigd heeft, maar ook nieuwe toepassingen heeft kunnen ontdekken, kom ik tot de overtuiging, dat de schrijfster met „waarheden” (natuurlijk heeft de moderne farmacologie bepaalde ervaringsfeiten bevestigd enz.) speculaties introduceert. Gelukkig staat er nogal eens, dat een bepaalde plant een kwaal kan genezen; of hij het doet moeten we maar afwachten.

Ik geloof, dat het Nederlandse publiek te ontwikkeld is om zich door een boekje als dit te laten beïnvloeden. Daarom geloof ik niet, dat het veel kwaad zal stichten. Ik kan het echter niemand aanraden om er veel zinnigs uit te leren, besluit de recensent van Het Vaderland.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bulters, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 22

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keizerberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

Naar te veel bloot geogd

EEN TECHNISCH SPECIALIST in het aanmeten van contactlenzen heeft verscheidene vrouwelijke cliënten zich geheel laten uitkleden voor het ondergaan van een huidonderzoek, zo bleek ter zitting van de Haagse rechtbank. De man stond terecht voor het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst.

De behandeling van deze strafzaak was door de rechtbank al een keer uitgesteld omdat een vrouw niet als getuige wilde verschijnen in verband met haar schroom om een verklaring af te leggen over haar wedervaren met de contactlenzenman, vertelt de rechtbankverslaggever van de Haagse Courant.

De verdachte hield ter zitting vol dat het huidonderzoek moest

worden verricht om te kunnen vaststellen welke oorzaken ten grondslag konden liggen aan irritatieverschijnselen die sommige vrouwen aan de ogen onder vinden bij het dragen van contactlenzen.

Het aanbrengen van make-up aan de oogleden kan een oorzaak zijn, indien de make-up zich niet verdraagt met bepaalde huidafscheidingen. De ondernemende verdachte zou op dit terrein experimenteel onderzoek hebben verricht.

De officier van justitie noemde een en ander in strijd met de wettelijke bepalingen inzake het uitoefenen van de geneeskunst. Hij eiste duizend gulden boete: dezelfde straf die was opgelegd door de Haagse kantonrechter. De contactlentechnicus was tegen dit vonnis in beroep ge-

gaan bij de appèlkamer van de Haagse rechtbank.

Zijn verdedigster mevrouw mr. H. M. de Kat-Presser verwees bepaalde beweringen van de blote dames naar het rijk der fabelen. Zij bepleitte vrijspraak voor haar cliënt op grond van het feit dat de verdachte geen enkele medische ingreep heeft verricht. De wet bevat geen verbodsbepaling inzake het aanmeten van contactlenzen, aldus de raadvrouw.

In zijn repliek zei de officier van justitie dat „het onderzoeken van organen die in hun werking te kort schieten” als geneeskunst moet worden aangemerkt.

De rechtbank heeft de technische specialist veroordeelt tot drie boetes van elk f 350, subsidiair 35 dagen hechtenis.

Prof. TENHAEFF kreeg zijn zin niet

NEEN, PROF. TENHAEFF heeft zijn zin niet gekregen. De Rijksuniversiteit te Utrecht heeft de Zweed dr. M. Johnson uit Lund uitgenodigd om een jaar lang als gastdocent parapsychologie op te treden. Dr. Johnson heeft vroeger al enige tijd gewerkt op het Instituut voor Parapsychologie te Utrecht. De benoeming van de heer Johnson is echter allerminst naar de smaak van de thans 76-jarige prof. Tenhaeff, die als kandidaat had dr. Onetto Bächler uit Santiago de Chile. Deze Chileense geleerde heeft bij vele bekende parapsychologen gewerkt, o.a. bij prof. Rhine van de Amerikaanse Duke University te Durham in Noord-Carolina.

Dr. Johnson is volgens de heer Tenhaeff een „onervaren kracht”.

Dat is trouwens niet het enige dat het publiek heeft kunnen vernemen uit

de mond van de welbespraakte hoogleraar. Als men sommige kranten, die een gesprek met hem hadden mocht geloven, dreigde er een „nieuw groot schandaal”. Het instituut voor parapsychologie zou door duistere machten worden bedreigd.

Het bijzonder professoraat aan de Rijksuniversiteit te Utrecht dateert van 1953. Het vinden van een opvolger is blijkbaar niet gemakkelijk — een beoordelingscommissie van drie hoogleraren zal moeten beslissen of na het proefjaar een voordracht zal worden gemaakt voor de leerstoel parapsychologie te Utrecht.

Dr. G. Zoráb heeft in een ingezonden stuk in De Telegraaf er zijn vreugde over uit gesproken, dat de heer Tenhaeff, die zijn boosheid in tal van interviews uitte, zijn zin niet heeft ge-

kregen. Volgens prof. Rhine staat namelijk de wetenschappelijkheid van dr. Onetto Bächler op zulk een laag peil, dat Rhine er niet aan zou denken ook maar één woord van Bächler in The Journal of Parapsychologie af te drukken.

Deze hele pijnlijke gang van zaken is vooral te danken aan prof. Tenhaeff zelf, die in de 15 jaren van zijn hooglerschap nooit in staat is geweest, bepaalde Nederlandse studenten dusdanig leiding te geven en te stimuleren dat zij te zijner tijd, aldus vervolgt dr. Zoráb, zijn opengevallen plaats zouden kunnen innemen. Er is in al die tijd zelfs geen kans geweest dat iemand op een parapsychologisch onderwerp promoveerde met prof. Tenhaeff als promotor. Het is bekend dat meer dan eens een afgestudeerde een poging daartoe heeft gewaagd. Maar de moeilijke persoonlijkheid van prof. Tenhaeff, die geen andere me-

VERVOLG OP BLZ. 24

Hygiëne betekent nu veel meer!

HET BEGRIP HYGIËNE heeft geleidelijk aan een ruimere betekenis gekregen.

Een recente Nederlandse definitie luidt: De hygiëne omvat de wetenschappen welke de bevordering en het behoud van de gezondheid van de mens tot onderwerp van studie hebben, evenals de middelen tot sanering van het milieu en tot aanpassing van de mens aan het milieu.

Deze ruimere definitie van de term hygiëne heeft het voordeel, dat de menselijke gezondheid ook in haar sociaal-psychologische relatie tot medemens en maatschappij wordt bevorderd.

Belangrijk is in deze definitie ook dat hierin duidelijk over bevordering en behoud van gezondheid wordt gesproken, een positieve benadering dus naast de begrippen van sanering (= aanpassing aan de mens) van het milieu en aanpassing van de mens aan het milieu.

Aldus op het ogenblik demissionaire staatssecretaris dr. R. J. H. Krusinga, toen hij onlangs het woord voerde voor de Jefferson medische faculteit in Philadelphia in de Ver. Staten. Hij behandelde in deze voordracht over „Menselijke gezondheid en het milieu” o.a. het thema „Welzijnsopvoeding”. Hij sprak als zijn oordeel uit dat een fundamentele hervorming nodig is voor de opleiding van althans een groot deel van de artsen.

„Ofschoon iedere arts, ongeacht het werk dat hij doet, zich (meer) bewust moet zijn van het feit dat hij in feite grotendeels bezig is de mens-milieu relatie zodanig te beïnvloeden, dat de gezondheid van de mens daarbij gebaat is, zal in de toekomst een steeds groter deel van de artsen heel in het bijzonder voortdurend de wisselwer-

king tussen mens en materieel en immaterieel milieu moeten observeren en daarin moeten ingrijpen, wanneer de gezondheid belaagd wordt.

Naar mijn mening is het duidelijk, dat alle artsen van de toekomst (meer)

Een armband met wonderbaarlijke MAGNETEN

Een MAGNEET met wonderbaarlijke kruiden

(En ge geleuft da' nie'?!)

ER ZIJN HEEL wat manieren om de mensheid voor het lapje te houden. Een daarvan is de „magische armband”, of de magische ring, waarbij oude verhalen over stenen met een wonderbare kracht worden opgewarmd om de hedendaagse honger naar het wonder te stillen. De heer M. van den Bosch, groothandel in plasticwaren te Herenthals in België heeft ook zo'n wonderarmband. Maar er zitten geen wonderbare steentjes in, maar magneetjes.

Hij heeft over zijn armband vouwblaadje samengesteld, dat volgestouwd met geleerde woorden, die hij kennelijk amper zelf begrijpt, hij gooit er een kruiwagen literatuur tegen aan (waarbij Charcot zomin ontbreekt als Galvani en Faraday) en concludeert tenslotte, dat het magnetisme in de armband niet alleen de rode bloedlichaampjes beïnvloedt, maar alle „motorische zenuwen”.

Zo'n armbandje met magneetjes zorgt er zodoende voor, dat alle weefsels van het lichaam lenigheidsoefeningen ondergaan. De armband zou wintervoeten voorkomen, maar bestrijdt ook de arterio-sclerose. De aders worden soepeler, het risico van hoge bloeddruk vermindert. Het is goed voor reuma, histerie . . .

De heer Van den Bosch beweert dat hij in België veel succes heeft met de verkoop van zijn magnetische armbanden. Hij wilde echter de afzet in Nederland wel verbeteren en vroeg de Alg. Ned. Drogisten Bond om raad. Deze Bond moest van de samenwerking niets hebben en heeft in het vakblad De Drogist er de drogisten op geattendeerd zich verre te houden van de verkoop van zulke „gezondheids-armbanden”.

NIET VOOR DE EERSTE keer moeten wij hier de activiteiten signaleren van het kruidencentrum „De Magneet”, dat op het tij van de ver-

onderwijs in ecologie van gezondheid, epidemiologie en enkele algemene begrippen betreffende milieuhygiëne moeten krijgen. Daarnaast zal het dringend nodig zijn ernstig te overwegen een aantal medische studenten reeds vroegtijdig afzonderlijk te gaan specialiseren tot „milieuarts”, aldus de heer Krusinga in zijn rede te Philadelphia.

grote belangstelling voor kruiden goede zaken hoopt te doen. Kruidencentrum De Magneet te Beverwijk liet in het Amsterdamse Buitenveldert huis aan huis briefkaarten bezorgen, die het de ontvanger gemakkelijk moesten maken om een bestelling te doen. De briefkaarten bleken namelijk antwoordkaarten te zijn, machtiging no. 53 te Beverwijk.

Aan de andere kant las men o.a.: „Probeert u ze eens! Wij hebben kruiden voor . . .” En dan worden achtien kwalen en gebreken genoemd. De Magneet rekent niet de exorbitante prijzen van Van de Moosdijk, want een portie voor de „overgang” kost maar f 2,40. Een portie laxeren komt op dezelfde prijs, maar migraine is een dure geschiedenis: één portie f 3,10. Men kan bovendien alleen bestellingen plaatsen ter waarde van minstens 10 gulden, zodat men tegelijkertijd diverse zaken onder schot kan nemen, zoals aambeien (prijs f 2,40), borstenhoest, ook f 2,40, bedwateren, idem dito; met f 3,90 tegen netelroos is men dan al dik over het verlangde tientje!

Ook in de slankheid hoopt De Magneet goede zaken te doen. Vermageringskruiden voor drie maanden kosten tien gulden. Een stempeltje vermeldt nog: „Met de vakantie heerlijk slank! Vermageringskruiden? Gegarandeerd succes”.

Want het zijn, het woord ontbreekt op deze kwalijke briefkaart niet: „de beste kruiden ter wereld”. Zo wekt De Magneet op tot het eigen doktertje spelen door een bestellinkje te plaatsen bij dit Beverwijkse postorderbedrijfje.

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres Oranjelaan 6 te Hilversum! Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

PROF. TENHAEFF

VERVOLG VAN BLZ. 17

ning dan de zijne duldt, deed de promovendi alras hun heil elders zoeken.

Prof. Tenhaeff's benadering van het uitgebreide parapsychologische terrein werd ten slotte zo verkrampd dat hij nooit de bijzondere mogelijkheden van de z.g. statistische experimenteer-methode heeft kunnen of willen inzien. Misschien wel omdat hij nooit de moeite heeft genomen om zich zelf van de waarschijnlijkheidsrekening maar de meest elementaire kennis eigen te maken, aldus dr. Zoráb.

"Prof. WINGS" is niet bang voor onze rechters

(Van een medewerker)

DE BELGISCHE KWAKZALVER Carolus Vleugels, alias professor Wings, uit Brasschaet, is weer opgedoken in Zeeuws-Vlaanderen, nadat daar enkele jaren geleden een complete jacht op hem werd gemaakt wat resulteerde in fikse boetes voor de rechtbank in Middelburg.

Drie agenten in burger deden onlangs een inval in hotel Du Commerce in Oostburg, vanouds het werkterrein van Vleugels. Vleugels werd er op een drukbezocht spreekuur betrap. En hij kreeg een serie processen-verbaal wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst in Nederland.

De man onderzocht zijn patiënten op een door gordijnen omsloten toneel van de hotelzaal. Hij stond op het punt te verdwijnen door een achterdeur toen de politie het toneel betrad. Tijdens een verhoor bekende Vleugels dat hij zijn praktijken in ons land uitoefende, omdat „de straffen in België zo zwaar zijn”.

Op het toneeltje

NADAT DE Oostburgse politie er achter was gekomen dat de Belg al weer enkele maanden op gezette tijden mensen met allerlei kwalen, voornamelijk landgenoten, op het toneeltje „behandelde”, vatte men eerst post voor het hotel om „patiënten” te ondervragen. Uit gesprekken met tientallen mensen bleek dat men over het

Schoonheid op de markt

DE NEDERLANDSE MARKT voor cosmetica en toiletartikelen is van 1966 tot 1969 met ongeveer 30 pct. toegenomen. De import steeg zelfs tot 70 pct. De winkelverkopen van deze producten worden voor 1970 op zo'n 600 miljoen gulden geraamd, tegen 547 miljoen in het jaar daarvoor. In totaal is in ons land in het afgelopen jaar voor 1.1 miljard gulden uitgegeven aan farmaceutische producten, cosmetica en toiletartikelen.

Overigens blijkt ook onze farmaceutische industrie zich goed te wenen, want Nederland staat als nummer zes op de ranglijst van de landen die farmaceutica produceren: na de Duitse bondsrepubliek, de V.S., Groot-Brittannië, Frankrijk en Zwitserland.

algemeen geen baat had gevonden bij behandeling door bonafide artsen in België. Eén van de patiënten verklaarde dat Vleugels voor een consult wel een honorarium van 600 Belgische francs (f 43,—) had gevraagd.

Toen de agenten vervolgens het hotel binnengingen zagen zij daar zo'n dertig mensen die op hun behandelingsbeurt zaten te wachten. V. pakte net zijn spullen in en wilde het hazenpad kiezen. Hij verrichtte zijn onderzoek met een pendel-apparaat. Dit is in beslaggenomen.

Met de pendel op het toneel

De pendel bestond uit een kettinkje met aan het uiteinde een klein stalen bolletje. Dit bewoog hij over het lichaam van de patiënt. Het zou dan de kwaal aangeven of de pijn lokaliseren door te gaan trillen.

Vleugels verzekerde de politie dat hij duizenden dankbetuigingen heeft van patiënten. Of hij ook geneesmiddelen verstrekke? Vleugels beweerde van niet, hoewel er wel flesjes op tafel stonden. Deze drankjes zou hij van een „collega” hebben gekregen, omdat hij zelf ook ziek was... Om dat te bewijzen goot hij wat druppels uit zo'n flesje op een suikerklontje, waarna hij het klontje op at.

VLEUGELS, EIGENLIJK vertegenwoordiger van beroep, is in augustus

1968 (zie ons blad uit die maand) door de rechtbank in Middelburg tot zeven maal f 50 boete veroordeeld in hoger beroep. Het vonnis van de Oostburgse kantonrechter luidde oktober 1967, waarover wij toen ook berichtten, in totaal f 2100. Onze veronderstelling toen geuit blijkt wonderwel waarheid te zijn geworden. Schreven wij niet in augustus 1968: „Wij vrezen dat Carolus Vleugels, die België voor zijn praktijken al eens een flinke vrijheidsstraf heeft ondergaan niet bijster onder de indruk zal zijn van het Middelburgse vonnis”...!

Indertijd hield Vleugels onder andere zitting in hotels in Sluis en Hulst. Mr. Kruseman van de werkgroep van Praktiserend Genezers NWP, trad toendertijd als raadsman op.

Vleugels is overigens sinds die tijd wel opgeslagen wat de prijs voor zijn consulten betreft.

Het is niet de eerste keer, dat wij in deze kolommen er de aandacht op hebben kunnen vestigen, dat in veel gevallen een geldboete voor een kwakzalver een lachertje is.

Handige lieden als deze „prof. Wings” met zijn pendeltje hebben hun slachtoffers al zoveel geld uit de zak geklopt dat enige honderden guldens boete niet méér indruk maken, dan een boete wegens een parkeerovertreding. Maar voor vrijheidsstraffen blijken de heren bang te zijn. Zulk een straf zou ook bijvoorbeeld een brutale kwakzalver als Willem van de Moosdijk wel eens tot nadenken hebben gestemd. Red. M.t.d.K.)

Op de pseudotour met gekochte artsenbul

(Van een medewerker)

Op kosten van de Britse belastingbetaler is de pseudo-arts Abdoel Lattief Sjarify na een mislukte deportatie naar Nederland naar zijn geboorteland Afghanistan teruggevoegen. Hij is aan beide kanten van de Noordzee als ongewenst vreemdeling bestempeld.

Deze pseudo-arts van dertig jaar werkte meer dan drie jaar in een aantal Londense ziekenhuizen en zegt meer dan 150 operaties te hebben verricht. Hij studeerde medicijnen aan de universiteit van Kaboel, maar verwierf geen doktersbul. Hij kocht er toen maar een van een vriend. De man slaagde er in door het grote gebrek aan artsen op vooral de afdelingen met slachtoffers van lichte ongevallen

in de Londense ziekenhuizen een baan te krijgen.

De nationale gezondheidsdienst in Engeland is vanwege dit tekort maar wat blij met aanbod van (goedkope) afgestudeerde dokters uit India. Ze willen er wel voor zo'n f 275 per week of hooguit en paar tientjes meer werken. De artsen zijn dan inwonend in de ziekenhuizen en werken gemiddeld 120 tot 130 uur per week of zelfs nog langer. De dokters uit de arme landen hopen op die manier een half jaar te werken en dan naar hun land terug te kunnen. Sjarify slaagde er ook in aan de slag te komen. Hij is opgepakt wegens misbruik van een vals medisch diploma, het stelen van een auto en het verkrijgen van een andere auto door bedrog.

Wat is het nut van helderziendheid?

Ir. STRÄSSER uit Hilversum is de boer opgeweest met een lezing over paranormale verschijnselen en begaafdheden die daarmee samenhangen. Die lezing hield hij onder andere voor de katholieke plattelandsjongeren in Houten (U.). Ir. Strässer is voorzitter van de Studievereniging voor parapsychologie, afdeling Utrecht. In zijn lezing ging hij onder andere op helderziendheid en telepathie in.

Hij wees er daarbij onlangs onder meer op dat de paranormale verschijnselen tijdens variëteévoorstellingen altijd een kwestie van trucs en handigheid zijn. „Dat is dikwijls een kwestie van uithoren en van een zeer geraffineerde opzet.” Maar dan: „De paragnost Croiset is één van de weinige, zeer betrouwbare personen in deze materie,” verklaarde spreker. En hij verklaarde ook dat professor Ten haeff zich steeds in de para-psychologie verdiept: „het praktisch nut van deze „helderziendheid” is zeer twijfelachtig, maar anderzijds kan men niet zeggen dat het allemaal onzin is,” aldus ir. Strässer.

Croiset heeft overigens ook een compliment mogen horen uit de mond van prof. Hans Bender van de universiteit in Freiburg, Breisgau. „De meest begaafde helderziende die ik ooit heb ontmoet,” zou volgens een bericht uit Bonn prof. Bender hebben verklaard. Een „eminent talent”. Prof. Bender is te Freiburg leider van het Instituut voor de grensgebieden van de psychologie.

Nu Tenhaeff's rijk ten einde schijnt te zijn, heeft Croiset zich kennelijk van een andere beschermengel voorzien in de persoon van prof. Hans Bender, die al „intensief met Croiset” heeft samengewerkt.

ELEKTRISCHE KUSSENS

Het ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid heeft onlangs gewaarschuwd tegen elektrische kussens zonder vochtwerende bekleding. De Consumentenbond ging daarop na

wat er op dit gebied zoal te koop is en of dit met zo'n bekleding is uitgerust. Bij twee kussens bleek dat niet het geval. Reden waarom de Consumentenbond meent, dat ze uit de handel moeten worden genomen.

Het artikel in de Consumentengids, dat aan deze zaak is gewijd, besluit met: „Het ministerie van economische zaken heeft de verkoop van gevaarlijke elektrische apparaten per 1 januari jl. strafbaar gesteld en het doet wat zoetsappig aan, dat het ministerie van sociale zaken het nu alleen bij een waarschuwing aan het publiek laat. Wie er hier gewaarschuwd moet worden, is o.i. fabrikant of importeur!”

Opticiens en contactlenzen

ONLANGS HEEFT DE staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid, dr. R. J. H. Kruisinga, aan de Gezondheidsraad advies gevraagd over de vraag, in hoeverre uit een medisch oogpunt bepaalde handelingen met betrekking tot contactlenzen door opticiens kunnen worden verricht. Zo ja, kunnen die handelingen al dan niet onder voorwaarden aan hen worden overgelaten?

Het zou bij voorbeeld van belang kunnen zijn te weten, in welke gevallen het beter zou zijn contactlenzen voor te schrijven dan een bril, en omgekeerd.

Aan de Gezondheidsraad is ook gevraagd, of de opticiens voldoende deskundig geacht kunnen worden om zelfstandig uit te maken of in een gegeven geval contactlenzen kunnen worden geleverd, of dat het raadzaam is de klant te verwijzen naar een oogarts.

Gevraagd is naar de mogelijkheid van schade aan het oog door het gebruik van niet-passende contactlenzen en door het aanmeten van contactlenzen, wanneer een en ander wel of niet gebeurt onder toezicht van en oogarts.

Er bestaan nog geen wettelijke regelingen over de vraag, wie contactlenzen kan aanraden, aanpassen en afleveren. De wetgeving is bij de van ouds bekende brillen blijven steken, maar houdt nog geen rekening met de steeds populairder wordende contactlenzen.

Kwakzalvers een bedreiging voor de laatste neushoorns

CHINESE KWAKZALVERS vormen indirect een grote bedreiging voor de inmiddels al zeldzaam geworden Sumatraanse neushoorn. De hoorn van dit dier is zeer in trek bij de Chinese kwakzalvers, die er een poeder van malen, dat de seksuele potentie zou verhogen. Zij betalen stropers dan ook hoge bedragen voor dergelijke hoorns, waarvan bovendien nog ringetjes worden gemaakt, die om de magische kracht, die er aan wordt toegeschreven, ook nogal veelvuldig worden gedragen door Sumatraanse overheidspersonen. De Sumatraanse neushoorn, *Rhinoceros sumatrensis*, is wat kleiner dan zijn Javaanse collega, maar heeft twee hoorns.

Volgens de Zwitserse zoöloog dr. Fred Kurt zou het totale bestand aan neushoorns in Noord-Sumatra en Atjeh nog slechts 60 à 100 dieren omvatten. Daarvan leven er naar zijn mening 28 in het Goenoeng Leuser-reservaat, waarvoor het Wereld Natuurfonds Nederland dit voorjaar een actie begon. „Ze worden onophoudelijk door stropers bedreigd,” aldus dr. Kurt.

Tijdens langdurige tochten door het oerwoud van het Goenoeng Leuserreservaat in Noord-Sumatra was dr. Kurt er niet in geslaagd om neushoorns te zien. Hij had ze wel gehoord, hun sporen gevonden en hij had ze zelfs geroken. „Ze ruiken als buffels”, verklaarde hij op een in Artis te Amsterdam gehouden persconferentie.

De actie van het Wereld Natuurfonds Nederland heeft mede ten doel de bewaking in het 4100 vierkante kilometer omvattende reservaat te versterken, door het aanstellen van meer bewakers tegen de stroperij. De afdeling Amsterdam van het Wereld Natuurfonds zal zorgen voor de aankoop van junglejeeps, om de bewakingsmogelijkheden te verbeteren. In het Goenoeng Leuserreservaat leven ook de orang oetan, de olifant, de Sumatraanse tijger, de nevelpanter en andere dieren, waaronder de Sumatraanse bosgems.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bulter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 26

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keizerberg 54, Amsterdam-Z.

Opggericht 1 Januari 1881

Alles over een drugkam

 IN ONS FEBRUARINUM-MER hebben wij melding gemaakt van dat wonderlijke gegoochel met het woord „drugs”, waarbij het van bepaalde zijde maar wordt voorgesteld alsof „pilletjes tegen de zenuwen”, door de arts voorgeschreven, ook drugs zijn in de zin, waarin het grote publiek dat o-zo-zwaar geladen woord „drugs” opvat. Het gevolg van een en ander kan zijn, dat sommige patiënten goede geneesmiddelen gaan wantrouwen. Volgende stap: dan maar de kwakzalver.

Zijn er trouwens ook niet onverlaten onder die kwakzalvers, die hun patiënten voorspiegelen: ik schrijf niet van die „verdovende middelen voor”, maar „zuivere waar van moeder natuur”?

De biljetjes die in Amsterdam af en toe worden aangeplakt en waarin de doktoren worden aangeduid als de „drug”-verkopers van de staat zijn nog niet verdwenen. Al is de tekst veranderd. Een nieuwe aanval op de medische stand, ook weer op zo'n papiertje van negen bij vier centimeter gedrukt, vermeldde: „Bestrijd de artsen image - ontnem hen hun machtspositie”.

Dat er sprake is van een echte „sticker”-campagne bij het opplakken van deze biljetjes - en de geldmiddelen om de biljetjes te laten drukken zijn er dan toch maar - bleek wel uit een ander exemplaar in de serie, dat onverbloemd het drug-gebruik propageerde:

„Breek de zenuwinrichtingen open
Red de stof jeugd
die daar geestelijk vermoord
worden (sic)
stof moet vrij”

Daar komt de aap uit de drug-mouw: hier zijn ongegeneerd drugpropagandisten aan de gang en een van de middelen daarbij is, zoals het andere biljetje het uitdrukt, „de artsen image” te breken.

Wij zullen ons op deze plaats beperken tot het signaleren van deze

Na verloren strijd nog een nabrander van prof. Tenhaeff

PROF. TENHAEFF, die nu moet gedogen, dat een geleerde, met wie hij blijkbaar niet veel op heeft, dr. Johnson uit het Zweedse Lund als gastdocent parapsychologie te Utrecht zal optreden, bespeelt de communicatiemiddelen goed. Want in een groot aantal dagbladen kon men lezen, onder de titel „Internationale bijval voor Tenhaeff”, dat bij het Parapsychologisch Instituut te Utrecht de brieven blijven binnenstromen, waarin wordt aangedrongen op behoud van het instituut.

Overigens - de brieven komen wel op verzoek binnen. Want de studievereniging voor parapsychologie heeft aan hoogleraren over de hele wereld gevraagd naar hun mening over het werk van prof. Tenhaeff. „Men roemt vooral de multi-disciplinaire aanpak van prof. Tenhaeff”. In het bericht volgt dan nog een tirade, gericht tegen de heer Johnson, die „naar de mening van prof. Tenhaeff volstrekt onvoldoende kennis heeft van de parapsychologie”.

Tegen een verslaggever van Het Parool zei de heer Tenhaeff zelfs:

propaganda. Maar we willen toch wel onze verbazing uitspreken over een typisch voorbeeld van alles over één drug-kam te willen scheren in het blad van de KRO Studio. Daar vonden wij in een artikel, natuurlijk weer een van de vele artikelen over drugs, twee illustraties naast elkaar. Eén van een injectiespuit en een ander van een kopje koffie.

Het onderschrift „drugs” legde de band tussen het kopje koffie en de injectiespuit met een „hard drug”: „Opium: 'n drug . . . maar koffie ook”. Nu nog daargelaten, dat men opium niet met een injectiespuit toedient, maar men zou zich een van wat meer verantwoordelijkheidszin getuigende houding tegenover het grote goed van de volksgezondheid kunnen denken.

„Johnson is een kneus - een legerpsycholoog die alleen maar een agressietest heeft gedaan en enkele onbenullige artikelen heeft geschreven. Een man zonder middelbare schoolopleiding, een natuurkundige via enkele cursussen. En die man moet mij opvolgen?” Prof. Tenhaeff beschuldigt er dan nog prof. Van Pareren van dat deze het Parapsychologisch Instituut wil „inpicken”.

„Zijn ontroering nauwelijks de baas, struikelend over zijn woorden”, aldus de verslaggever van Het Parool, „zegt hij (namelijk prof. Tenhaeff): „Er wordt een aanslag gepleegd op een stuk Nederlandse cultuur”.

Scheldpartij

„Kwestie opvolging van prof. Tenhaeff onttaardt in grove scheldpartij”, zette de Twentsche Courant boven een uitvoerig bericht van haar correspondent te Utrecht over een polemiek in het Utrechtse Universiteitsblad „U” tussen drs. ir. S. A. Schouten, medewerker aan het psychologisch laboratorium van de subfaculteit der psychologie en prof. Tenhaeff.

Na een vurig pleidooi te hebben gehouden voor de benoeming als zijn opvolger van prof. Onette Bächler, die reeds vele jaren parapsychologie te Santiago de Chile doceert, haalt prof. Tenhaeff de beide andere door hem afgewezen kandidaten, Johnson en Keil, over de hekel. Van Keil zegt prof. Tenhaeff, dat deze een waarde-loze figuur is. Johnson noemt hij een „broddelaar op het gebied van de parapsychologie”.

Het is duidelijk, aldus besluit de correspondent van het Twentse blad, dat prof. Tenhaeff, de waardige grijsaard in het Utrechtse universiteitsleven, zich in de hoek van de schelden-den heeft laten dringen door een wetenschappelijke opstelling hem opgedrongen door jongeren van het Utrechtse instituut voor parapsychologie.

Neen, onder hypnose kan men niet alles laten doen

HYPNOSE IS geen kwakzalverij, geen voor-de-gek-houderij. Het is een weinig gebruikte medische techniek. Onlangs heeft de Amerikaan dr. Nathan Fleischer in Amsterdam een praktijkcursus gegeven voor dertien psychologen, een arts en twee tandartsen.

De redacteur wetenschappen van Trouw vroeg of hypnose ook in Nederland wordt toegepast. Een van de twee aanwezige tandartsen antwoordde: Weinig. In mijn particuliere praktijk heb ik er ook zelden aanleiding voor. Wanneer de verdovingsinjectie volgens de regelen der kunst wordt gegeven is hij volkomen pijnloos. Maar ik heb ook een praktijk in een gevangenis, en daar krijg ik nogal eens mensen met volledig verwaarloosde gebitten en een geweldige angst voor de tandarts. In die situatie heb ik hypnose toegepast, en steeds met succes.

Een wetenschap is de hypnose intussen wel geworden. Elk verband tussen hypnose en magie is al lang achterhaald. Iedereen kan het leren, iedereen kan het ondergaan (tenzij hij het bewust niet wil), de techniek is beschreven.

'Maar is 't nu moreel verantwoord', vroeg de redacteur van Trouw dr. Fleischer, 'die techniek toe te passen op patiënten die niet in de gelegenheid waren om daar al of niet hun toestemming voor te geven, omdat u het ze gewoon niet van te voren vertelt'.

'Dat vind ik wel', zei hij. 'Tenslotte help je ze alleen maar, en om die hulp hebben ze wel degelijk gevraagd. Dat een patiënt onder hypnose geheel onder de invloed zou zijn van de hypnotiseur is beslist niet waar. Het is gewoon niet mogelijk om iemand iets te 'laten' doen wat tegen zijn wezen in gaat. De patiënt beseft onder hypnose ook wel degelijk zijn eigen belangen, en als die in gevaar komen 'ontwaakt' hij onmiddellijk uit zijn toestand'.

Dr. Fleischer geeft daarbij twee boeiende voorbeelden. In een demonstratieproef bracht hij eens iemand in diepe hypnose en liet daarna een medewerker binnenstormen en 'Brand, Brand!' roepen. De proefpersoon was, geheel bij de tijd, aanzienlijk eerder de deur uitgevlogen dan de overige aanwezigen.

Een ander geval had een aanzienlijk onverwacht verloop. Fleischer had een proefpersoon gesuggereerd dat zijn handpalm ongevoelig voor

pijn was, en wilde dat testen door er heel even een lucifer bij te houden. De proefpersoon trok tot ieders stomme verbazing zijn hand weg. Hij bleek een streng orthodoxe jood te zijn, die er hevig bezwaar tegen had dat Fleischer op de sabbat een lucifer aanstak. Een herhaling van de proef, waarbij een naald werd gebruikt om de gevoelloosheid aan te tonen, verliep daarna geheel volgens de verwachting.

'BLINDEMANNETJE' spelen

DAGBOEKANIER VAN Het Parool geeft in zijn blad het volgende bericht weer, dat hij in het Maandblad tegen de Kwakzalverij vond:

Een 17-jarige scholier, Tom Verfurden uit Warnsveld heeft op Sinterklaaszaterdag geblinddoekt met de bromfiets een rit gemaakt door de binnenstad van Zutphen. Hij wilde hiermede aantonen, dat hij de illusionist David Berglas kon evenaren, die geblinddoekt autoritten heeft gemaakt in de tijd, dat hij met opvallend succes illusionistische trucjes voor de VARA-televisie uithaalde. Zouden ze in Warnsveld ook al van die doorzichtige blinddoeken hebben?

Dagboekanieer voegt hier een persoonlijke herinnering aan toe. Ik heb, vertelt hij, vóór de Tweede Wereldoorlog een toen heel bekende „helderziende" (ik zal zijn naam niet noemen, de Duitsers hebben hem omgebracht) geblinddoekt door Arnhem zien rijden.

Van tevoren werd de blinddoek „gecontroleerd". Ondoorzichtig, luidde de conclusie.

Pas veel later bleek, dat die blinddoek van een weefsel was, dat héél doorzichtig werd als je hem uitrekte. Met andere woorden: juist als iemand hem je héél stevig ombond kon je er perfect doorheen kijken.

Uiteraard is die Tom een slimme jongen, die eens wou laten zien, dat de heer Berglas de mensen voor het lapje houdt, dat hij voor zijn ogen bindt. Het zal niet helpen, Tom. De sukkel wil len zo graag geloven, en dan gelóóf je. Maar ik gelóóf het wel, als je begrijpt wat ik bedoel.

Trouwens, wie wel eens „blinde-mannetje" heeft gespeeld weet, dat je ook zo langs je neus weg nog héél aardig kunt rondkijken. Het bedrog hoeft niet eens altijd zo ingewikkeld te zijn," besluit Dagboekanieer.

Kwakzalver had tramhalte voor de deur

In het Leidsche Dagblad vertelde Dolf Schnaar het een en ander over de kwakzalver Sequah. En passant liet hij daar iets op volgen over een kwakzalver, die in Leiden furore wist te maken.

Zo woonde er in het eerste decennium van deze eeuw een kwakzalver De Haas op de Haagweg tussen „de houtzaagmolens van Mannekus" en „de Vink" op een riante villa „Habib Percara", het huis staat er nog!

Hij had zulk een drukke praktijk, dat er van de stoomtram tussen Leiden en Den Haag, die destijds reed, een speciale halte vóór zijn deur was! De man werd verscheidene malen verbaliseerd voor het onbevoegd uitvoeren van de geneeskunst, kreeg hoge boeten, maar dat deerde hem niet, hij verdiende méér dan genoeg!

In diezelfde tijd was er ook een „wonderdokter" in het Overijsselse Twente, wiens praktijk even druk was. Zelfs nog drukker, want men kon alleen behandeld worden als men een week van tevoren besprak!

Ook hij kreeg bezoek van de politie om hem te verbaliseren: „U bent onbevoegd" - etc.

Doch dit ontkende de „kwakzalver". Hij toonde tot stomme verbazing van de politie, een bul waaruit bleek dat hij aan de Utrechtse universiteit zijn arts-examen met goed gevolg had gedaan: „Ja ziet u, als arts verdiende ik hier te weinig voor mijn gezin en nu heb ik het maar over een andere boeg gegooid en mij als kwakzalver gevestigd en u weet nu wel met wát voor een groot financieel succes!"

Hij werd dus niét bekeurd, doch ontving wel een berisping van het Medisch Tuchtcollege, waarna hij uit het dorp vertrok en zich elders in een stad als arts vestigde!

Doch ook in déze, in ónze tijd zijn er „boertjes" - dat is èchter! - en andere wonder-genezers, zoals een bekend man nog onlangs voor de zoveelste maal veroordeeld werd, een man die een riante bungalow bewoont en zijn peperdure, doch waardeloze kruiden tegen honderden gulden aan de goedgelovige man in Nederland en België verkoopt! U kent hem wel!

Bedenk dat de diagnostiek van de kwakzalver irrationeel is, zij berust voornamelijk op zogenaamde helderziendheid. Sommige kwakzalvers bekijken de iris van het oog en weer anderen hebben (zó maar!) voldonde aan een kledingstuk of een handschrift, zij behoeven de patiënt niet te zien, zij weten het zó wel I

Griezelreisjes met de rode HEKS

VOOR AMERIKAANSE TOERISTEN, die op aparte sensaties uit zijn biedt „de heks van Nottingham”, zoals de roodharige Dezhia Restivo wordt genoemd een heel aparte reis aan door Engeland. Zo'n vakantietrip kost 600 dollar en Het Vrije Volk heeft voor zijn lezers uit de doeken gedaan, wat men daar zo al voor krijgt. Overnachting in eerste klasse hotels, maar overdag

„Stonehenge, daar heeft iedereen zo ongeveer wel eens van gehoord. Druïden genieten vooral dank zij de stripfiguur Asterix een grote bekendheid. 'Toch zullen mijn vakantiegangers van de ene verbazing in de andere vallen als wij Stonehenge aandoen. Ik heb een afspraak gemaakt met de Opperdruïd in Londen. Er zal een eigenaardig potje voor hen op het vuur staan, dat belooft ik,' vertelt Dezhia opgetogen.

Een hele dag mogen de reizigers zoekbrengen bij de VVS (Vereniging Voor Spiritisten). Daar kunnen ze contact opnemen met Franz Liszt en andere componisten via het beroemde medium Rosemary Brown. Als ze hun eigen dierbaren willen spreken, kan dat ook. De beroemde natuurgenezer Harry Edwards krijgt ook een drukke dag.

Terug in Londen volgt een lezing door de Aetherius Vereniging over Vliegende Schotels. 'Dat is belangrijk want onderhand heeft iedereen wel eens zo'n ding gezien,' zegt optimistisch heksje Restivo. 'Meteen daarop gaan we met een bus in Wales kijken, want daar heb ik zelf onlangs een vliegende schotel waargenomen. De kans zit er dik in dat zoiets daar vaak voorkomt.' Van Wales gaat de tocht

REISPILLEN

KUNNEN WE REISPILLEN aan kleine kinderen geven? Mogen chauffeurs ze innemen? Kunnen we er alcohol bij drinken? Mogen zwangere vrouwen ze gebruiken?

Dit zijn vragen die de Consumentenbond zich stelde over de pillen tegen wagen-, zee- en luchtziekte. Uit het juni-nummer van de Consumentengids blijkt dat bij diverse merken reispillen vergeefs naar het antwoord gezocht werd. En wanneer er antwoorden waren, liepen deze nogal uiteen. De Consumentenbond hoopt, dat de officiële registratie van dit soort geneesmiddelen hierin eenheid zal brengen.

naar Glastonbury, waar de Graal en de Ronde Tafel van Koning Arthur hun sporen hebben nagelaten.

Op rustdagen in Londen kunnen de magische trippers nog meer mystici ontmoeten, mensen die de hand lezen, kaartleggers, helderzienden, koffiedikkijksters en zelfs een vrouw die de toekomst voorspelt uit een handje zand. 'Het is een oude, Egyptische methode. De vrouw die deze kunst beheerst, heeft het in visioen geleerd. Niemand ter wereld kan het. Een unieke stunt.' Als alles meezit en de nachtmerries het reisgezelschap niet al te zeer uitdunnen, worden er ook nog een paar gegarandeerde spookhuizen in het reisschema opgenomen. In een ervan zal de nacht worden doorgebracht. Als het Vliegend Tapijt weigert, keren de toeristen - naar Dezhia hoopt dol-enthousiast - per vliegtuig naar de V. St. terug.

Willem van de Moosdijk zag af van beroep

WILLEM VAN DE MOOSDIJK heeft het beroep ingetrokken, dat hij had ingesteld tegen het vonnis van de politierechter te 's-Hertogenbosch. Deze had hem een boete opgelegd van 5000 gulden, subsidiair een maand hechtenis, waarvan 2500 gulden of twee weken hechtenis voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar.

Hij stond, zoals men zich zal herinneren, terecht wegens „het vestigen en in stand houden zonder vergunning van een kleinhandel in drogisterijartikelen in Hoogeloon tussen januari en maart 1969 en op 14 juli 1970, subs. het verkopen van hoeveelheden kruiden.”

De zaak van de kruidendokter zou eind maart in hoger beroep dienen voor het Bossche gerechtshof. Nu de kruidendokter zijn beroep ingetrokken heeft betekent dit dat het vonnis van de politierechter onherroepelijk wordt.

Toverdokter Khotso Sethoentsa is 91, maar nog voor geen "kleintjes" vervaard

DE 91-JARIGE toverdokter Khotso Sethoentsa, in het Zuidafrikaanse Bantoestan Transkei klaagt, ofschoon multimiljonair, ook al over de duurte. Hij vindt de vrouwen zo duur. En hij is tot oordelen bevoegd, deze gedrongen grijze man, die altijd met een toverwandelstok uitgaat. Want Khotso Sethoentsa is met 23 vrouwen gehuwd.

Hij beschikt over nog meer. Hij zegt de macht over leven en dood te hebben en biedt deze te koop aan voor een prijs van ca. 2,5 miljoen gulden. En dat is een koopje, want in 1965 vroeg hij nog acht miljoen.

De toverdokter, die analfabeet is en het grootste deel van zijn miljoenen in kelders onder zijn paleis buiten het afgelegen dorp Loe-skisiki zou hebben opgeslagen, wordt door de bevolking van Transkei vereerd. Hij is daar een legendarische figuur. Maar ook hij kent zijn toverslagen. Toen hij

eerder dit jaar zijn 91ste verjaardag vierde met zijn 23 vrouwen en zijn meer dan 200 kinderen, onder wie 35 onder de tien jaar, vernam hij, dat een concurrent er veertig vrouwen op na hield. Prompt verklaarde hij, dat hij niet wilde wedijveren, „omdat vrouwen zo duur zijn.” Hij overweegt echter toch om er nog één vrouw bij te nemen.

Natuurlijk kent Sethoentsa vele wondermiddelen, waarvoor hij zich duur laat betalen.

★

Een van zijn geheime geneesmiddelen, „ibangalala” genoemd, wordt door Sethoentsa speciaal aanbevolen om het echtelijk geluk in stand te houden. Hij zegt, dat dit de gebruiker in staat stelt zeker twaalf keer per nacht liefde te bedrijven.

De oude toverdokter, die zijn woordje nog uitstekend weet te doen, drijft een florerende handel in genezende kruiden en tovermidde-

len. Bij verschillende gelegenheden heeft hij zijn rijkdom op tussen de 25 en 450 miljoen gulden geschat, maar een nauwkeuriger berekening stelt zijn bezit op 30 à 55 miljoen.

Men vertelt vreemde verhalen over de wijze waarop hij zijn fortuin maakte. Volgens een daarvan was zijn vader, Spellman Sethoentsa, koetsier bij de Zuidafrikaanse president Paul Kruger, die miljoenen in goud zou hebben verborgen voor zijn vlucht tijdens de oorlog in Zuid-Afrika. Sethoentsa zelf gelooft dit en zegt, dat zijn vader er bij was toen het fortuin werd begraven en dat hij doodgeschoten werd, opdat het geheim niet prijsgegeven werd. „Ik geloof dat ik het goud zou kunnen vinden,” zegt hij pertinent, „maar ik zou nooit pogen dit te doen, omdat de geesten mij dan niet welgevallig meer zouden zijn.” Zo verklaarde hij tegenover een Reuter-correspondent.

Bekeerde magnetiseur: Ik ben bevrijd

DE EVANGELISCHE OMROEP heeft in enige uitzendingen het optreden van het occultisme in Nederland belicht. Zo kwam op 7 mei, in de laatste uitzending, de magnetiseur Jongepier op het beeldscherm. Hij bleek bekeerd te zijn. Hij vertelde aan presentator Meindert Leerling, dat hij in de kring van zijn kerkelijke gemeente om zijn „gave“ hoog werd aangekeken. Zo in de zin van: Nu hebben wij ook zo iemand in ons midden, iemand die de „gave der genezing“ heeft.

Maar het optreden als magnetiseur deed een leegte in hem ontstaan, hij had er geen vrede mee en ging tenslotte contact zoeken met ds. Kraan te Rotterdam. Toen had hij, aldus zijn mededelingen in de uitzending van de Evangelische Omroep, ingezien, dat zijn gave niet uit den Here was, maar uit den boze.

„Ik ben bevrijd“, getuigde deze voormalige magnetiseur. „Men heeft de demonen uit mij weggenomen“.

Ds. Glashouwer uit Driebergen gaf tenslotte nog een commentaar op het occultisme in Nederland. Hij gaf als zijn oordeel te kennen, dat de astrologie vrij onschuldig lijkt, „maar door 't een kom je tot het ander, zoals tot het spiritisme“. Dat volgens Deuteronomium XVIII den Here een gruwel is. Ds. Glashouwer herinnerde er aan,

Geneesmiddelen-consumptie

MEN HEEFT BEREKEND, dat de binnenlandse consumptie van geneesmiddelen geschat kan worden op f 1 miljard per jaar. Volgens de laatst bekende gegevens - en dat betreft dan het jaar 1969 - werd aan consumptieve bestedingen door de Nederlandse gezinnen in totaal f 57,1 miljard gulden per jaar uitgegeven. Het geneesmiddelengebruik bedraagt derhalve 1.8 pct van de totale consumptie.

In guldens uitgedrukt neemt het binnenlandse geneesmiddel thans meer dan de helft van de consumptie in ons land voor zijn rekening. Het aandeel van de geïmporteerde geneesmiddelen wordt steeds groter.

dat dr. Abraham Kuyper van mening was dat het magnetisme iets was dat zó uit het Paradijs kwam, maar dat heel wat andere theologen het des duivels vinden.

Ds. Glashouwer zei nog dat het hem verbaasde „hoe slecht we in de kerken op de hoogte zijn met wat er aan de hand is met het occultisme“.

Wonderbaarlijke genezing na een jaar gevierd

BETSY VAN AERT-Diepstraten in het Brabantse Zevenbergen heeft onlangs de vlag uitgestoken. Ze vierde het eenjarig bestaan van haar wonderbaarlijke genezing door mevrouw Prinse-Corte, de wonderdoenster van Standdaarbuiten. Zoals men weet doet mevr. Prinse-Corte geen wonderen meer, de rechtbank heeft haar veroordeeld en ze heeft beloofd haar *hardhandige geneesmethoden te staken*.

Desalniettemin: de vlag ging uit bij Betsy van Aert en iedereen mocht komen feliciteren. In Het Vrije Volk zagen we er een plaatje van. De massage had destijds vijf minuten geduurd, vertelde Betsy van Aert en toen kon ze weer lopen. Mevrouw Prinse kwam zelf ook even overwippen uit Tilburg waar ze nu met een van haar (mannelijke) patiënten woont.

Ach, mevrouw Prinse - die was net zo gelukkig als Betsy van Aert, een goedlachse en 149 kilo wegende Brabantse. „Maar het knaagt aan me“, aldus de voormalige wonderdoenster, „dat ik dit werk niet meer mag doen. Alleen met een dokter zou het mogelijk zijn, maar die staan nog steeds niet bij me op de stoep“.

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres **Oranjelaan 6 te Hilversum**! Dan behoef U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

Betuwse handoplegger Huib van Alphen overleden

TE ECHELD in de Betuwe is op 89-jarige leeftijd overleden de handoplegger Huib van Alphen. In augustus 1969 hebben wij, op bladzijde 50, een lang artikel gewijd aan deze figuur. Zelfs op zijn ziekbed „besprak“ hij zijn cliënten nog, wist Het Vrije Volk te vertellen.

Huib van Alphen was in de Betuwe een bekende persoonlijkheid. Duizenden mensen zijn in de loop der jaren bij hem geweest met allerhande kwaaltjes. Huib prevelde wat en bestreek ondertussen met zijn handen de zieke plaats. Ook kwamen er zenuwachtige scholieren die voor een examen zaten en vooral autorijders in spe aan Huib vragen of hij hun zou willen laten slagen. Boeren uit Echteld gingen wel naar Huib als er een paard of schaap kreupel was.

Toen Van Alphen 88 jaar werd, vertelde hij hoe hij er toe gekomen was om zijn praktijken als wonderdokter te gaan uitoefenen. Hij was een tijdlang woonachtig in Zuid-Afrika waar hij iets van de zwarte magie (of zal hij bedoeld hebben „magie der zwarten“?) zou hebben opgestoken. Hij kwam thuis en zijn zwager Jan van Wamel verstuurde zijn enkel. 'Ik ging er met mijn vingertoppen overheen en weg was de pijn', vertelde Huib toen.

Sindsdien verdiende hij de kost met *handoplegging*.

HOE HALF IS EEN HALVARET?

DE NIEUWE SIGARETTEN, Roxy met dual filter en Kelly halvaret, suggereren maar half zo schadelijk voor de gezondheid te zijn dan een normaal rokertje. Is dat waar? vroeg de Consumentenbond zich af. Daartoe werd het teergehalte van beide sigaretten onderzocht samen met dat van een gewone sigaret van dezelfde fabrikant, de Roxy speciaal. Resultaat: de Roxy met dual filter en de Kelly halvaret bevatten beide globaal een kwart minder teer dan de gewone Roxy speciaal.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; E. Mijnaerends, **Tandarts** te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Peningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; J. J. Aukema, **Dierenarts** te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Bulters, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te 's-Gravenhage; J. van Baak, **Dermatoloog** te Utrecht; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, **Inspecteur van Politie** te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,-; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Peningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 30

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,-;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keizerberg 54, Amsterdam-Z.

Opperlicht 1 januari 1881

A. P. N. DE GROOT, arts, voorzitter Vereniging tegen de Kwakzalverij, over de magnetiseur van prinses Armgard:

Betreuenswaardige voorlichting

MEDIO JULI j.l. is door een betreuenswaardige nalatigheid van de Rijks Voorlichtings Dienst een schok door het Nederlandse volk gegaan.

Voordat een geruchtmakende mededeling in de radio-actualiteitenrubriek van de VARA, „Dingen van de Dag”, werd uitgezonden had genoemde RVD de feiten, hierin te vermelden, bevestigd. Zonder echter tevens met nadruk te wijzen op de juiste gang van zaken in het onderhavige onderwerp.

Ware dit wèl geschied, dan zou de mededeling veel minder schokkend zijn geweest en zou de naam van ons Koninklijk Huis niet in opspraak zijn gekomen.

Nu heeft een en ander geleid tot stellen van vragen in de Tweede Kamer. De Minister President heeft op deze vragen geantwoord — en wel mede namens de Minister van Volksgezondheid en Milieu-hygiëne — dat leden van het Koninklijk Huis géén contact met een — met name genoemde — paragnost hebben onderhouden; dat deze magnetiseur is ingeschakeld geweest bij de behandeling van pijnaanvallen van Prinses Armgard gedurende de laatste weken voor haar overlijden; dat genoemde onbevoegde met medeweten van de arts enkele malen zijn behandeling heeft verricht.

Wat de onbevoegde deed was de arts bekend. Er mag — althans volgens de Minister President — derhalve worden aangenomen, dat de Wet op de uitoefening der Geneeskunst niet is overtreden.

★

HET IS te betreuren, dat het enige dagen heeft moeten duren voordat de Minister President de nalatigheid van

de RVD heeft achterhaald door van Overheidswege de juiste toedracht te openbaren. Het stemt tot grote verheugenis, dat daardoor is komen vast te staan, dat het Koninklijk Huis geen enkele blaam heeft getroffen.

Uit een oogpunt van Volksgezondheid is het echter jammer, dat de ministeriële verklaring voor wat het overtreden van de Wet op de uitoefening van de Geneeskunst betreft, volslagen in strijd is met de werkelijkheid.

Onder geen enkele voorwaarde mag een onbevoegde Geneeskunst uitoefenen. Of de behandelend arts al dan niet afweet van een optreden van een onbevoegde doet wettelijk niet ter zake. Zelfs als deze overtredingen door een behandelend arts zouden worden gesanctioneerd, dan nog blijven het Wetsovertredingen.

Strafrechtelijk is in het onderhavige geval dus positief sprake van Wetsovertreding.

Tuchtrechtelijk ligt de zaak wel meer genuanceerd.

Indien de arts, die een patiënt behandelt, niet afweet van het optreden van een onbevoegde, dan treft hem natuurlijk geen enkele blaam.

Indien diezelfde arts wèl afweet van een zodanig optreden, maar zich in elk opzicht volkomen afzijdig houdt van het doen en laten van de onbevoegde, kan hem evenmin enige verantwoordelijkheid van diens daden worden aangewreven. Maar wanneer hij zich actief opstelt tegenover het optreden van de onbevoegde, met andere woorden, als hij deze onbevoegde — wat men pleegt te noemen — met zijn eigen bevoegdheid „dekt”, dan ondermijnt hij het vertrouwen in

de stand der geneeskundigen en is dus in tuchtrechtelijke zin in overtreding.

Het grote gevaar bij deze laatste houding van een arts schuilt in het feit, dat de onbevoegde gaat rondbazuinen, dat de — met naam en toenaam genoemde — arts, met hem, de beroemde magnetiseur, samenwerkt.

Dit laatste heeft weer tot gevolg, dat talloze te goedgevolgde lieden met eventuele klachten niet naar hun huisarts gaan, maar zich in eerste instantie rechtstreeks tot de — oh zo goed bekend staande — onbevoegde wenden.

In mijn ambtsperiode heb ik hiervan meerdere kwalijke — helaas ook dodelijke — resultaten meegemaakt.

De — m.i. niet ongegronde — ernstige vrees bestaat, dat, na de geruchtmakende publicatie talloze — waaronder ook ernstig zieke — personen zich zullen laten verleiden zich in volle vertrouwen in eerste instantie tot een onbevoegde — die door familie of kennissen als oh, zo'n goeie fluisterend wordt aanbevolen — te wenden om pas, als het voor een afdoende deskundige behandeling te laat is geworden de juiste — enig goede — weg naar een arts in te slaan.

Naast onze spijt over de onverdiende blaam, die door een weinig-helderziende nalatigheid van de RVD ons Koninklijk Huis heeft getroffen, betreuren wij — uit een oogpunt van Volksgezondheid — ten zeerste het grote gevaar, dat talloze — niet dieper nadenkende — patiënten hierdoor zullen gaan lopen.

A. P. N. DE GROOT

Voorzichtig strijker houdt niet van opvallende gebaren

PSYCHO-THERAPEUT A. P. H. Cantineaux, die in Amsterdam in een stille straat achter 't Hilton Hotel woont, bood gespreksstof aan het in de hoofdstad gratis verspreide weekblad „Aspect”. Hij laat er zich in kennen als een voorzichtig man, bevreesd voor het woordje kwakzalver, vertelt Aspect.

Meneer Cantineaux is een zogenaamde „strijker”. Een donkere trap — verlicht met schilderijtjes — leidt naar zijn appartementen waar hij zijn behandelkamer heeft. Een imposant bureau, een paar grote fauteuils, rijen boeken, ook hier weer schilderijen, een portret van Cantineaux zelf, maar ook een beeltenis van Jezus van Nazareth. De heer Cantineaux is katholiek, maar niet actief.

Actief is de heer Cantineaux wel als magnetiseur, of: paranormaal genezer, of praktiserend genezer.

In het telefoonboek staat heel deftig: psycho-therapeut. Mooie woorden, prachtige omschrijvingen voor wat de wet noemt: het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst.

De heer Cantineaux is een amateur-arts, zou je kunnen zeggen. Hij studeerde tweeënehalf jaar medicijnen, maar wisselde deze studie voor die in de psychologie en nog later voor die in de filosofie. Maar afronden deed hij deze opleidingen niet. Nu behandelt hij dagelijks tientallen mannen en vrouwen die hem komen raadplegen voor hun kwalen, ziekten en pijntjes.

De heer Cantineaux staat hen bij, praat met hen, „legt” eventueel zijn hand op en dan kunnen ze weer vertrekken. In de hoop dat de vermindering van de pijn doorzet, dat de genezing resultaat heeft. De behandeling schijnt overigens, meent Aspect, wel effect te sorteren. Vroeg of laat. Meestal laat.

„Een consult kost zes gulden en duurt”, zegt Cantineaux, „20 minuten”.

Redelijk commercieel succes

DRIEËNTWINTIG JAAR oefent Cantineaux zijn werkzaamheden uit. Met een redelijk commercieel succes, ofschoon hij jaren geleden wel heeft moeten sappelen. Toen hielp hij veel uit idealisme. Nu vrijwel nooit meer. „Want”, zegt hij, „soms proberen ze

je te bedonderen, ze zijn dan helemaal niet zo arm als ze er uit zien.”

Hoe ontdekte de heer Cantineaux zijn bekwaamheden die hem nu zo'n rendement opleveren?

„Dat is een heel merkwaardig verhaal. Er was, toen ik een jaar of achttien was, een partijtje bij ons thuis. Ter gelegenheid van een verjaardag of zo. Op een gegeven moment liep mijn oudste broer, net getrouwd, mij voorbij. Met zijn vrouw. Ik zag dat zij nogal bleek was. Dus zeg ik: wat is er met jou Yvonne, wat zie je er pips uit? Zij zei: ach, ik heb een beetje last van mijn maag. Meteen zei ik: laat eens kijken. Ik heb mijn hand op de maag gelegd en zij vertelde even later dat de pijn was verdwenen. Daar stond ik verder nooit bij stil., want ik dacht: ze vond het zeker fijn dat ik haar een keer over de buik heb gestreken, ha-ha!”

Ja, toch wel onbevoegd!

MAAR GOED, JE weet hoe dat gaat: de volgende keer zei weer iemand, ik heb pijn. En dan moest ik wat doen. Maar daar bleef het bij. Ik ben zelfs een poosje naar de VS geweest en toen ik daarvan teruggekeerd was zat ik op een dag met vrienden in het Vondelpark. Maar ik moest toen steeds omkijken, heel vreemd. Ik excuseerde me bij mijn kameraden en ik ging weg. Onderweg zag ik een jongen in een rolstoeltje. Ik vraag hem: heb je kinderverlamming gehad? Hij antwoordt: ja.

Wil je dan maandag bij me langskomen? Jazeker, zegt hij. Ik ben hem toen gaan behandelen en na anderhalf jaar kon hij weer lopen. Toen ik dat meemaakte kon ik mijn keus gemakkelijker maken. Ik liet mijn zaak voor wat die was en ik ging dit werk doen. Dat verliep toen allemaal een beetje vervelend hoor. Mijn vrienden lieten me in de steek: die vent is helemaal gek geworden.”

Ze zagen in u 'n kwakzalver?

„Misschien wel ja. Maar dat ben ik niet hoor, ik voel me niet zo althans. Ik ben een onbevoegd genezer natuurlijk. Maar dat woord kwakzalver is op mij niet van toepassing”, aldus de heer Cantineaux.

BUITENSTAANDERS MOGEN trouwens van me denken wat ze willen, als mijn patiënten me maar au serieux nemen, vervolgt strijker Cantineaux. „En dat doen ze. Ik vind van mezelf dat ik mijn werkzaamheden naar be-

horen en fatsoenlijk vervul. Ik verstrekt nooit kruiden en evenmin medicijnen. Bewust niet. Daarvoor moet men naar een gewone of naar een homeopatische dokter gaan. En ik heb ook graag dat mijn patiënten tevens onder gewone doktersbehandeling blijven. Dan is er altijd controle. Ik zie mijn werk namelijk als zuiver aanvullend. Ik veronderstel wel dat ik help, maar ik zal nooit beweren dat iemand uitsluitend door mij is genezen”.

„Trouwens ik ben helemaal geen wonderdokter, die iemand een keer over het hoofd strijkt waardoor hij plotsklaps weer gezond zou worden. Dat denken sommigen wel, maar dat is niet zo.

Ik moet er zelf ook wel eens om lachen: er zijn mensen die denken dat ik Onze Lieve Heer ben, maar dat ben ik heus niet hoor, echt niet. En ik hou niet van veel franje, een hoop gebaren, afslaan, en meer van dat kabaal. Een ceremonie is er hier niet bij. En voor alle duidelijkheid: de mensen hoeven bij mij niet in hun blote kont te staan.”

HEEFT U WEL eens snelle resultaten geboekt? vraagt de man van het weekblad Aspect.

„Het is misschien tien, twintig keer in deze 23 jaar voorgevallen dat er sprake was van zo'n wonderbaarlijke genezing. Maar dat zijn uitzonderingen. Dan moet alles meezitten.”

Uit welke lagen van de bevolking komen de patiënten?

„Ze zijn afkomstig uit werkelijk alle rangen en standen. Er zijn presidenten van rechtbanken bij, hele gewone mensen, ook adellijke families en een minister.”

Ook uit het huidige kabinet?

„Daarover mag ik niets zeggen, dat is mijn beroepsgeheim.”

En met welke kwalen bezoekt men u?

Veel ouderdomsverschijnselen. Chronische hoofdpijnen. Vrouwen die last hebben in hun overgangstijd. Hernia. Spit. Zenuwontsteking. Rheuma. En als het nodig is verwijs ik door naar de huisarts, want ik weiger dingen te doen die niet op mijn terrein liggen. Ik selecteer dan ook. Een tijdje geleden kwam er een vrouw bij me en ik voel intuïtief (helderziendheid is zo'n groot woord meteen, he?) dat is een verzakking bij haar. Nou zoiets is niets voor mij meneer. Zo'n dame stuur ik dan gauw door naar een dokter. En wie ik denk te kunnen helpen, die help ik. Ook al zal het allemaal suggestie zijn, als de mensen er maar mee gebaat zijn”, aldus de voorzichtige strijker Cantineaux tegen het weekblad Aspect.

Japanner Tokuda goochelt met zaagsel en enzymen

EEN HEEL WONDERLIJK verhaal troffen wij in *De Gelderlander* aan. Hoofdolvertolkers zijn de enzymen, die het ook in de wasmiddelen al goed hebben gedaan. Het artikel in *De Gelderlander* komt uit Tokio en draagt de suggestieve titel: **Genezen in zaagsel met enzymen** Dat zou geschieden, bij wijze van experiment, door de Japanse arts Hiroshi Tokuda. Vijf jaar geleden liet deze Hiroshi Tokuda twee kamers vullen met een mengsel van zaagsel en actieve enzymen — bij elkaar zo'n vijf ton, in gewicht dan altijd.

WAT HIROSHI TOKUDA met dat mengsel wilde doen? Hij meende dat hij er vlot zulke uiteenlopende kwalen als astma, reumatiek, maagzweren en diverse andere ziekten mee kon genezen.

Enzymen bestaan uit door cellen geproduceerde proteïnen. Zij versnellen chemische reacties in dieren en planten. Daarom worden zij in de landbouw gebruikt om de groei van de gewassen te bevorderen. Dokter Tokuda besloot een gepatenteerde uitvinding van de Noordjapanse landbouwer Noburo Otaka bij zijn therapie te benutten. Otaka ontdekte tien jaar geleden een speciale methode voor het „winnen” van enzymen. Hij hield zijn methode geheim, maar Otaka zou er in geslaagd zijn de enzymen te halen uit zestig soorten groenten, fruit, gras en zeewier. Het zou hem gelukt zijn de enzymen in een suikeroplossing te verzamelen.

Alleen het hoofd erboven

IN ZIJN 20 KM ten zuiden van Tokio gelegen Tsurumi-kliniek liet dr. Tokuda twee grote kamers, beide 8 bij 10 meter, in orde maken voor de behandeling van patiënten met een mengsel van zaagsel en enzymen. De arts onthulde niet, hoe de mengverhouding was. Hij verklaarde alleen, dat hij het zaagsel gebruikte, omdat het een inactief ingrediënt was en bijzonder geschikt voor het absorberen, bewaren en tevens distribueren van de enzymen. Hij liet iedere week de bovenlaag van zijn mengsel vernieuwen.

De patiënten moeten zich als het ware ingraven in een anderhalve meter dikke laag mengsel, dat een temperatuur van 62 graden Celsius heeft. Omdat de materie volkomen droog is, blijkt de uitwerking in feite bij een temperatuur van 40 tot 45 graden plaats te hebben. Voordat zij in hun „enzymenbad” duiken, krijgen de patiënten een bepaalde hoeveelheid van een enzymendrank die volgens het patent van landbouwer Otaka uit fruit en groenten getrokken is. De drank versterkt de werking van het „bad”.

De patiënten krijgen speciale kleding voor hun kuur, de vrouwen een lichtgewicht jurkje, de mannen een korte broek. Assistenten scheppen het mengsel van zaagsel en enzymen over de patiënten, zodat deze er volkomen door bedekt worden. Alleen hun hoofden mogen boven het mengsel uit steken.

Puistjes verdwijnen!

VOLGENS ARTS Hiroshi Tokuda kan een dagelijkse kuur van een half uur een patiënt in twee weken van zenuwpijnen afhelpen, in een maand van een maagzweer en in drie maanden van reumatiek. De kuur moet ook goed zijn voor de bloedsomloop. Zij heft vermoeidheidsverschijnselen op en laat puistjes verdwijnen. Dr. Tokuda vraagt voor een kuur van een half uur per dag ongeveer een tientje. Zijn geneeswijze heeft in ieder geval de aandacht getrokken. Aan enige Japanse universiteiten wordt nu getracht kanker tegen te gaan door toepassing van enzymen.

Een andere Japanner, dokter Hirochimi Matsui is daarentegen bezig met een experiment, dat koffie als grondstof heeft. Hij heeft jarenlang de medicinale eigenschappen van koffie onderzocht. Hij is nu zover, dat zijn patiënten op elk uur van de dag van koffie mogen genieten, als ze het vocht maar niet drinken.

Zij nemen ook al een „bad” in een vaste stof die bestaat uit een mengsel van grof gemalen koffiebonen en enzymen van ananas. Volgens dr. Matsui betekent een kuur van een goed kwartier, dat vitamines en hormonen het lichaam versterken. Het mengsel heeft, zo verklaart hij, ook een genezende werking op suikerzieken, mensen met te hoge of te lage bloeddruk en patiënten met maagklachten, darmstoornissen, huidaandoeningen en oververmoeidheid.

Baden in de koffie

VOORDAT MEN de koffiekuur mag ondergaan, wordt men nauwkeurig onderzocht, vooral ook om na te gaan of men de temperatuur van 60 graden

in het mengsel kan doorstaan. Het mengsel bevindt zich in een bassin, dat een middellijn van vier meter en een diepte van twee meter heeft. Binnen vijf minuten nadat men er in afgedaald is, wordt het lichaam warm en het begint te transpireren. Dit vocht maakt uit het koffiemengsel de enzymen vrij (Ja, altijd weer de enzymen! red. M.t.d.K.) die de huidporiën binnendringen en een reinigende werking hebben. Wil de kuur succes hebben, dan moet het lichaam na een kwartier aanvoelen of het in brand staat.

Maar het sprookje wordt nog mooier. Men leze slechts verder:

De koffiehormonen stimuleren bij zwaarlijvige patiënten de oplossing van vet onder de huid. In een kwartier kan men een kilo lichter worden. De mensen, die door de kuur willen afslanken, krijgen echter de raad eens in de drie dagen in de koffie te kruipen. Na het donkerbruine koffiebad biedt de kuur overigens nog een bad in witachtig schuim, waar onder andere koffie-extract in verwerkt is. De hele behandeling kost ook ongeveer tien gulden en daarbij is een glas met ananasenzymen als drankje bij inbegrepen.

Uit een ananas kan dr. Matsui ongeveer twee gram enzymen trekken. Het donkerbruine mengsel in het eerste bad bevat een deel ananasenzym op honderd delen koffie. De dokter probeert nu een crème samen te stellen, die zowel koffie, als ananasenzymen moeten bevatten. De patiënten zouden dan thuis kunnen kuren.

De „consument” in de gezondheidszorg

DE INAUGURELE REDE van prof. dr. H. J. Leenen, gewoon hoogleraar in de sociale achtergronden van gezondheid en gezondheidszorg aan de Universiteit van Amsterdam heette „Systeemdenken in de gezondheidszorg”.

Prof. Leenen zei in deze rede ook iets over de „consument” - een ander woord voor patiënt. Ook hij is bij de gezondheidszorg betrokken. Hij heeft echter weinig mogelijkheden tot het uiten van zijn behoeften en beïnvloeding van het systeem. Bij een verdergaande vertech-nisering van de gezondheidszorg kunnen de humane aspecten in het gedrag komen en kan de afhankelijkheid van de mens toenemen.

Een evenwicht in dit opzicht kan mogelijk worden bereikt door de consument meer rechtstreeks als partner in de gezondheidszorg te erkennen. In dit verband is gezondheidsvoorlichting en -opvoeding van groot belang.

Ook zal er een dialoog moeten ontstaan tussen deskundigen en de consument; een gezondheidszorg waarin de consument niet actief wordt betrokken is niet volgroeid, aldus prof. Leenen.

Belg beweert: Ik kan migraine genezen

(Van een medewerker)

NEDERLANDSE DESKUNDIGEN staan nogal skeptisch tegenover de bewering van de Belgische fysioloog dr. Maex uit Mechelen dat hij de oorzaak van migraine heeft gevonden. De Belgische arts is tot de conclusie gekomen dat migraine-patiënten een a-symmetrische lichaamsbouw hebben. Hij zegt wetenschappelijk te hebben vastgesteld dat migraine wordt veroorzaakt door „scoliose”, een zijdelingse verkromming van de wervelkolom die makkelijk kan ontstaan bij kleine kinderen met een licht en teer beendergesteld.

Door een verstoorde positie van de onderste wervels en het bekken rust de wervelkolom niet meer op de juiste wijze op het heiligbeen. Ook is veelal het ene been iets korter dan het andere. De hierdoor ontstane evenwichtstoornissen zouden volgens de Belg kunnen leiden tot migraine. De geneeswijze van dr Maex is erg eenvoudig: als men een „hieltje” aanbrengt onder één der schoenen is het euvel volgens hem verholpen. Dr Maex heeft de resultaten van zijn onderzoek in een Belgisch tijdschrift en in 'n Amerikaans blad (Headache) gepubliceerd.

De Amsterdamse hoogleraar L. Jongkees, keel-, neus- en oorspecialist aan het Wilhelmina Gasthuis, die vooral onderzoekingen op het gebied van duizeligheid heeft verricht wordt door de Belg genoemd als iemand met wie hij „intensieve contacten” onderhoudt.

Prof. Jongkees echter zegt: „Ik ken die dr. Maex helemaal niet en ik ben me er niet van bewust dat ik hem ooit heb gesproken, zoals hij suggereert. Het is natuurlijk niet uitgesloten dat iemand op mijn instituut die Belgische arts op verzoek een paar uittreksels van mijn wetenschappelijke publikaties heeft gezonden. Dat gebeurt

Omstreden homöopathie vindt in koninklijk Engels voorbeeld aanmoediging

WAT GOED IS voor de koningin, moet ook goed zijn voor ons. Met deze gedachte voor ogen nemen plotseling duizenden Engelsen hun toevlucht tot de homoeopathische geneeswijze (vertelt Henri van der Zee in De Telegraaf).

Terwijl de huisarts ietwat sceptisch toekijkt slikken zij (in zoals bekend uiterste verdunning, red. M.t.d.K.) nachtschade en arsenicum.

De rage is voornamelijk te danken aan het feit, dat koningin Elizabeth er geen geheim van maakt stevast te geloven in de homoeopathie. Dr. Margerie Blackie, de homoeopathische arts van de Britse vorstin, liep onlangs het paleis in en uit om Elizabeth te genezen van haar verkoudheid en sinusitis.

Koningin Elisabeth is trouwens niet het eerste lid van de Britse vorstelijke familie dat geïnter-

resseerd is in deze geneeswijze. In 1921 werd de prins van Wales - de latere hertog van Windsor - door homoeopathie genezen en koning George VI noemde zelfs een racepaard paar een homoeopathisch medicijn, hypericum, een geneesmiddel voor zenuwaandoeningen. En is het te verbazen, dat het Engelse volk gretig gelooft in de wonderen van de homoeopathie, wanneer een van Londens meest exclusieve apothekers, nl. Nelson en Co., niet alleen zich specialiseert in homoeopathische geneesmiddelen, maar bovendien het predikaat „koninklijk” heeft?

Dr. Margerie Blackie vindt het allemaal heel terecht. Het splijt haar alleen maar dat zij zoveel patiënten moet afwijzen. Engeland telt namelijk slechts 200 tot 300 homoeopathische artsen en zes ziekenhuizen, die zich in deze behandeling specialiseren. „We geven nu drie cur-

sussen per jaar, die door artsen uit het hele land worden bijgewoond”, aldus dr. Blackie. Maar terwijl koningin Elizabeth vertrouwt op plantenextracten, zouten, metalen en slan-gegif, houdt de meerderheid van Englands artsen nog steeds afstand.

„Je kunt zeggen, dat wij zeer sceptisch zijn”, aldus een medisch expert. „De homoeopathie begon in de 18de eeuw, toen men zich in de gewone artsenwereld concentreerde op bloedzuigers, terwijl men tegelijkertijd de patiënten vaak overbehandelde.

Zolang dat geloof bestaat - en zolang een homoeopate zich lijfarts van de koningin mag noemen - zal belladonna voorgeschreven worden aan koortsige patiënten en het vergif van de zwarte weduwspin - te vinden onder de dek-sels van w.c.'s in West-Amerika - aan mensen die angina hebben.

wel vaker zonder dat ik mij er mee bemoei. Maar persoonlijke bemoeienissen heb ik nooit met de man gehad.”

Prof. Jongkees vindt Maex' hypothese allerminst opzienbarend. „Ik kan mij nauwelijks voorstellen dat dit hét antwoord op migraine is. Ik geloof niet zo in die a-symmetrische lichaamsopbouw die de ziekte zou veroorzaken. Geen enkel mens heeft een symmetrische lichaamsbouw. Ieder heeft wel kleine afwijkingen.” Volgens hem is migraine evenals astma en maagzweren een psychosomatische ziekte. „De hoofdpijn zelf wordt

veroorzaakt door een vaatkramp, dus dat wijst wel enigszins in een andere richting dan de theorie van dr Maex”, aldus prof. Jongkees.

De Amsterdamse neuroloog en migrainespecialist prof. dr A. Biemond reageerde eveneens zeer gereserveerd op de Belgische ontdekking. „Ook ik heb nog nooit van die dr Maex gehoord. Ook diens wetenschappelijke werk is mij volstrekt onbekend. Ik kan pas serieus op zijn ontdekking ingaan zodra hij daarover een wetenschappelijke verhandeling heeft geschreven”, aldus prof. Biemond.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonnier te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bulter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mev. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,-; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 34

Abonnement per Jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,-;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 januari 1881

BEZWADDERING

Wordt het niet hoog tijd, dat nu eens en voor altijd een einde wordt gemaakt aan de weerzinwekkende praktijken van kruidenhandelaar Willem van de Moosdijk te Casteren? Het is inmiddels al weer bijna drie jaar geleden, dat in de uitzending van Willem Duys „Voor de vuist weg” door de Hilversummer M. Eerenberg de verkoopmethoden van deze kwakzalver zodanig aan de kaak werden gesteld, dat geen Nederlander meer zijn dure zakjes met kruiden lustte.

Intussen heeft Van de Moosdijk zijn winstgevend zaakje over de grens weten voort te zetten. Toen het in België te moeilijk werd, waar o.a. het weekblad De Post, grondig geïnformeerd door de strijdvaardige heer Eerenberg, zich keerde tegen het abominabele optreden van deze Van de Moosdijk, zocht de kruidenhandelaar het verder. Hij ging adverteren in Franse, Zuidoostelijke en Noorse kranten.

Nu heeft hij het in Oostenrijk geprobeerd, waar in een advertentie een aantal groteske leugens zijn opgedist over 's mans capaciteiten. Op meer dan walgelijke wijze wordt ook nog gewaagd van zijn bescheidenheid en zijn „medisch beroepsgeheim”.

Straks zullen er weer talloze Oostenrijkse zieken invliegen, zij zullen weer duurbetaalde zakjes met „soepgroenten” krijgen en ook hun hoop op genezing zal op wrede wijze de bodem worden ingeslagen. Wat zullen deze bedrogen uitkomende Oostenrijkers straks denken van deze Nederlandse „zakenman”? Uit Frankrijk stromen de verzoeken om inlichtingen over Van de Moosdijk al binnen!

Wat Van de Moosdijk met zulke advertenties bereikt is, dat hij de naam van ons land bezwaddert. Hiertegen past nu eindelijk eens een krachtig en doeltreffend optreden.

Dr. L. F. Bakker over de genezers

„Ze zijn totaal niet in staat een diagnose te stellen”

DE VOORBURGSE ARTS, dr. L. F. Bakker is de auteur van het waardevolle proefschrift over de kwakzalverij, „Kwakzalverij en onbevoegd uitoefenen der geneeskunst”, waarvan in 1969 een handelseditie verscheen bij Van Gorcum & Comp. Het dagblad De Tijd had een gesprek met de heer Bakker, naar aanleiding van de commotie ontstaan over het feit, dat een familielid van een lid van het Koninklijk Huis, prinses Armgard, een magnetiseur aan haar ziekbed heeft gehad, Croiset jr. uit Enschede.

Dr. Bakker uit zich in het gesprek als een fel tegenstander van de tegenwoordige toestand, waarbij tegen het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst niet of nauwelijks wordt opgetreden.

Dr. Bakker ziet zelfs grote gevaren voor de volksgezondheid omdat het deze genezers meestal aan de meest elementaire medische kennis ontbreekt. Hij zegt: „Zo zijn ze totaal niet in staat een diagnose te stellen. Wanneer iemand voor een bepaalde aandoening baat gevonden heeft bij een magnetiseur bestaat de kans dat die patiënt bij een andere ziekte rechtstreeks naar zo'n kwakzalver gaat zonder zijn dokter te raadplegen. Daardoor kan dan gemakkelijk een kankergezwel of een andere gevaarlijke aandoening over het hoofd worden gezien, zoals ook regelmatig gebeurt.”

Voor een deel, aldus de mening van de heer Bakker, zou men aan dit bezwaar tegemoet kunnen komen door

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres Oranjelaan 6 te Hilversum! Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

een regeling voor bonafide magnetiseurs en dergelijke genezers, waarbij ze slechts erkend zouden worden na een opleiding, die het hen mogelijk maakt op niveau te praten met een arts over ziektegevallen. Zij zouden dan een para-medische status kunnen krijgen zoals masseurs en fysio-therapeuten die hebben.

„Ik weet geen goede”

Dr. BAKKER MEENT dat de samenwerking tussen artsen en deze genezers dan op dezelfde manier zou kunnen verlopen als met de beoefenaars van de tegenwoordige para-medische beroepen het geval is. De heer Bakker zou er in dat geval niet tegenop zien patiënten in geëigende gevallen naar zo'n magnetiseur te verwijzen. „Nu doe ik dat niet omdat ik geen goede weet,” zo zegt hij.

Dr. Bakker is thans bezig met een studie van de „placebo's”, de nepmedicijnen, die bestaan uit een neutrale onwerkzame stof — maar dat laatste weet de patiënt niet. En tóch geneest hij!

Uit het kwakzalversonderzoek van dr. Bakker is, er wordt in het artikel in De Tijd nog eens aan herinnerd, gebleken dat per jaar zo'n honderdduizend personen een beroep doen op magnetiseurs of andere „wonderdokteren”. De resultaten van magnetiseurs, strijkers en andere para-normale genezers kunnen, aldus dr. Bakker wel verklaard worden uit het feit dat „lijfelijke verzorging”, belangstelling voor de patiënt en contact meer doen voor de genezing dan een behandeling die medisch gezien optimaal lijkt, maar waarbij het persoonlijke contact, de ontmoeting ontbreekt. Het zijn volgens hem archaische geneesmethoden die alleen resultaten bereiken bij nerveuze aandoeningen, psychosomatische ziekten, die verband houden met geestelijke of emotionele spanningen.

SPELDEPRIKKEN VOOR PRINS BERNHARD

ONLANGS HEEFT prins Bernhard tijdens een bezoek aan Londen in de „artsenstraat“ Harley Street zich met acupunctuur laten behandelen door de Chinese arts Young Chai Siow. Waarschijnlijk tegen de pijn in zijn rug, die hem blijft vervolgen en maakt dat hij soms kreunend van pijn officiële plechtigheden moet afzeggen.

Acupunctuur is een oude Chinese geneeswijze, die ligt in het weinig bewandelde grensgebied van de geneeskunde en moet al duizenden jaren oud zijn.

Met dunne zilveren, gouden en ook roestvrij stalen naalden wordt in zorgvuldig uitgezochte zenuwknoppunten (ook in het gelaat) geprikt — hetgeen soms verlichting geeft van pijn.

Britse, Franse en Duitse artsen passen deze methode wel toe — Nederlandse artsen staan er, op een héél enkele na, nog wat sceptisch tegenover.

Elektrische machine

DE ACUPUNCTUUR ziet het menselijk lichaam ongeveer als een elektrische machine, waarin de hersens de stroom opwekken en de zenuwen dienst doen als elektrische leidingen. De binnenste organen kunnen alleen maar goed functioneren wanneer de elektrische stroom niet onderbroken wordt. Gebeurt dat wel, dan kan, aldus de acupuncteur, de stroom worden geactiveerd door in het juiste zenuwknoppunt te prikken.

Een van de weinige Nederlandse artsen die er iets in zien, zei tegen een verslaggever van De Telegraaf: „Ik zie er dagelijks goede resultaten van. Het enige dat mij interesseert is of de patiënt ermee te genezen valt.”

Prins Bernhard zou al eens eerder, en met goed gevolg, in Singapore met de Chinese naalden behandeld zijn en wel door de vader van de in Londen gevestigde arts. Deze arts te Singapore geldt daar als „topman voor de prikken”.

Leo Davidson, de Londense correspondent van het Algemeen Dagblad, die een gesprek met Young Chai Siow in Harley Street had gehad kon nog mededelen, dat het Britse Medische Genootschap, BMA, tegen de acupunctuur geen bezwaar heeft, „mits zij wordt toegepast door medisch bevoegden die de diagnose kunnen stellen.”

Opleidingsinstituut

IN SAMENWERKING MET Engelse artsen heeft dokter Siow een opleidingsinstituut gesticht in Leamington Spa (niet ver van Warwick) waar acupunctuur wordt onderricht. Siow geeft

daar, zowel als aan de universiteit van Londen college.

Dokter Siow, die in Kanton is geboren, heeft daar medicijnen gestudeerd. In 1958 verliet hij China om zich in het Westen te vestigen. Zijn vader was toen al lang in Singapore, waar hij zijn eigen kliniek heeft en een opleidingsinstituut voor acupunctuur. Zijn zoon studeerde vijf jaar bij hem en hij is nu de eerste Chinees die de methode in het Westen toepast.

De 365 punten

DE HEER SIOW toonde de correspondent van het Algemeen Dagblad de bekende tekening van het mense-

Van de Moosdijk zoekt 't in Oostenrijk

HELAAS IS WILLEM van de Moosdijk een vaste comparant in deze kolommen. Na Nice-Matin, na een krant in Zuid-Duitsland heeft hij zich thans op Oostenrijk geworpen. In het naar op lage grootste dagblad, de Weense Kurier, plaatste hij in het zaterdagse kleurenmagazin een advertentie van een hele pagina.

Het was de gebruikelijke ophemelaarlijk in de vorm van een soort gesprek van de schrijver van de advertentietekst met de (bescheiden!) Van de Moosdijk, van wie nog eens — men moet maar durven — gezegd wordt dat zijn „ärztliches“ beroepsgeheim hem verbiedt de namen van aanzienlijke patiënten te openbaren.

Van de Moosdijk zou volgens deze advertentie twintig jaar op de kruiden hebben gestudeerd. Hij kent ze nu allemaal, de duizend Europese geneeskruiden, de tienduizend kruiden die men van de bossen van de Amazone tot de jungle van Burma aantreft. En, weet Van de Moosdijk te verzekeren: ik heb er een soort zesde zintuig voor. Negentig procent van de ziekten zou genezen kunnen worden door zijn kruiden.

Hij richt zich speciaal tot de mensen met leverkwalen, die er blijkbaar nogal talrijk zijn in Oostenrijk. De snoeverij is ook hierbij niet van de lucht, maar het toppunt is wel de verklaring die gegeven wordt voor het feit, dat Van de Moosdijk in dat kleine Casteren blijft wonen. Dat doet hij namelijk omdat Nederland het eerste land zou zijn dat officieel de geneeskundige kruiden heeft erkend als zijnde van evenveel waarde als de „Medizin”, waarmee blijkbaar de geneesmiddelen van de „officiële” geneeskunde worden bedoeld.

lijk lichaam met de 365 punten waar acupunctuur kan worden toegepast. Dokter Siow gebruikt alleen dunne stalen naalden. Er zijn er bij waarmee hij 7½ centimeter diep prikt.

Een wondermiddel is het niet, dat geven de acupuncturisten grif toe. Maar ze behandelen er mee: migraine en andere vormen van hoofdpijn, maagklachten, aandoeningen aan de lever, reuma en dergelijke, maar ook allerlei geestelijke storingen, zoals neerslachtigheid en angsttoestanden, verder astma en in China zelfs besmettelijke ziekten.

Naderhand zijn in sommige kranten nog foto's (een montage?!) verschenen van de Prins die door de arts te Singapore wordt behandeld.

Bij de advertentie was een bon, waarop bij de broer van Van de Moosdijk in Eindhoven gratis alle informatie kan worden verkregen. Arme Oostenrijkse patiënten, op wier geldbuidel Van de Moosdijk het heeft gemunt. En dat er blijkbaar maar niets te doen is tegen een dergelijk optreden.

Overbodig te vermelden, dat het portret van Van de Moosdijk ook deze advertentie bleek te sieren.

Tweedehands schoenen

NOG EEN PAAR aantekeningen: Voor hij enige jaren geleden met zijn kwalijke kwakzalverij begon was Van de Moosdijk o.a. handelaar in tweedehands schoenen — of hij toen al bezig zal zijn geweest met de bestudering van de kruiden van het Amazonegebied tot de jungles van Burma?

Toen een paar jaar geleden Van de Moosdijk ieder ogenblik genezen was om zich door journalisten te laten interviewen vroeg een verslaggever hem naar de namen van de kruiden, die hij „verwerkte”. Hij bleek er vijf te kunnen noemen . . .

De broer van Van de Moosdijk, die als „brievenbus” fungeert voor de Oostenrijkse klanten en die volgens sommige kranten als bedrijfsleider optreedt in de kruidenhandel te Casteren (een handel, niet ingeschreven als zodanig in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel) staat in het telefoonboek als „timmerman” aangeduid.

Het „samenweefsel van verdicht-selen” dat ons Wetboek van Strafrecht voor het misdrijf van oplichting bewezen wil zien is, dunkt ons, in de advertentie in het Oostenrijkse dagblad wel in rijke overmaat te vinden.

Als de geest over Zé Arigo kwam

EEN BEGAAFD MAN die een goede show kon geven was in elk geval de Braziliaan José-Pedro de Freitas, die zich Zé Arigó noemde. Hij was een spiritistisch medium en volgens zijn verklaringen werd hij bezeten door de geest van de Duitse arts, „dr. Fritz”.

Over die raadselachtige dr. Fritz deden geheimzinnige geruchten de ronde. Volgens de ene lezing zou het een arts zijn geweest, die na de Eerste Wereldoorlog Duitsland verliet om in Brazilië te gaan wonen. Volgens een andere lezing was hij een officier van gezondheid, die in de Tweede Wereldoorlog sneuvelde.

Hoe dan ook — dat „Zé Arigó” geen enkele geneeskundige bevoegdheid bezat staat als een paal boven water. Het medisch genootschap van Belo Horizonte bracht hem wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst voor de rechter en hij heeft een gevangenisstraf moeten uitzitten.

Zé Arigó kwam onlangs, aldus een correspondent in het Hengelosch Dagblad op 50-jarige leeftijd bij een autoongeluk om. Zijn elegante Chevrolet, waarmee hij op weg was van Rio de Janeiro naar Belo Horizonte, slipte bij een inhaalmanoeuvre en botste tegen een tegenligger. De beroemde spiritist was op slag dood.

Zé Arigó leidde eigenlijk een dubbelleven. Behalve spiritist was hij namelijk ook een succesvol makelaar in onroerende goederen. In de loop der jaren had hij daarmee zo'n groot fortuin verzameld, dat hij een villa kon laten bouwen en twee landgoederen kocht. Hij was ook zeer gezien in zijn woonplaats, waar hij talloze erefuncties vervulde.

In trance brabbelen...

MAAR ZODRA „de geest over hem kwam” veranderde de populaire De Freitas in 'n raadselachtig medium. Zijn spiritistische kwaliteiten waren zo verbazingwekkend dat hij regelmatig optrad voor de Argentijnse en Uruguayese televisie. Zé Arigó beperkte zijn „genezende” activiteiten tot het spiritistische centrum van Jesus Nazareno in het, in de schaduw van Belo Horizonte gelegen, stadje Cogonhas de Campo.

Uit alle windstreken kwamen zijn patiënten daar naar toe om zich door hem te laten behandelen. Naar zijn zeggen telde hij meer dan twee miljoen volgelingen. Weliswaar was dat aantal overdreven, maar de plaatselij-

ke hotels en winkels trokken profijit uit de stroom mensen die genezing zocht bij Zé Arigó. Het duidelijkste bewijs daarvoor was wel dat toen Arigó in de gevangenis zat, de lokale bus uit Belo Horizonte maar eenmaal per dag inplaats van vijf keer reed.

De wonderdokter vroeg zijn patiënten geen geld en weigerde „ongeneeslijke” gevallen te behandelen. De meeste zieken die hij met succes had geholpen waren door hun artsen opgegeven.

De in Brazilië zeer bekende schrijver-arts Roberto Freire heeft een verslag samengesteld over de werkwijze van Zé Arigó. Volgens dit verslag brabbelde de spiritist in trance Duits klinkende woorden. Elke patiënt kreeg gedurende 30 tot 60 seconden een behandeling, waarbij Zé Arigó iets op een stukje papier schreef dat vervolgens werd „vertaald” door een assistent in een soort recept. Dat recept was dan meestal een modern geneesmiddel, dat de zieke na afloop kreeg uitgereikt.

Freire vermeldde ook dat Arigó kon opereren. Hij was getuige van enkele operaties, die verricht werden met een groot mes. Zo sneed Arigó eens in het oog van een blinde zonder dat deze pijn voelde of dat er bloed vloeide. Freire noteerde ook andere operaties waarbij de zieke achteraf inderdaad genas.

Helderziende Margot overleden

IN DEN HAAG is onlangs overleden mevrouw Margaretha Collard-Vitali, die vele jaren lang internationale bekendheid genoot als helderziende. Zij werd in 1894 te Amsterdam uit Italiaanse ouders geboren, en gold in haar jeugd als een opvallende schoonheid. Zij trouwde met de Nederlandse diplomaat A. Nering Bögel. Als ambassadeursvrouw trok zij in midden-Amerika de aandacht door wat men als haar telepatische begaafdheid beschouwde.

Na het overlijden van haar echtgenoot vestigde zij zich in 1929 in Den Haag. Daar gaf ze, weet R. Bulthuis in de Haagsche Courant te vertellen, enige jaren lang wekelijks voor een groot publiek séances. In de crisisjaren behoorden vooraanstaande figuren uit de politieke en financiële wereld tot haar „klanten”. In 1942 trouwde zij met de heer A. Collard. Toen deze tien jaar later overleed werd Margot, zoals zij zich liet noemen, de vertrouweling van een aantal vrienden onder wie zich ook tal van kunstenaars bevonden.

„Als een typisch Haagse figuur zal zij bij velen in de herinnering voortleven,” meent de heer Bulthuis.

Onverantwoord jongleren met librium

IN HET studentencentrum Uilenstede te Amstelveen, vlak bij Buitenveldert, is onlangs een sociaal opvangcentrum geopend, waar o.m. hulp aan druggebruikers werd gegeven. Binnen een week moest het centrum alweer worden gesloten wegens moeilijkheden, die, als men op de Buitenveldertse Courant mag afgaan, werden veroorzaakt door inmenging van een Amstelveense psycholoog, die de touwtjes in handen wilde nemen.

Een van de medewerkers van het centrum was een medisch student, Wiebe Braam. Over deze student — hetgeen nog iets anders is dan een bevoegd arts — vertelde de Buitenveldertse Courant:

Wiebe Braam zorgde ook voor het kalmerend middel librium, dat in het opvangcentrum aan geflippte druggebruikers is toegediend. Hij weet dat het alleen op doktersvoorschrift mag worden verstrekt. Braam: „Ik diende het niet toe, ik leverde het alleen. Mijn

vriendin, die in de Valeriuskliniek werkt, kan er gemakkelijk aan komen.” Hij wist niet of het middel in bepaalde gevallen gevaarlijk kan zijn. „Als ik een half jaar verder ben met mijn studie denk ik er misschien anders over. Nu geloof ik, dat het goed is het spul te leveren.”

Centrum-medewerker Huibrechse voegde hieraan toe: „Het is natuurlijk niet de bedoeling dat er librium wordt toegediend. Daarvoor moeten ze naar de G.G.D.” Hij kon niet zeggen of het ook gebeurd is. „Ik heb me niet met die gevallen bezig gehouden,” aldus Huibrechse.

Het wordt niet met zoveel woorden gezegd, maar hier is weer een van die treurige gevallen, waarbij onbevoegden doktertje gaan spelen. Het is triest te constateren, dat zelfs een jeugdige medische student zich zijn verantwoordelijkheid niet beter bewust is.

WONDERKRACHTEN IN MAO'S CITATEN

DE SOWJET-RUSSISCHE Literatoernaja Gazeta heeft zich onlangs bezig gehouden met de „miraculeuze eigenschappen” verbonden aan citaten uit het Rode Boekje van voorzitter Mao, de leider van de Chinese communistische partij. Met het lezen van die citaten zou de Chinees op menig gebied „meer mans” zijn.

Er gebeuren in China heden ten dage allerlei wonderen. Er komen miraculeuze genezingen voor, zoals bij doven, die plotseling in

een koor gaan meezingen. Het Rode Boekje dééd het! Meer alledaagse wonderen komen voor. Een winkelbediende met lange vingers neemt heimelijk iets uit de winkel mee, leest citaten uit het boekje van Mao en brengt het gestolene daarop weer eerlijk terug. Aldus de Literatoerna Gazeta, die meent dat het gevolg van dit oproepen tot mirakelen is dat miljoenen analfabeten en achterlijke mensen er nog maar onwetender door worden.

Vaste klandizie voor vasolastine

HET PRODUKT VASOLASTINE, dat zogenaamd vaatziekten zou genezen, is waardeloos. Het TNO-instituut voor klinisch geneesmiddelenonderzoek heeft, nu al weer enige tijd geleden, vastgesteld dat de z.g. goede resultaten van dit middel op suggestie berusten. In België is het middel verboden.

In het Utrechtse dorpje Haarzuilens is thans echter een „biochemisch centrum” geopend, „Koningshof” genaamd, dat meer dan 250 patiënten zou behandelen met vasolastine en andere enzymepreparaten. Vier directeuren-eigenaren van metaalfabrieken financieren de Koningshof. Oprichter en voorzitter van het stichtingsbestuur is... neen, ook geen medicus, maar een accountant, verbonden aan het bedrijf Enzypharm te Soest.

Niet alleen vaatziekten, hartaandoeningen en allergische ziekten maar ook kwaadaardige gezwellen zouden in de Koningshof worden behandeld...

De Enzypharm is een klein farmacologisch bedrijf, geleid door de vervaardiger van de vasolastine, de heer Van Leeuwen. Het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, zo

berichten wij in september 1966, heeft al jaren geleden het middel als ondeugdelijk aan de kaak gesteld. De redactie heeft sindsdien het contact met de heer Van Leeuwen verbroken, omdat zij de firma niet van voldoende farmacologische standing acht.

Krimp in de kinderhemdjes

„DE MATEN van kinderhemdjes vormen een zeldzame warboel. Wat dezelfde maat heet te zijn, verschilt enorm en bovendien krimpt het een veel meer dan het ander. Waarmee dan soms wel en soms niet rekening is gehouden”, schrijft de Consumentengids in het juni-nummer. Daarom ging de Consumentenbond na in hoeverre de voor een bepaalde lichaams-lengte gekochte hemdjes na de was nog pasten.

Gaat een huisvrouw met een te sterk gekrompen stuk naar de winkel terug, dan krijgt ze meestal zelf de schuld, omdat ze niet goed zou hebben gewassen. De Consumentenbond probeerde het op alle mogelijke manieren, maar als er krimp in de hemdjes zat, kwam die er ook altijd uit!

Een slechte recensie voor de heer Issels

„Dr. JOSEPH ISSELS, de omstreden Duitse kankerspecialist, doet bijzonder veel om de meeste van zijn patiënten te helpen. Wij vinden het spijtig dit te moeten opmerken, maar naar onze mening wordt hij door zijn opvattingen over de ziekte op een dwaalspoor gebracht en is de behandeling in zijn kliniek niet juist.”

Aldus schrijven zes Britse doktoren, allen specialisten, in een rapport, waaraan de Londense correspondent van De Tijd het een en ander ontleende. Het team heeft in totaal tweehonderd uur in de Beierse Ringbergkliniek van dr. Issels doorgebracht en alle 121 patiënten van hem onderzocht.

Het onderzoek had plaats op uitnodiging van dr. Issels, kort na de dood van de vermaarde Britse atlete Lilian Board, die eind vorig jaar overleed na in de Ringbergkliniek behandeld te zijn. Aan haar ziekte en behandeling door dr. Issels is veel publiciteit gegeven. Mede daardoor werd de behandeling van dr. Issels gezien als een unieke revolutionaire geneeswijze, maar de Britse kankerspecialisten zijn tot de conclusie gekomen dat daarvan geen sprake is.

Wel delen zij de mening dat dr. Issels helemaal gelooft in de behandeling, zoals hij die toepast. Men noemt zijn verhouding met de patiënten zelfs opmerkelijk. „Hij vertelt hen alles, belooft niets, maar heeft onmiddellijk hun volste vertrouwen als hij zegt dat hij zijn uiterste best zal doen om hen te helpen. Hij moedigt hen aan voor hun leven te vechten. Zijn patiënten komen daarvan onder de indruk en raken geïnspireerd,” aldus de Britse doktoren.

Tegelijk hebben zij de indruk gekregen, dat sommige patiënten onvoldoende onderzocht en behandeld worden in vergelijking met elders. Een diagnose van kanker kan hier niet bevestigd of weerlegd worden, stellen zij. „Wij vonden geen enkel bewijs voor de stelling dat Issels methodes ook maar enig effect hebben op de groei van tumor.”

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; E. Mijnaernds, **Tandarts** te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; J. J. Aukema, **Dierenarts** te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buijter, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te 's-Gravenhage; J. van Baak, **Dermatoloog** te Utrecht; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, **Inspecteur van Politie** te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonnees: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 38

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keizerberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

MARKANTE FACETTEN

A. P. N. DE GROOT, arts, voorzitter Vereniging tegen de Kwakzalverij over "wonderdoenster van Standaardbuiten"

DE LAATSTE STRAFVERVOLGING tegen de, welhaast beruchte, „wonderdoenster van Standaardbuiten” vertoonde enkele markante aspecten.

1 Voor de kantonrechter in Zevenbergen verklaarde deze onbevoegde „genezeres” in november 1970 geëmotioneerd, dat geen enkele rechter haar haar „zegenrijke” werk, waarin God naast haar stond, kon verbieden.

In hoger beroep voor de rechtbank te Breda deelde ze medio maart j.l. ogenschijnlijk timide, mede te zijn geschrokken van het vonnis, dat de kantonrechter haar had opgelegd en verklaarde ze tevens haar illegale werkzaamheden te hebben gestopt.

Over deze veranderde houding bleek de Officier van Justitie bijzonder tevreden. In hoeverre dit van invloed is geweest op de uitspraak moge in het midden worden gelaten. Feit is, dat het oorspronkelijke vonnis door de rechtbank werd gehalveerd. Een veroordeling tot 7 maal f 500,— boete, waarvan telkens f 400,— voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar, resulteerde. Hoezeer de gedemonstreerde deemoed een voorgewende was, bleek maar al te spoedig. Verhuisd naar Utrecht vatte ze reeds dra haar hardhandige werkzaamheden weer op. Op 26 augustus j.l. moest ze hiervoor terecht staan voor het kantongerecht te Utrecht.

De uitspraak was niet mals: 42 dagen hechtenis, waarvan 30 dagen voorwaardelijk, met wederom een proeftijd van twee jaar.

Ons is niet bekend of haar voorwaardelijke straf van 7 maal f 400,— alsnog ten uitvoer zal worden gelegd nu

ze binnen de proeftijd in recidive is vervallen.

Als - wat niet onwaarschijnlijk moet worden geacht - ook tegen dit vonnis hoger beroep wordt aangetekend, zal de rechtbank te Utrecht zich zonder twijfel spiegelen aan de onbetrouwbaarheid, die deze deliquente nog zo kort geleden voor de rechtbank in Breda ten toon heeft gespreid.

Dat was dan een aspect met betrekking tot deze verdachte, die tijdens de laatste strafzitting tegen haar rechter martiaal verklaarde: „U kunt met me doen wat u wilt, ik kan niet anders”.

★

2 Nu de rechtskundig raadsman. Bij de eerste vervolging was dit een pur-sang jurist. Naast zijn pleidooi heeft deze - op zeer menselijke wijze - getracht zijn cliënte te doen beseffen, dat door haar op niet geoorloofde wijze „geneeskunst” was uitgeoefend. Nu dit blijkens haar recidive, maar zéér tijdelijk was gelukt, lag het voor de hand, dat bij de laatste vervolging een andere raadsman haar steun zou verlenen. Ditmaal werd het een medicus, die - na zijn medische studie met goed gevolg te hebben beëindigd - op later leeftijd - eveneens met succes - de titel Meester in de Rechten heeft weten te behalen.

Ogenschijnlijk een ideale combinatie voor een raadsman, die een cliënte gaat verdedigen, die voor overtreding van de Wet op de uitoefening van de geneeskunst wordt vervolgd.

Maar schijn kan ook bedriegelijk zijn en in een geval als het onderhavige bestaat er gerede kans, dat deze combinatie een gevaarlijke controverse in zich bergt. Die is er dan ook ditmaal wel levensgroot uitgekomen.

In zijn ijver voor de cliënte een zo gunstig mogelijke uitspraak te verkrijgen pleitte deze medicus-jurist vrij-spraak onder de motivering, dat de delinquente gebedsgenezing zou hebben uitgeoefend en dat de handelingen, die zij daarbij verrichtte, slechts bijzaak zouden zijn geweest.

Een honorabel arts - ook al heeft hij op het moment van zijn beschouwing het juridische mombakkes voor - moet o.i. bij een dergelijke uitspraak zijn medische geweten wel zéér ernstig geweld hebben aangedaan.

Deze bewuste verloochening van het medische inzicht - in het openbaar gedemonstreerd - zal niet alleen de image van deze rechtskundige raadsman schaden, maar, naar wij vrezen, ook zijn terugslag hebben op de gehele artsenstand.

Naar onze mening zijn de handelingen van de „wonderdoenster”, die o.a. bestaan uit niet al te zachtvaardig kloppen op hoofd en borst (een soort gemitigeerde Cassius Clay-achtige rechtse directe, dan wel een uppercut à la Mohammed Ali) wel degelijk de enige therapeutische ingrepen, die de delinquente toepaste en was er bij haar „handelingen” nimmer sprake van enige „gebedsgenezing”.

De medicus-jurist moge dan wel verklaren, dat men een groepene en gedrevene door hechtenis niets kan leren, wij zijn het, ook op dit psychologische vlak helemaal niet met hem eens. Wij zijn er n.l. van overtuigd, dat dit soort straf de enige is om deze delinquenten er toe te bewegen hun malafide praktijken definitief te stoppen niet alleen, maar er tevens het zijne toe zal bijdragen, dat meerdere soortgenoten tot inkeer komen.

VERVOLG OP BLZ. 40

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ

MARKANTE FACETTEN

VERVOLG VAN BLZ. 39

3 Wat de kantonrechter betreft moge er aan worden herinnerd, dat diens uitspraak tegen twee magnetiseurs uit Zeist een tiental jaren geleden luidde: Schuldig zonder oplegging van straf.

Bij deze uitspraak liet de kantonrechter zich destijds veeleer leiden door gevoelsmotieven dan door het Recht. Aan een en ander is in ons Maandblad van juli 1961 onder de titel: Gekrenkt rechtsgevoel, de nodige aandacht besteed.

Deze zelfde kantonrechter heeft nu, tijdens de laatste strafzitting tegen de „wonderdoenster van Standaardbuiten” zijn gevoel weer laten spreken door te zeggen ervan overtuigd te zijn, dat er „paranormale begaafdheden” bestaan. Maar dit keer voegde hij daaraan toe - en o.i. wel zéér terecht - dat desondanks de delinquenten zich ook aan de Wet had te houden.

Wij stellen vast, dat w e t e n - s c h a p p e l i j k nog nimmer is aangetoond, dat eventuele „paranormale begaafdheden” ook maar iets zouden hebben gedaan ten gunste van een genezingsproces.

Hoe men dan ook moge denken over deze „begaafdheden”, men zal aan een eventueel bestaan ervan nimmer een geneeskracht mogen koppelen, zolang niet onomstotelijk is bewezen, dat de „gave” meer uitwerkt dan welk ander placebo ook.

Het vonnis van de kantonrechter te Utrecht heeft aan dit laatste principe volkomen recht doen wedervaren en moet daarom dan ook door een iedere - in dit opzicht niet verblinde - beoordelaar met genoegdoening worden aanvaard.

4 En dan tenslotte nog het aspect van een getuige-deskundige.

De kantonrechters in Haarlem en Middeburg roepen bij elke strafzaak tegen een overtreder van de Wet op de uitoefening van de geneeskunst - ter eigen medische voorlichting - steeds de Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid als getuige-deskundige op.

Bij vrijwel geen enkele strafzaak, door andere colleges in den lande gevoerd, werd deze eigen voorlichting van de rechtsprekenden nodig geoordeeld. Dit manco heeft bij talloze zittingen van kantongerechten, rechtbanken en Gerechtshoven de officiële instanties reeds parten gespeeld. In ons Maandblad zijn hierover in de loop der jaren krasse staaltjes gepubliceerd.

Voor zover ons bekend is bij de zitting tegen de „wonderdoenster van Standaardbuiten” door de kantonrechter te Utrecht voor het eerst in de geschiedenis van deze instantie een Geneeskundig Inspecteur als getuige-deskundige gedagvaard.

In deze zaak verklaarde laatstgenoemde onder ede - en dit wel zéér in tegenstelling tot de verdraaide voorstelling, die de rechtskundig raadsman van de feitelijke gang van zaken had gegeven - dat de handelingen van de delinquent ongetwijfeld onder het begrip „geneeskunst” dienden te worden gerangschikt. Hij voegde daaraan toe, dat deze handelingen een groot gevaar voor de Volksgezondheid inhielden omdat de daderes medisch niet-geschoold was en derhalve niet bij machte een goed gefundeerde diagnose te stellen.

Onnodig hier te verklaren, dat wij het met deze zienswijze volkomen

eens zijn. Deze gang van zaken heeft wel zéér duidelijk het grote belang van het optreden van de Geneeskundig Inspecteur als getuige-deskundige in het licht gesteld. Niet alleen de zittende en de staande magistratuur, maar ook het - bij dergelijke emotionele strafzaken steeds in grote getale aanwezige leken-publiek (waaronder journalisten een belangrijke plaats innemen) - worden op deze manier objectief voorgelicht over de - door hen veelal niet vermoede - ernstige gevaren van het optreden van onbevoegde „genezers”.

★

Nuchtere beschouwing van de gang van zaken bij de strafzitting tegen de „wonderdoenster van Standaardbuiten” heeft nog eens duidelijk de zwakke kanten, die bij de rechtspleging hier te lande tegen onbevoegde „genezers” vrijwel steeds aanwezig zijn, aan kunnen tonen.

De voornaamste hiervan zijn:

1. Het onbetrouwbaar zijn van verreweg de meeste „genezers”.
2. Het gevoelsmatig reageren op - nog nimmer wetenschappelijk aangetoonde - z.g.n. „begaafdheden”, ook door een bepaalde categorie artsen.
3. De noodzaak - waarop de Vereniging tegen de Kwakzalverij reeds sinds mensenheugenis heeft getamboereerd - om ter voorlichting van rechters én publiek bij elke strafzaak tegen een onbevoegde „genezer”, de Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid als getuige-deskundige te dagvaarden.

A. P. N. DE GROOT

TWAALF DAGEN CEL VOOR LIES PRINSE - CORTE

DE KANTONRECHTER te Utrecht, mr. M. Burlage, heeft de „wonderdoenster van Standaardbuiten”, Lies Prince-Corte tot twaalf dagen hechtenis veroordeeld. Mevr. Prinse heeft zich enige tijd geleden in Utrecht gevestigd, waar zij blijkbaar een drukke praktijk heeft opgebouwd.

Omdat de kantonrechter niet twijfelde aan haar „innerlijke drang om door te gaan”, zette hij bovendien een flinke stok achter de deur: 30 dagen hechtenis voorwaardelijk. De officier van justitie, mr. M. Visser, had zes weken onvoorwaardelijk geëist.

Het commentaar van de veroordeelde was karakteristiek voor deze obstinate dame, die er zo graag op los timmert: „God heeft me de kracht gegeven om mensen te genezen. Als er mensen komen moet ik ze helpen. Blijven helpen. Doet met me wat u wilt. Maar ik kan niet anders”.

„Het is best mogelijk”, vond de kantonrechter, „dat u een missie heeft om mensen te genezen. Maar u hebt zeker ook de missie om de wet niet te overtreden.”

„Niet onzacht te lijf”

OVERIGENS BLEEK kantonrechter mr. Burlage het wel eens met de verdeder, de 77-jarige advocaat-arts

mr. W. Schuurmans Stekhoven uit Knegsel (N.B.) dat mevr. Prince „in het diepst van haar wezen een gebiedsgenezeres is. Mr. Schuurmans Stekhoven ging nog verder: Zij is een geroepene, een bezetene.

Maar de officier van justitie stelde nuchter vast: „Dat mevrouw hier terechtstaat vindt vooral zijn oorzaak in de hardhandige wijze, waarop ze haar patiënten behandelt. Ze doet het bovendien uit winstbejag, want ze laat bij de meeste behandelingen duidelijk blijken, dat ze er geld voor wil hebben. Als dat niet het geval was geweest was het misschien allemaal iets

Ouders gehandicapt kind schandelijk beetgenomen

„DIT IS ÉÉN van de vreemdste zaken, die ik de laatste jaren heb meegeemaakt”, aldus de Alkmaarse politierechter mr. dr. G. A. Jansen op de Haar toen hij de zaak behandelde tegen de 45-jarige mevr. W. S. uit Oudorp. In april van dit jaar had zij onder allerlei valse voorwendsels het echtpaar van D. uit Hoogwoud een bedrag van f 678,— afgeperst met het voorwendsel dat zij hun geestelijk gehandicapt kind binnen zes weken zou genezen.

Officier van justitie mr. W. A. D. van Sloterdijck vond dat de goedgelovigheid van een echtpaar, dat in zorgen zit over een gehandicapt kind, op een schandelijke manier was geëxploiteerd. Hij eiste 2 maanden gevangenisstraf onvoorwaardelijk. Verdachte vroeg clementie omdat zij behalve een zieke man twee kinderen van 5 en 11 jaar te verzorgen had. Daarmee wilde de politierechter wel rekening houden. Hij veroordeelde haar tot een gevangenisstraf van twee maanden voorwaardelijk met een proeftijd van 3 jaar en f 250,— boete.

TWAALF DAGEN CEL

VERVOLG VAN BLZ. 40

gemakkelijker te accepteren geweest”. En de kantonrechter in zijn vonnis: „U gaat de mensen niet onzacht te lijf. Uw wijze van behandeling wordt zeker niet gerechtvaardigd door het beoogde doel.”

Over haar wijze van behandelen (het met de vingerknoeken of de scherpe kant van de hand trommelen op het hoofd, het knijpen in nek en kuitspieren, het duwen op de maagstreek en op het borstbeen en het omhoogtrekken van de benen, om maar enkele voorbeelden te noemen) zei de als getuige-deskundige optredende inspecteur voor de volksgezondheid in de provincie Utrecht, dokter D. Rollingswier, nog: „Voor de behandeling van een zieke is kennis de belangrijkste basis. De behandeling moet worden voorafgegaan door een gedegen onderzoek en het stellen van een goede diagnose. Als aan die voorwaarden niet voldaan wordt, kunnen er gevaarlijke dingen gebeuren.” Met de officier en kantonrechter wees hij er bovendien op, dat de Nederlanders een dermate goed medisch apparaat tot hun beschikking hebben, dat mensen als mevr. Prinse geen „aanvullende rol” hoeven te vervullen.

Waar de kantonrechter zwaar aan tilde was, dat mevr. Prinse zich niet heeft gestoord aan de vonnissen, die haar nog maar kort geleden werden opgelegd door de kantonrechter te Zevenbergen en - in hoger beroep - de Bredase rechtbank.

Op 26 april was verdachte in de winkel van het echtpaar Van D. gekomen om daar een paar kledjes te verkopen. Al gauw werd haar duidelijk dat mevrouw Van D. zorgen had over haar kind, waarop zij vertelde dat zij binnen zes weken het kind zou kunnen genezen. Mevrouw Van D. moest twee getallen opschrijven, omdat dat geluksgetallen van haar zoon-tje zouden zijn. Voor ieder cijfer wilde zij een bedrag van f 7,— hebben hetgeen f 28 maakte.

Nadat de goedgelovige vrouw het bedrag had overhandigd, vroeg zij of ook haar man kon komen en op dezelfde wijze maakte zij de man een bedrag van f 50 afhandig met de mededeling dat het geld in haar „groot planeten boek” zou worden gelegd om de zegen af te smeken.

Knopen in de wol

OP 28 APRIL kwam de vrouw terug in Hoogwoud waar zij in de huiskamer werd gelaten met het geestelijk gehandicapte kind. Tegen de man zei ze: „Jij gelooft er niet in”, hetgeen door hem werd beaamd. Om te bewijzen dat zij toch over bijzondere gaven beschikte — iets wat verdachte gisteren volhield — overhandigde zij 8 stukjes wol met een lengte van 15 centimeter. In een stukje liet zij de man vijf knopen leggen. Bij de eerste knopen mocht de man een wens doen. Toen hij de vijf knopen had aangelegd, frommelde ze het met wat zout in een stukje papier en gooide het in de richting van het gehandicapte kind. Nadat het papier was geopend bleken er nog maar drie knopen in te zitten. Deze drie knopen waren volgens haar offers. En elk offer kostte f 400, geld dat meteen moest worden betaald.

De man liet echter weten, dat hij niet zoveel geld — bij elkaar f 1200 — in huis had.

Om het echtpaar te overtuigen deed ze hetzelfde met de vrouw. „Als alle knopen uit het touwtje zijn, hoeft u maar de helft van het bedrag te betalen”, had ze gezegd. Na de seance waarbij de vrouw voortdurend praatte bleek in het tweede touwtje nog maar een knoop te zitten. Zij nam toen genoeg met een bedrag van f 600, waarmee ze vertrok.

Gemalen kersenhakhout

Het ECHTPAAR, DAT de zaak niet vertrouwd, is toen naar de pastoor om advies gegaan. Die stuurde hen door naar de politie. Bij de aanhouding bleek, dat er niets meer van het geld over was. Een zoon van de verdachte heeft de familie in Hoogwoud toen schadeloos gesteld en al het geld terug gegeven.

Toen haar werd gevraagd hoe die genezing tot stand zou worden gebracht, vertelde ze dat het echtpaar poeder van gemalen kersenhakhout van haar had gekregen.

„Ik ben goed fout geweest, ik heb er ook spijt van”, vertelde de verdachte volgens het verslag in de Alkmaarse Courant. „Maar wij zijn met een gave geboren. Ik voorspel vaak de toekomst.”

Mr. dr. Jansen op de Haar was bijzonder verbolgen over haar handelwijze. „U heeft op een ergerlijke wijze misbruik gemaakt van de goedgelovigheid en het leed van deze mensen. Als moeder van een paar kinderen had u dat moeten begrijpen.”

„Het is de eerste en de laatste keer” zei ze. Maar dat bestreed de officier, omdat ze in 1957 al eens eerder voor een dergelijke zaak was veroordeeld. Bovendien nam de officier het haar bijzonder kwalijk, dat ze het geld niet direct wilde terug geven. „Zij heeft in het echtpaar een goudmijntje gezien dat ontgonnen moest worden.”

Prof. Niehans overleden

PROF. PAUL NIEHANS, die bekend geworden is door zijn, overigens zeer omstrede, cellentherapie, is onlangs te Montreux overleden. Niehans ging er van uit, dat men het ouder worden van organismen kan vertragen door injecties met levende cellen van jonge dieren.

Tot diegenen die zich door Niehans lieten behandelen behoorden o.a. paus Pius XII, de Westduitse bondskanselier Konrad Adenauer en de Britse schrijfster Somerset Maugham. De cellentherapie werd sedert 1931 toegepast.

Niehans, die bijna 89 jaar is geworden, was in Bern geboren. Hij studeerde wijsbegeerte in Berlijn, theologie in Neuchâtel, in Oxford, Berlijn en Bern en tenslotte medicijnen in Bern. Na zijn artsexamen legde hij zich toe op chirurgie, urologie en endocrinologie.

Stugge strijder tegen Van de Moosdijk

OVER DE STUGGE vechter tegen Van de Moosdijk, de Hilversummer M. Eerenberg schreef Jan van Gijzel een hele pagina in Het Vrije Volk. Er staat een foto bij van de heer Eerenberg met zijn acht dikgevulde dossiers over de zaak Van de Moosdijk.

Met de Belgen, die hij zo heeft weten af te zetten, heeft Van de Moosdijk het nu kwalijk te verduren, zo blijkt. De advocaat van Van de Moosdijk heeft een aantal klagers zover weten te brengen, dat zij genoeg hebben genomen met restitutie van 25% van de door de patiënten betaalde geldsom. Zij tekenden voor finale kwijting.

MAAR INTUSSEN hebben de halsstarrige Belgen meer bereikt. Het proces van volledige terugbetaling gaat door.

De Eindhovense advocaat mr. Athmer, die zich voor de Belgische gedupeerden heeft ingezet, haalt er één voor één de 100 pct terugbetaling uit. Er is reeds in 32 gevallen terugbetaald. Daarmee was een bedrag van f 104.000,— gemoeid.

Er zijn nadien weer vonnissen gevallen, die deze maand en per 15 september betaald moeten worden en dat betreft ook bedragen tot een totaal van rond f 100.000,—. En dat zal zich ongetwijfeld voortzetten nu de rechtbank heeft bepaald dat ook, als er niet op de kwitantie staat dat zonder baat het geld zal worden terugbetaald, een gunstig vonnis mogelijk is.

Maar Van de Moosdijk blijft volgens de heer Eerenberg een gladde vogel, die ongetwijfeld de hand boven het hoofd wordt gehouden.

Grote mond doet veel

HIJ IMPONEERT duidelijk met geld. En zijn grote mond doet ook veel. Ik kreeg een anonieme dreigbrief, waarin mijn leven op het spel werd gezet, vertelt de heer Eerenberg. De brief ging naar de rijkspolitie in Eindhoven. Ik hoorde er echter niets meer van.

Voor de rechtzitting in november 1969 werd zijn aanwezigheid gevorderd. Twee politiemannen hadden hem opgehaald en brachten hem weer thuis. Na dat thuisbrengen waren ze minstens een uur zijn gast.

Aan minister Polak (Justitie), Klompé (Maatschappelijk Werk) en Roolvink (Volksgezondheid) heb ik al in 1969 deze zaak voorgelegd. Minister Klompé schreef me dat ze een en ander met collega Polak zou bespreken en minister Roolvink zei per telefoon

toe, dat te zullen doen. Maar ik heb tot nu toe niets gehoord.

Op vragen van het kamerlid Koeboek, die in december 1968 waren gesteld, deelde minister Polak mee, dat hij maatregelen tegen Van de Moosdijk zou nemen als zijn beroepszaak op het eerste vonnis was behandeld. Maar de heer Van de Moosdijk was toen slim genoeg om het door hem aangetekende beroep in te trekken. Dus er was geen beroep en dus deed Polak ook niets...

Waarde drie gulden

WE HEBBEN HET uitgezocht, aldus vertelt de heer Eerenberg aan Het Vrije Volk, de waarde van de door ons genoemde slechte kwaliteit „soepgroente”, die soms voor f 2.500 maar in enkele gevallen ook voor f 25.000 werd verkocht, is niet hoger dan f 3,—!

Er is sprake van oplichting. Zijn advertenties staan vol valse voor-

Miljoenenomzet

DE FISCALE OPSPORINGSDIENST heeft grote belangstelling voor de vele honderden Belgische klanten van Van de Moosdijk, die de Eindhovense advocaat mr. Athmer via oproepen in de Belgische pers in zijn adressendossier kreeg. Op grond van deze klantenlijst en hun betalingen raamt mr. Athmer de omzetten van Van de Moosdijk over 1968 en 1969 op één tot twee miljoen gulden. Als deze globale inkomstenraming juist is, wordt de vraag actueel of de kruidendokter zijn kruidenverkopen allemaal in zijn boekhouding heeft verantwoord.

wendse. Er wordt genezing in beloofd, die uitblijft en voor heel veel geld stuurt hij een waardeloos pakket brandnetels en ander onkruid. Daarvoor is hij nog steeds niet vervolgd. In de rechtbank in 's-Hertogenbosch verzamelt men al meer dan een jaar gegevens.

Advertentie van f 27.600

DE HEER EERENBERG is er meteen ingesprongen toen de kruidendokter zijn praktijken naar Frankrijk ver schoof. Voor één advertentie betaalde Van de Moosdijk daar f 27.600,—. Het bewijs daarvan heeft hij in zijn bezit. Die campagne daar is door de regering gestopt. Toen verschenen de advertenties in Noorwegen. Meteen speelde de heer Eerenberg de Noorse ambassade een pakket documentatie in handen. Ook daar is Van de Moosdijk niet meer welkom en naar aanleiding van het bericht over de Oostenrijkse actie van Van de Moosdijk, kreeg de Oostenrijkse ambassade ook al meteen het vereiste waarschuwingspakket toegezonden.

Brieven met klachten

ACHT DIK GEVULDE dossiers heeft de Hilversumse Van de Moosdijk-jager in huis. Ze zijn beveiligd, want van elk stuk dat in die mappen zit, ligt een fotokopie in een kluis van een Hilversumse bank en dat pakket wordt met de dag dikker.

In Hoogeloon, de gemeente waar Casteren onder ressorteert, komen de laatste maanden steeds meer brieven met klachten.

Mensen die hun bestellingen vooruit betalen, hebben nooit iets ontvangen. Op klachten van die mensen antwoordt Van de Moosdijk niet eens meer. Dan vraagt men bij het gemeentebestuur inlichtingen over deze man. Een pijnlijke zaak. Je kunt niet zomaar aan buitenlanders de antecedenten van een inwoner blootleggen. Maar je moet toch iets doen. In samenspraak met mr. Hulleman, de officier van Justitie, heeft het gemeentebestuur een brief ontworpen, waarin dan staat wie Van de Moosdijk is, dat hij is veroordeeld in Nederland wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst, maar dat kruidenverkoop in Nederland niet strafbaar is.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonnier te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Buiter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mev. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonnees: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 42

Abonnement per Jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 januari 1881

Markante facetten

Acupunctuur

door A. P. N. de Groot, arts, voorzitter
Vereniging tegen de Kwakzalverij

Acupunctuur — de Chinese dokter prikt u gezond — is echt „in”. Sinds in een of ander Amerikaans weekblad terloops werd onthuld, dat prins Bernhard zich eraan zou hebben onderworpen, hebben tal van nieuwsbladen er zich manmoedig tegenaan gegooid: Het was „hot news”.

De Telegraaf van 18 september j.l. spant wel de kroon.

Twee van haar medewerkers gaven, na een bezoek aan de Chinese arts Young Chai Siow in Londen, op indringende wijze er hun bevindingen over.

1 De verslaggever Hans Knoop meldt:

„In de tot behandelkamertje omgebouwde garage van zijn woonhuis aan Preston Road (Wembley) staat een behandelafel. Een halve meter verderop staat nog een klein bijzettafeltje, waarop een doosje met naalden ligt. Dat is alles.”

En even verderop in zijn relaas:

„De volgende dag zitten collega Gonggrijp en ik opnieuw tegenover Siow, maar nu in zijn rijk gestoffeerde werkkamer in Harley Street... De entourage is het tegenovergestelde van de dag te voren in Preston Road, maar Siow is dezelfde... Ook hier omvat de inventaris van de behandelkamer niet meer dan een tafel. Als instrumentarium zijn slechts een bloeddrukmeter en een stethoscoop aanwezig. Op de punt van de behandelafel ligt in een plastic doosje zijn „gereedschap”, een twintigtal naalden.”

Afgezien van het feit, dat hier een — welhaast middeleeuws — verschil

tussen de ontvangst van een gewone burger en een rijke particulier wordt blootgelegd, komt tevens schril aan het licht, dat de heer Siow — hij moge dan arts zijn of niet — op een onaanvaardbare wijze praktijk uitoefend. Het eenvoudigste instrumentarium, als oogspiegel, keel-, neus- en oorspiegel, apparatuur voor urine- en bloedonderzoek, microscoop, ontbreekt ten enen male.

Zijn — onfeilbare? — diagnose stelt de heer Siow derhalve zonder enig redelijk medisch onderzoek. En hij laat die doorgemoedereerd volgen door een — alle kwalen genezende — uniforme steek- en prikmethodiek! Deze werkwijze riekt naar kwakzalverij, de wonderdoenster van Standaardbuiten waar-dig.

2 De journalist Knoop geeft dan een relaas van een patiënt met pijnlijke artritis, die jarenlang van ziekenhuis naar ziekenhuis dwarrelde zonder enig succes werd geopereerd en een tweede operatie weigerde, omdat de chirurg hem geen enkele garantie op herstel wilde geven.

De heer Siow daarentegen kon weliswaar nooit 100% zekerheid geven, maar gaf 90% voor verbetering tot herstel.

't Is of je de heer Samuels met luider stemme hoort verkondigen: „Mevrouw, u heeft twintig pond kanker in uw buik, maar ik geloof u toch wel zover te kunnen brengen, dat u na drie maanden het gevaar te boven bent.”

Een — zichzelf respecterende — arts zal, onder het motto: „Bij ons kàn

alles en hoeft niets”, nooit zekerheid geven. Een kwakzalver daarentegen strooit met het begrip „gegarandeerde genezing” kwistig rond. Hij heeft da nook „de GAVE”.

3 Verder in het Telegraaf-verslag verhaaltjes over verschillende patiënten met zeer uiteenlopende, ernstige aandoeningen, die in een mum van tijd van hun — door normale artsen niet te genezen — kwalen werden afgeholpen door een acupunctuurtje.

Aan de verslaggever werd een plakboek in de hand gestopt om door te bladeren. Uit de vele artikelen erin moet men opmaken, dat de acupuncturist — min een vergevorderde kanker aan de organen of acute infectieziekten — alles heeft genezen met zijn „prik-prik-does”.

Voor doofstomheid draait hij zijn hand niet om, kanker aan de lever in een beginnend stadium wordt met succes weggeprik, slapelozen moeten na zijn kuur drie wekkers laten aflopen om eindelijk eens wakker te worden.

Het kenmerk van alle kwakzalvers is, dat zij steeds met stapels dankbetuigingen van talloze dankbare genezen klanten schermen.

4 „Het bezwaar tegen de Westerse geneeskunst is, dat ze veel te vercommercialiseerd is. Niet alleen de patiënt moet er beter van worden, maar ook de farmaceutische industrie moet eraan verdienen” meent de heer Siow. „Acupunctuur is geen wondergeneeskunde. Het is een puur medisch-technische ingreep.”

Na de ruchtbaarheid in Amerika kreeg hij veel patiënten, vrijwel uit heel de wereld.

Het prototype van de flegmatieke Chinees onthult — zéér bescheiden —: „Op het moment, waarop ik met u zit te praten, verschijnt op de Amerikaanse televisie een film over me, van drie kwartier. N.B.C. heeft een volledige documentaire over me gemaakt.”

Bij deze zelfverheerlijking wordt over commercialiseren — gepast — gezwegen door de vos, die hier de passie preekt.

VERVOLG OP BLZ. 44

VERVOLG VAN BLZ. 43

5 De al-genezer snoeft: „Ik begriep de Westerling niet, die zich nog steeds laat aanpraten, dat het „onwetenschappelijk” is en dus „onbetrouwbaar”. Wat denkt u dan b.v. van het aspirientje. De nadelige inwerkingen stelde men pas een halve eeuw later vast.”

In hun baanbrekende werkje „De kwakzalverij met geneesmiddelen” stelden de gebroeders Bruinsma in 1878, op pagina 103, reeds vast:

„Een overigens goed gezond man van 47 jaar leed aan rhumatische pijnen. Hij nam den 27sten Juni tienmaal salicylzuur in, te zamen een hoeveelheid uitmakende van 7 gram en voelde zich daarna iets beter. Den 28sten zweette hij sterk en was hij zeer zwak. Hij nam daarop 5 gram van het salicylzuur en meende vrij wel te zijn, toen hij echter om 4 uur des morgens van den 29sten een hevige maagpijn kreeg en stierf!

Dat middelen, die dergelijke gevaarlijke uitwerkingen kunnen hebben, ook in ons land vrijelijk door Jan en allemaal worden verkocht is tē meer bevreemdend als men let op de zeer bijzondere wettelijke voorschriften, die den verkoop van vergiftige stoffen regelen.”

Welk commentaar zou de heer Siow en met hem de gehele huidige generatie — de Overheid inclus — hebben op deze noodkreet, door onze oprichters bijna een eeuw geleden de wereld ingeslingerd?

6 De minzaam glimlachende acupuncturist merkt tegen de heer Gonggrijp op: „U bent erg vermoeid, afgemat, dat zag ik gisteren al. Uw conditie is veel slechter dan van uw vriend. Waarom zou ik u niet behandelen?”

Na een „behandeling” van 20 minuten met acht centimeter diep in het lichaam geplaatste naalden, volgde de opmerking tegen deze vriend: „Kijkt u nu eens naar zijn ogen. Die staan heel anders. Hij is veel meer ontspannen en hij heeft ook een heel andere gelaatskleur. U ziet er nou zelfs slechter uit dan uw vriend.”

Waarop de heer Gonggrijp verklaart: „Het is alsof alle vermoeidheid van mij is afgevallen, alle spankracht opeens teruggekeerd.”

En daarna: „Suggestie? Natuurlijk, dat kan best. Maar, waarom niet? Ik moet denken aan het feit, dat de medische wetenschap in de afgelopen decennia een steeds gefrustreerder belangstelling heeft gekregen voor het z.g. „placebo-effect”.”

Daar houden wij het dan maar op, mijnheer Gonggrijp.

Maar niet dan na er héél nadrukkelijk op te hebben gewezen, dat u terdege moet beseffen, dat de „medisch-technische” ingreep met acupunctuurnaalden niets meer om het lijf heeft dan welk ander placebo-effect ook!

BIJ WERKELIJKE ZIEKTE WORDT ER EEN DOELTREFFENDE BEHANDELING DOOR VERONACHTZAAMD.

Laten wij het zó stellen: u heeft geboft, dat uw vermoeidheid en afmating niet werden veroorzaakt door b.v. een pernicieuze anaemie, een ernstige nieraandoening of een of ander kwaadaardig gezwel. Aandoeningen, die pas na gedegen medisch onderzoek zijn te herkennen en op z'n best door een adequate behandeling te verbeteren, resp. te genezen, maar die, onder invloed van een placebo onherroepelijk tot de dood zullen voeren.

DAAROM NIET!, mijnheer Gonggrijp. DAAROM: géén placebo, alias nepmiddel.

DAAROM: géén onbevoegden, of te wel placebo-mannetjes, die, ondanks à hun onwetendheid op het gebied van de gezondheidsZORG, niet schromen op hun klanten, waaronder ernstig zieken, wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsBEMOEIENIS te plegen.

DAAROM: géén arts, als die — meestal uit winstbejag en/of valse eerzucht — op on-wetenschappelijke wijze zijn eigenzinnige hersenschimmen botviert.

DAAROM: roep de Vereniging tegen de Kwakzalverij, maand-in, maand-uit, jaar-in, jaar-uit, een ieder, die ook op dit punt de Volksgezondheid zo optimaal mogelijk wil doen functioneren, op om haar — moreel èn financieel — te steunen door aanmelding voor het lidmaatschap.

DOE HET NU? nog voor het nieuwe jaar begint: WAAROM NIET?

A. P. N. DE GROOT

't Zijn de kruiden die het hem doen!

MET KRUIDEN STA je op winst, zal de 42-jarige poelier Jan Sipers in het Limburgse Elslo gedacht hebben. En hij ging „dieetkruiden” verkopen, samengesteld naar hij beweerde uit dertig verschillende kruiden. Het mengsel zou „natrium”- en zoetvrij zijn, derhalve geschikt voor patiënten, die dieet moeten houden.

„Mijn mengsel bevat kalium. Vanwege het calcium-gehalte kunnen zware nierpatiënten mijn kruiden beter niet gebruiken”. Jan Sipers, zelf hartpatiënt is tevens een enthousiast gebruiker van zijn eigen vinding, weet de Nieuwe Limburger te vermelden.

De heer Sipers heeft volgens zijn eigen zeggen zijn kruiden door het ziekenhuislaboratorium van het Sittardse ziekenhuis laten onderzoeken. „Hier werden mijn kruiden honderd procent goed bevonden. Dat hebben de specialisten mij verteld. Namen noem ik niet, maar ik kan u laten zien dat ze mijn kruiden vaak aanbevelen. Trouwens, mijn kruiden geven alleen maar smaak aan het dieet. Ik verstrek geen geneesmiddelen.”

Een medicus van het ziekenhuislaboratorium in Sittard gaf echter desgevraagd te kennen dat er in zijn afdeling „nooit kruiden van wie dan ook waren onderzocht”. Andere specialisten wensten op het verhaal van de poelier geen enkel commentaar te geven.

Ir. H. L. V. Bruckman, adjunct-directeur van de Keuringsdienst van Waren uit Maastricht deelde mee dat de heer Sipers bij zijn weten geen enkele vergunning heeft voor de vervaardiging van natrium-vrije kruiden. „Formeel is deze man strafbaar. Hij kan door zijn kennelijke onwetendheid die straf misschien nog wel ontlopen maar zijn activiteiten zijn beslist verboden.”

Drs. E. C. Bakx uit Tilburg, inspecteur van Volksgezondheid voor Brabant en Limburg, toonde zich ontdaan over het doen en laten van de heer Sipers. „Dit is kwakzalverij. Er wordt nu wel over dieet-kruiden gesproken, maar zulks was in de affaire Van de Moosdijk eveneens het geval”.

Zowel de Keuringsdienst van Waren als de geneeskundig inspecteur hebben een onderzoek ingesteld naar de kruidennegocie van de Elslose poelier.

Gids.
24 januari 1978

uitgelicht

MASSAGE

Hilversum 2 KRO 16.03

Afgelopen woensdag zond de KRO-televisie de vierde aflevering uit van de serie „Wat heet beter“, die gewijd is aan alternatieve vormen van gezondheidszorg. Deze aflevering ging met name over van de thans meestal gebruikelijke vormen van massage afwijkende manieren. Een van de medewerkers aan dit programma, de fysiotherapeute Betty Mulkens uit Rijswijk is vanmiddag te gast bij Fons Disch in zijn „Spreekuur“. Zij hanteert de voet van een mens om te kunnen vaststellen, hoe deze er organisch van binnen uit ziet. De voet weerspiegelt als het ware de verschillende menselijke organen. Zo kan zij bijvoorbeeld aan de voet constateren of iemand een plastic heup heeft.

Wat is een naturopaath?

Bij de NWP is het nog steeds al grootspraak, wat de klok slaat

IN DE KRINGEN van de N.W.P. houdt men van dikke woorden. De organisatie heette eens Ned. Werkgroep van Paranormale Genezers. Maar de aantrekkingskracht van het woordje paranormaal is voorbij. Dus werd het een paar jaar geleden „praktizerende genezers“. Ook dat is niet langer mooi genoeg, want men zoekt het tegenwoordig alom in de natuur.

„De nevenwerkingen van de techniek, in en buiten de geneeskunde, stimuleren de aantrekkelijkheid van alles wat zich als natuur aandient,“ schrijft een arts, de heer H. S. Verburgh in een artikel in Handelsblad NRC, waarin hij zijn sympathie voor de „natuurgeneeskunde“ niet onder stoelen of banken steekt (zie ook ons commentaar op deze pagina).

Iemand die dit goed begrepen heeft is Willem van de Moosdijk in het Brabantse Casteren, die de lijdende mensheid al heel wat centjes met die natuur uit de zak heeft weten te kloppen. En nu de N.W.P. Dat is nu de Nederlandse Werkgroep van Praktijks in de natuurlijke geneeskunst...

Deze N.W.P. heeft de organisatie van zijn cursussen, die sedert 1967 te Utrecht worden gegeven, toevertrouwd aan het „Nederlands College voor naturopathie“. Vooral het woord College is natuurlijk heel mooi en het past in de dikdoenerij van de N.W.P., die, zoals men zal hebben begrepen aan de wieg heeft gestaan van dit College.

Opvallend is het gebruik van het woord „naturopathie“ en „naturopaath“. Dit rare woord is blijkbaar gesmeed in analogie met „homoeopathie“ en „homoeopaath“, zonder er rekening mee te houden, dat het tweede deel van het woord afgeleid is van het Griekse pathos, het ondergaan, het lijden. Bij homoeopathie bestrijdt men, gelijk bekend, de ziekte door voorzichtige toepassing van middelen, die in normale gevallen juist de ziekte veroorzaken. Zonder ons verder te begeven in een beoordeling van de homoeopathie willen wij er wel op wijzen, dat de homoeopathen bevoegde artsen zijn — met de „naturopathen“ is dat natuurlijk allerminst het geval.

Maar op veel leken moet het indruk maken, dat woord naturopaath — van daar dat men het heeft ingevoerd. Maar met dat al zijn we nog op het oude vertrouwde spoor: de kwakzalver, die met brallende woorden op de kermis den volken kond doet van zijn geweldige prestaties, die desnoods (regen)wormen te voorschijn tovert uit de neus van een hoofdpijlijder of het dik vertoon van onbegrijpelijke woorden en het zich aanmeten van een kwasi-geleerde status zoals het Nederlands College voor Naturopathie doet — het is in wezen precies hetzelfde. De schijn moet het gebrek aan weten verhullen.

Beestjes in de oren

VOLGENS EEN bericht van Agence France Presse is een wonderdokter in Ethiopië in korte tijd rijk geworden omdat hij zich een meester toonde in het verwijderen van „beestjes“. Kwam er een patiënt bij deze in de stad Adama wonende wonderdokter die over oorpijn klaagde, dan toverde hij na onderzoek van de oren kevertjes te voorschijn, die volgens het zeggen van de wonderdoener de oorzaak waren van de oorpijn.

Blijkbaar zijn er in Ethiopië veel mensen met oorpijn want de man kreeg een drukke praktijk. Hij verwierf grote bekendheid totdat er bij de justitie klachten binnenkwamen, dat de oorpijn ondanks de „behandeling“ voortduurde.

Een onderzoek werd ingesteld. Toen kwam uit, dat de wonderdokter de beestjes zelf met behulp van een pijpje in de oren van zijn patiënten blies. De Ethiopische justitie weet wel raad met zulke bedriegers. De man werd veroordeeld tot een maand gevangenisstraf.

NEE, DOKTER, NEE

NIET ZONDER enige gevoelens van instemming maakt de medisch medewerker van Handelsblad NRC (NRC Handelsblad)

de arts H. S. Verburgh, melding van het feit dat in september opnieuw een tweejaarlijkse cursus is begonnen in de natuurgeneeskunde. Om de veertien dagen worden op zaterdagmiddagen twee tot vijf collegages, zoals dat maar meteen wordt genoemd, gegeven.

Dat betreft o.a. anatomie, fysiologie en pathologie. Wij vrezen, dat een en ander niet eens het peil kan halen van wat over die onderwerpen wordt geleerd aan verpleegkundigen en de beoefenaren van paramedische beroepen als physio-therapeuten en heilgymnasten.

Maar de beoefenaren van paramedische beroepen wordt terdege op het hart gedrukt waar hun taak ligt en waar die eindigt. Zij zijn immers geen medici! Het grote gevaar van de „opleiding in de natuurgeneeskunde“ is, dat juist deze lessen in anatomie, fysiologie en pathologie degenen, die deze lessen zullen volgen de indruk zullen geven, dat zij er nu wel alles van weten. Het brengt hen, met andere woorden, in de gevaarlijke verleiding doktertje te gaan spelen. Al zijn en blijven ze grotelijks onbevoegd.

Wij hebben in deze kolommen al eens kunnen publiceren dat de cursisten de gelegenheid krijgen vragen te stellen en hoe die worden beantwoord. Een cursist wilde weten wat hij moest doen met een patiënt (het ontbrak de cursist blijkbaar niet aan proefkonijnen...), een oude heer, die last had van prostaatbloedingen.

Wat was het antwoord van een van de docenten van deze cursus? Neen, niet het advies om de oude heer onmiddellijk in de auto te zetten en hem naar het spreekuur van zijn huisarts te rijden. Maar wel om bepaalde kruiden voor te schrijven, kruiden, die de cursist kon bestellen bij de kruidenafdeling van de N.W.P....

Wanneer de verantwoordelijkheid tegenover de patiënten niet groter is, dan valt wel licht te raden waar zulke tweejaarlijkse cursussen op uit lopen. Moeten wij het nog zeggen? Moeten wij het woord schandelijke kwakzalverij hier nog neerschrijven?

Wij delen derhalve het optimisme van arts Verburgh niet. Nee, dokter, nee.

Kwakzalverij, ook al wordt zij gecamoufleerd met het woordje natuur, blijft kwakzalverij.

ZATERDAGMIDDAGSE ZIEKTENKENNIS

DE CURSUS voor aankomende „naturopathen“ gaf ook Dagboekancier in Het Parool (de heer H. A. A. R. Knap) enige opmerkingen in de pen. Dagboekancier kreeg namelijk de volgende advertentie uit de Nieuwe Zeister Courant toegezonden.

„Nederlands College voor Naturopathie. Op zaterdag 2 oktober a.s. begint te Utrecht een Basisopleiding in de Natuurlijke Geneeskunst voor niet-medici, met colleges in o.a.: ziektekennis, anatomie, kruidentherapie, homeopathie, dieettherapie, oogdiagnose, e.v.a., des zaterdagsmiddags ged. 1971-1973. Aan serieuze kandidaten worden gaarne inlichtingen verstrekt door bovengenoemd College.”

Dagboekancier vervolgt: Volgen adres en telefoonnummer, die ik niet vermeld, omdat ik dit gezelschap niet aan gratis publiciteit wil helpen.

Måg dat, vraagt inzender.

Ja, dit mag. De Nederlandse grondwet waarborgt de vrijheid van onderwijs. Het is een grondwetsartikel, dat steeds meer narigheid voor de gemeenschap oplevert. Het dateert dan ook uit een tijd, die uitging van inachtneming van bepaalde normen, waar men zich nú weinig of niets meer van aantrekt. De titel professor is zelfs vrij, zodat wij de malle figuur hebben gezien, dat ergens in Nederland een willekeurige meneer een „universiteit“ heeft opgericht, waaraan hij zichzelf en anderen tot professor heeft benoemd. Alleen de titels dr., drs, ir, mr en nog enige andere zijn beschermd.

De advertentie vermeldt nergens, dat zij mensen tot kwakzalvers opleidt om als zodanig praktijk te gaan oefenen, al ligt het er dik bovenop, dat dit de bedoeling is.

Eventjes vlot leren

IK ZIE ZE al bezig, deze „serieuze“ niet-medici — een onderzoek bij een soortgelijk gezelschap leerde mij, dat men daar een lagere-schoolopleiding voldoende vóoropleiding vond om „ziektekennis, anatomie“ te kunnen opdoen — mensen met eindexamen gymnasium of HBS doen daar in dag- en avondopleiding aan universiteiten en hogescholen jaren over, maar dit „college“ (zo goed als de aanduiding „colleges“ misleidende naam, die aan hoger onderwijs doet denken) leert deze twee razend-moelijke hoofdpeilers der geneeskunde die „serieuze“ (maatstaf van elastiek) kandidaten wel eventjes in een paar jaar — en dan

alléén op zaterdagmiddagen — en daarbij nog véél meer...!

(Ja, men krijgt er ook lessen in „iriscope“ (in de oogiris kijken voor het maken van een diagnose), acupunctuur, fytotherapie (toepassing van kruiden voor de behandeling van ziekten, voedingsleer, adem- en bewegingstherapie... red. MtdK.)

En dan wordt zo'n „opgeleide“ man of vrouw losgelaten op zieken. Op mensen met een hersengezwel — met een maagzweer — met de ziekte van Parkinson — met een hartgebrek — de zaterdagmiddagse „ziektekennis“ zal het allemaal wel ontdekken en met kruiden of dieet genezen, en als de ziektekennis of anatomie te kort schieten, dan zie je wel in iemands oog of hij viruslongontsteking of een

niersteen of een gewrichtsontsteking of een tumor in zijn dikke darm of aambeien heeft...

Het zou om te schaterlachen zijn om zóveel pedanterie (en dan ga ik nog maar uit van goede trouw bij allen, die zich aan zulke griezelige affaires schuldig maken) — als het niet zo doodsgevaarlijk zou zijn voor onze volksgezondheid.

Neemt u maar van mij aan, aldus Dagboekancier, dat lieden, die alles doen wat mag véél schadelijker kunnen zijn voor de gemeenschap dan lieden, die iets (of zelfs véél!) doen wat niet mag.

Alleen — „serieuze“ bladen zouden zulke advertenties moeten weigeren. Er bestaat een toezichtscommissie op advertenties voor geneesmiddelen. Kennelijk werkt deze commissie ook in deze aangelegenheid onbevredigend.

Madame Romani Somnambule vindt voorspellen van de liefde een moeilijke zaak

DIT JAAR stond op de kermis in Alkmaar madame Romani Somnambule, waarzegster van beroep. Al vierentwintig jaar lang leest zij in heel Nederland een ieder de toekomst, het heden en verleden uit de hand.

„Handleeskunde“, zegt de 44-jarige madame Romani nadrukkelijk. „Het heeft niets te maken met handlijnkunde. Dat wordt wetenschappelijk verklaard en daar heb ik niets mee te doen. Bij mij is het een gave en geen kennis. Helderziendheid is het ook niet“.

De gave van Romani Somnambule is een erfenis van vaderskant. Door de aderen van de waarzegster stroomt zuiver zigeunerbloed, weet het Noordhollands Dagblad te vertellen. In heel Nederland zijn nog slechts twee waarzeggerstenten te vinden. „Door het hoge pachtgeld gaat de lol er af en zoeken de waarzegsters het op de vaste wal“, aldus madame Romani. „De vaste wal, zo heet het voor ons als je niet meer in 'n wagen reist, maar een huisje zoekt.

Ik zou het ook kunnen doen en een praktijk beginnen en per consult f 50,— vragen. Dat doe ik niet, want ik ben in 'n woonwagen geboren en ik wil er ook in sterven.“

Het bezoek op de kermis in Alkmaar aan het waarzegstertentje was bevredigend. Of het nu druk is of niet, haast wordt er niet gemaakt. Niet voor poen. „Geld is volkomen onbelangrijk“, vindt de waarzegster zelf. „De gezondheid gaat voor alles. Op de tweede plaats komt het liefdesleven en dan pas geld.“

Voor oudere mensen heeft ze iets meer tijd nodig dan voor jongere. Dit in verband met het verleden. „De mensen geloven erin en staan er niet sceptisch tegenover“, aldus madame Romani. „Het percentage, dat zegt er niet in te geloven, is ongeveer 1 procent en ze jokken dan ook nog.“

DE SLECHTE EIGENSCHAPPEN staan in de rechterhand te lezen en de goede in de linkerhand. „Maar dat weet iedereen al dus dat kunt u beter niet schrijven“,

zegt de waarzegster.

Natuurlijk is madame Romani zich bewust van het feit, dat in een paar minuten niet erg diep op de zaken kan worden ingegaan. Mensen, die dan verder willen duiken in de toekomst kunnen zich na afloop de kaarten laten uitleggen. „Met 't handlezen kun je zien of er een sterfgeval heeft plaatsgevonden in de familie“, verklaart de waarzegster. „In de kaarten komt naar buiten wie het precies is en in welke relatie hij stond tot degene die je de toekomst en het verleden leest“.

Over het liefdesleven en huwelijksaangelegenheden kan Romani Somnambule niet veel meer zeggen. „Het huwelijkslijntje, begint steeds meer te vervagen“, zegt ze. „Vroeger stond het duidelijk afgetekend, maar nu met die vrije opvatting over de liefde zie je het niet goed meer“.

Het leven is er voor een waarzegster niet eenvoudiger op geworden. Het vertellen van de waarheid wordt moeilijk.

Helderziende Seeland voelt zich als 'n verpleegster

LEO THURING SCHREEF voor het Haagse dagblad *Het Binnenhof* een artikel over een helderziende, — een heel Haagse meneer, die f 25,— per consult rekent. Het maximum aantal zoekenden, dat op één dag over de binnentrap naar het éénmanstempeltje van helderziende A. Seeland klom, bedroeg tot nu toe 47. Maar daarna heeft hij uitgeput twee dagen het bed moeten houden. Een helderziende is ook maar een mens.

TIJDENS HET GESPREK met de journalist klikt het automatische antwoordapparaat van de helderziende in constante regelmaat.

Hij heeft vastgesteld, dat per dag tussen de 140 en 180 dolende zielen telefonisch contact met hem zoeken en dat vond hij net even te gortig. „Ik speelde de hele dag telefoonjuffrouw en de klanten kwamen niet aan de beurt. De één wilde weten, waar d'r man uithing en de ander was zijn poesje kwijt. En of meneer de helderziende maar even gauw wilde vertellen waar het beestje zich verscholen had. Ik kreeg er schoon genoeg van, want het leverde niks op.

Aanvankelijk had hij een antwoordapparaat, waarop men ook nog een boodschap voor het medium kon achterlaten. Maar met die extra-service is hij gekapt, nadat hij drie maanden lang geluisterd had naar een eindeloze monoloog vol scabreuze schuttingtaal. Sindsdien heeft hij de sterke indruk, dat het aantal normale mensen in onze samenleving beduidend geringer is dan men algemeen veronderstelt.

De jongste van het land

SEELAND IS de jongste helderziende in Nederland. Hij is nu 32 en alleen daardoor onderscheidt hij zich reeds van zijn praktizerende collega's, die doorgaans al op de rand van hun eigen toekomst zijn aangeland. „In Den Haag”, zegt hij, „zijn er misschien nog een stuk of zeven. Precies weet ik het niet, want de rij wordt regelmatig uitgedund. De meesten zijn krakepoten, die nog een extraatje bij hun A.O.W. willen verdienen. Ik gun het ze van harte, maar ik beschouw ze alleen niet als echte media.

Ik ben zelf zeven jaar geleden professioneel begonnen. Vóór die tijd deed ik het wel, maar meer voor vrienden en kennissen. Als je op een feestje was, dan hadden ze al gauw in de gaten, dat er wat bijzonders met je aan de hand was. Ik had het trouwens al op de lagere school. Ik kon precies zeggen, wie er met voetballen zou winnen.”

Veel later heb ik pas gemerkt, dat ik mediamiek was. Zo na mijn pu-

berteit trok het opeens met vlagen sterk op. Ik zag alles glashelder en dat wond me zo op, dat ik de ene zenuwzinking na de andere kreeg. Nou ja, ik hoefde er niet voor naar de psychiater hoor. Of hoe zo'n man ook mag heten. Psychiater zeg je. Hha. Je zult wel zeggen: een mooie helderziende, die niet eens weet, hoe zo'n vent heet. Maar dat heeft er niks mee te maken. Ik kan alleen maar voor anderen in de toekomst kijken. Ik zie van mijn eigen leven geen bal. Ik weet alleen, dat ik lekker draai. Ik heb mijn vaste klantjes, ik drink mijn borreltje met de vrienden. Mag ik asjeblijft tevreden zijn?”

Uithuilen bij jong broekie

HELDERZIENDE SEELAND onthult aan zijn bezoeker dat zijn leeftijd de geloofwaardigheid van zijn mediamieke nering aanvankelijk sterk heeft aangetast. „Als de klanten me boven aan de trap zagen staan riepen ze gelijk: „Hé broer, is je vader thuis?” Ze konden niet geloven, dat die blaag met dat strakke broekje en dat hippe hemd iets zinnigs kon zeggen over hun toekomst. Haha. Ik kan daar best inkomen. Ik zou me ook zwaar genomen voelen, als ik met mijn problemen bij een knul van amper 25 uit moest huilen.

Maar nou komt de grote grap: de eerste klant, die ik gehad heb, komt nog steeds bij me. Ik nam toen waar voor een helderziende in Antwerpen, die op vakantie was, ik herinner het me nog als de dag van gisteren. Die man heeft een hoop sores aan zijn kop. Zijn zaken gaan niet best en hij heeft een hele moeilijke verhouding met een dame. Van mij wilde hij alleen maar weten, wanneer zijn eigen vrouw uit zijn leven verdween. Dat is nou zeven jaar geleden en hij is nog steeds nieuwsgierig. Van mij mag zijn eigen vrouw nog even blijven.

De klanten, die hier voor het eerst komen, zijn ook altijd verbaasd, dat de gordijntjes gewoon open zijn en dat er geen rooie lampen branden. Maar beste jongen, die flauwekul heeft een helderziende in 1971 toch niet meer nodig. Al die hokus-pokus en die zogenaamde tovenarij, daar gelooft toch geen zinnig mens meer in. Een echt medium heeft die onzin

trouwens niet nodig. Die kan in een gewone leunstoel ook wel zeggen, of u nog eens met dat blonde stuk in het huwelijk treedt. Haha!”

Kristallen bollen gevraagd

„WACHT EVEN. Nou wilt u natuurlijk weten, waarom ik dan toch in de kranten advertenties zet, waarin ik om kristallen bollen vraag voor mijn verzameling? Moet ik eerlijk zijn? Goed, ik zal het zeggen, omdat ik me bij jou niet nerveus voel. Gisteren had ik iemand van Libelle bij me voor een interview en dat mens stelde zulke gemene vragen, dat ik er helemaal van ondersteboven raakte.

Goed, ik zal het zeggen. Dan steek ik eerst nog even een sigaretje op. Zo. Nou komt de waarheid. Ik vraag alleen om die kristallen bollen, omdat de meeste kranten geen advertenties van helderzienden opnemen. Haha. Zo ouderwets zijn ze wel. Maar een onschuldig tekstje van een verzamelaar kunnen ze niet weigeren. Toevallig staat erbij, dat helderziende A. Seeland die bollen zoekt voor zijn privé-verzameling en op die manier breng ik eventuele klanten toch op een idee. Die bollen neem ik dan wel op de koop toe.

Ik heb nou tachtig van die kringen, maar ik werk er nooit mee. Het duurt me te lang, het is me te inspannend. Als ik twee, drie klanten op een dag had, zou ik misschien ook op mijn dooie gemak in zo'n bol staren. Maar lieve mensen, ik moet opschieten. Ik kan me zo'n lange inwerkperiode niet permitteren. Bij mij moet het contact zonder bol of speelkaarten tot stand komen.

IK HEB OOK geen bol nodig. Ik krijg hier veel businessvrouwen, die een hoop liefde te kort komen. Je kent dat wel. De zaak gaat voor het meisje en voordat ze het weten, zijn ze oud en eenzaam. Ze komen niet bij me om een oplossing. Ze willen iemand hun zorgen voorleggen.

Ik beschouw mijn werk als een roeping. Ik ben net een verpleegster, een kunstenaar, die een schilderij afmaakt, de scherpe kantjes bijvijlt. Ik krijg hier jongens met zwaar liefdesverdriet, die me een foto van hun meisje laten zien. Dan willen ze van mij weten, of het wat wordt. De volgende week komen ze terug met een foto van een ander meisje, maar met hetzelfde verdriet. Zo'n jongen hoef ik echt niet te zeggen, dat het niks wordt. Die wil alleen maar een klaagmuur. Nou, voor 25 gulden krijg je die. Haha.

VERVOLG OP BLZ. 48

HELDERZIENDE SEELAND

VERVOLG VAN BLZ. 47

Anders ligt het met personen, waar de dood omheen hangt. Ik krijg hier een moeder met haar zoon en zijn meisje. Of het wat werd, wilden ze weten. Ik zag iets afschuwelijks in de toekomst en daarom zweeg ik. „Ziet u niks meneer Seeland?“, vroeg die moeder toen. Ik heb haar maar in die waan gelaten, want een week later reed die jongen zich met zijn meisje dood.

Honderdduizend gulden

OP DIE STOEL, waar jij nou zit heeft eens een doodsziek vrouwtje gezeten. Helemaal in het slangeleer. Die opent haar tasje en schudt honderdduizend gulden op de salontafel. Ik zeg zo voor de grap: „Is dat voor mij mevrouw? Hartelijk dank“. Waarop ze roept: „Niet zo inhalig. U kunt het krijgen, maar dan moet u wel zorgen, dat mijn man verdwijnt.“

Ik kijk haar aan en zeg: „Ik zal het leuk met u maken. Ik doe geen aangifte bij de politie, maar u moet die centjes wel rap weer in uw tasje doen, want toevallig zit hier geen persoon, die zijn geld verdient met chanteren en moorden. Ik heb allang gezien, dat u betrekkingen onderhoudt met een Afrikaans persoon, maar dat is uw eigen zaak“. Waarop dat mens antwoordt: „U bent abuis, het is geen Afrikaans persoon, het is een Turk“. Haha.

Als Seeland ziet, dat de fotograaf zijn lens op hem richt, grijpt hij nerveus een zonnebril uit zijn borstzak en zet die voor zijn cleanshaven gezicht. „Voor de familie“, zegt hij, „ik kom uit een Amsterdamse horeca-familie. Ze hebben er niks mee te maken. Met die bril lijk ik trouwens ouder.“ Hij poseert blij verast achter een vaasje babyrozen, dat hij haastig op de tafel heeft gezet.

IN VERBAND MET de grote toevloed van nieuws en commentaar waren wij helaas genooddaakt o.a. een verslag van de televisie-uitzending over de naturopathencursus (zie blz. 45 en 46) uit te stellen. - Red.

PROJUVENTUTE
ORANJE
KALENDER 1972

Kalenderactie van Pro Juventute

TAL VAN KINDEREN hebben extra zorg hard nodig. Pro Juventute probeert die kinderen te helpen in hun groei naar volwassenheid, samen met de ouders. Met eerbiediging van ieders levensovertuiging.

Ook dit jaar organiseert Pro Juventute weer een kalenderactie. De zilveren jubileumkalender omvat dertien grote kleurenfoto's van leden van het Koninklijk Huis en een extra blad met foto's uit vroegere kalender. Landelijk besteladres: postbus 7101 te Amsterdam; postgiro 517400. Prijs f 4,75 plus f 1,— aan portokosten. (Men kan de Oranje-kalender ook bestellen in een op buitenlandse relaties afgestemde uitgave.)

VERHAAL OVER LIBRIUM WAS FANTASIE

ONDER HET HOOFD „Onverantwoord jongleren met librium“ vertelden wij in het septembernummer van ons maandblad het een en ander over een medisch student, Wiebe Braam, die in een opvangcentrum voor druggebruikers in het studentencentrum Uilenstede te Amstelveen librium zou hebben geleverd.

Naar ons thans is gebleken berust dit verhaal van a tot z op fantasie. De student had in een gesprek met een verslaggever van de Buitenveldertse Courant een en ander gefantaseerd, in de wel zeer naïeve mening verkerend, dat de verslaggever zulke dingen niet voor waar zou aannemen. Het tegendeel bleek het geval: deze vermelde in goed vertrouwen álles, met naam en toenaam.

Acupunctuur

HET IS NIET alles acupunctuur wat de klok slaat in China. Dat heeft de befaamde James Reston van de New York Times ondervonden, die in Peking Tsjoë En-lai interviewde over de Chinees-Amerikaanse betrekkingen. Hij kreeg er blindedarmonsteking. En werd geheel volgens de regelen van de kunst, maar niet volgens die van de acupunctuur, geopereerd. En met succes.

Bitter in de mond

IN HET EXPOSITIEZAALTJE bij de kruidentuin van het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem worden van tijd tot tijd tentoonstellingen gewijd aan kruiden en gewassen en hun toepassing door en betekenis voor de mens.

Een expositie die dezer dagen voor het publiek werd opengesteld, heeft betrekking op alles wat „Bitter in de mond“ is: kruiden, geneesmiddelen, dranken, gemoedsstemmingen in vele schakeringen en letterlijk tot „het bittere einde“.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonnier te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Buijter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerenden f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 48

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerenden f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

Markante facetten

HET HIAAT

door A. P. N. de Groot, arts, voorzitter
Vereniging tegen de Kwakzalverij

In het Algemeen Dagblad van bijkans een half jaar geleden lazen we: GENEESKUNDIG HOOFD-INSPECTEUR: „AANTAL ARTSEN OP DE RAND VAN KWAKZALVERIJ”.

Utrecht - De geneeskundig hoofdinspecteur dr. R. Drion gaat na of de apotheekhoudende huisarts, die jarenlang een postorderbedrijf voor luminal heeft gehad, voor de medische tuchtrechter kan worden gedaagd. Een districtsraad van de Maatschappij Geneeskunst heeft hem onlangs een tuchtmaatregel opgelegd.

Doordat ook een districtsraad aan geheimhouding is gebonden, weet Dr. Drion niet, wie de betrokken arts is. Daarover is nu overleg gaande met het hoofdbestuur van de Maatschappij. Daarna kan eventueel een onderzoek worden ingesteld.

Menige arts is ervan overtuigd, dat meer van hun collega's zich met dit soort praktijken bezig houden ook al zijn zij dan „formeel” niet ontdekt.

LUMINAL

Onlangs hebben enkele patiënten laten weten, dat zij tien jaar lang zonder recept luminal over de post hebben ontvangen. Tegen vallende ziekte. Zij ontvingen het spul zo goed als zeker van een andere arts dan de genoemde. De patiënten waren bij hun huisarts niet bekend als lijdend aan deze ziekte.

Dr. Drion zei ons gistermiddag: „Wij weten dat een aantal

artsen op de rand van kwakzalverij werkt. De moeilijkheid is dat andere artsen er geen klachten over indienen. Pas als wij meer weten, kunnen we er iets aan gaan doen”.

1 Wel (wat erg) eufemistisch voorgesteld en met het accent verkeerd gelegd: Artsen als de onderhavigen bevinden zich niet - balancerend - OP DE RAND van kwakzalverij, zij zijn er VER OVERHEEN.

2 Het moge - ogenschijnlijk - indrukwekkend lijken, dat een districtsraad van de K.N.M.G. een tuchtmaatregel oplegt, in dit geval zijn we er daarmee bij lange na nog niet.

Het delict: „postorderbedrijfje voor geneesmiddelen spelen” toch heeft véél verdere strekking dan een simpel intercollegiaal onaangenaamheidje: het is ondermijnen van het vertrouwen in de stand van de geneeskundigen IN OPTIMA FORMA en als zodanig overrijp voor behandeling door een Medisch Tuchtcollege.

3 Veeleer dan bij de districtsraad - eventueel ernaast - had een klacht moeten zijn ingediend bij de Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid en wel in diens hoedanigheid van wettelijk aangewezen klager bij een Medisch Tuchtcollege.

Dat deze weg niet is ingeslagen, wijst op een ernstig MANCO IN DE VOORLICHTING voor zover betreft de mogelijkheid ter correctie van een onaanvaardbare situatie.

De klagende arts is klaarblijkelijk onwetend geweest van het bestaan van deze - in dit geval enig juiste - manier om een ten hemel schrelende

misstand wettelijk naar behoren te doen berechten.

4 Ook de districtsraad is zich hiervan naar het zich laat aanzien, niet (voldoende) bewust geweest.

Deze raad moge dan - wat betreft bij haar aanhangige zaken - tot geheimhouding zijn verplicht, dat impliceert in het geheel niet, dat die instantie een klager niet met klem zou moeten adviseren zijn ernstige klacht (tevens) bij de Geneeskundig Inspecteur in te dienen.

De - averechtse - gang van zaken, waarbij nota bene de Geneeskundig Hoofdinspecteur moest gaan overleggen met het Hoofdbestuur van de KNMG om uit de impasse te geraken, accentueert, dat géén van beide officiële instanties deze, voor de hand liggende oplossing (bijtijds) heeft onderkend.

5 Maar een nog veel ernstiger HIAAT wordt - in feite indirect - belicht als de Geneeskundig Hoofdinspecteur verzucht:

„Wij weten, dat er een aantal artsen op de rand van kwakzalverij werkt. De moeilijkheid is, dat andere artsen er geen klachten over indienen. Pas als wij meer weten, kunnen we er iets aan doen”.

OM DEZE WEG VAN DE MINSTE WEERSTAND GAAT HET NU JUIST.

PASSIEF wordt afgewacht of er wellicht bijgeval eens een klacht binnen komt. ACTIEF kan er in feite niets gebeuren, niets doeltreffends worden ondernomen en wel door volkomen gebrek aan geschoold kader.

Aan het Staatstoezicht op de Volksgezondheid is bij de wet dwingend opgedragen handhaving van de bepalingen, neergelegd in meerdere geneeskundige wetten. Maar datzelfde Staatstoezicht wordt door de Overheid niet in staat gesteld in dezen zijn wettelijke plicht naar behoren te verrichten.

Reeds vanaf de instelling in 1865, dus meer dan een eeuw lang, is aan

VERVOLG OP BLZ. 50

deze Overheidsinstantie een apparaat onthouden - haar voor alle mogelijke andere takken van dienst wèl ter beschikking gesteld - om deze, in feite haar eigen medische wezen totaal vreemde - taak doeltreffend en systematisch gericht te volvoeren.

Tot op heden ligt de zaak zo, dat de Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid - modern opgeleid tot geneesheer - bij zijn, reeds overbelaste medische werk, ook nog werkzaamheden als rechercheur en rechtskundige moet verrichten. Werkzaamheden, waarvoor hij generlei opleiding heeft genoten en die hem, de geneesheer, volkomen niet liggen. Hij moet bovendien deze - hem onwettige - activiteiten nog opbrengen zonder hierbij directe steun te kunnen ontvangen van terzake deskundigen, om de eenvoudige reden, dat nergens bij het Staatstoezicht op de Volksgezondheid een - optimaal bemande - afdeling handhaving wetten is ondergebracht.

Het is begrijpelijk, dat tengevolge van dit ernstige hiaat van een behoorlijke taakvervulling op dit onderdeel geen sprake kan zijn en dat - mede daardoor - dit gedeelte van de Volksgezondheidszorg als een echt achtergebleven gebied moet worden gezien.

Dit is dan ook één van de belangrijkste redenen, waarom talloze kwakzalvers, die in vele gevallen zeer ernstige - soms zelfs dodelijke - fouten maken, desondanks met opgeheven hoofde frank en vrij hun malafide praktijken openlijk kunnen blijven voortzetten.

In het belang van de Volksgezondheid is het de hoogste tijd, dat dit eeuw-lange hiaat bij het Staatstoezicht eindelijk doeltreffend wordt opgevuld. De Vereniging tegen de Kwakzalverij heeft hierop reeds meermalen met klem aangedrongen. Tot dusverre - helaas, voor vele slachtoffers - echter nog als roepende in de woestijn.

A. P. N. DE GROOT

— *Ons land telt met 834 apotheken per 100.000 inwoners ruim zes apotheken en 31 drogisten. Wat het aantal apotheken betreft - dit is het laagste getal van de landen van de E.E.G.; in deze landen is het gemiddelde aantal apotheken per 100.000 inwoners 47.*

Het buitenland kent overigens niet ons stelsel van de apotheekhoudende geneeskundigen.

Van de Moosdijk failliet - maar nog brutaal als de beul

WILLEM VAN DE MOOSDIJK te Casteren is eind oktober failliet verklaard. De kruidenkwakzalver zag geen kans zijn Belgische schuldeisers te voldoen. De curator in dit faillissement, mr. C. van der Meeren Jr., heeft de ambassades van alle Westeuropese landen op de hoogte gebracht van het feit dat de kruidendokter failliet is verklaard.

Mr. Van der Meeren heeft dit gedaan omdat hij sinds zijn benoeming tot curator in dit faillissement stapels brieven uit onder meer Oostenrijk, Spanje, Frankrijk en zelfs Algerije en Senegal krijgt met aanvragen voor kruiden. Ook heeft hij diverse postwissels ontvangen met bedragen voor bestelde kruiden van Van de Moosdijk. De postwissels zullen worden teruggestuurd.

Om alle aanvragers van kruiden een brief te sturen met de mededeling dat Van de Moosdijk failliet is, is onbegonnen werk, zo heeft mr. Van der Meeren meegedeeld. Hij hoopt dat de ambassades ervoor zullen zorgen dat de inwoners van de desbetreffende landen op de hoogte worden gebracht.

Het faillissement, dat door de president van de arrondissementsrechtbank te Den Bosch is uitgesproken, is aangevraagd door de Eindhovense advocaat mr. M. Athmer, in opdracht van een tiental Belgen. Zij hebben grote bedragen aan schadevergoeding van de kruidendokter geëist. Op de kwitanties die de Belgen hadden gekregen na betaling voor ontvangen kruiden stond dat geld zou worden terugbetaald indien het resultaat uit zou blijven.

Ditmaal geen regeling

NOCH VAN DE MOOSDIJK, noch zijn advocaat mr. N. van Bakel, zijn op de zitting van de arrondissementsrechtbank in Den Bosch verschenen. In vroegere gevallen, waarbij ook al eens het faillissement van de kruidendokter is gevraagd verschenen zij wel en werd steeds een regeling getroffen. Eerdere vorderingen van ontevreden Belgische klanten heeft Van de Moosdijk wel betaald. Volgens mr. Van der Meeren zeker voor een bedrag van ruim een ton.

Inmiddels heeft de deurwaarder al een inventarisatierapport opgemaakt. Op de woning van Van de Moosdijk is volgens de curator een hypotheek afgesloten van ongeveer f 50.000.

Tot een mogelijke schuldeiser behoort ook transportonderneming Zuidema uit Joure. Hij heeft een verde-

ring op Van de Moosdijk in procedure van ruim f 90.000. Wegens geleden schade is Zuidema een procedure begonnen nadat een van z'n chauffeurs zonder medeweten van Zuidema kruiden voor v. d. Moosdijk Frankrijk binnen wilde smokkelen. De man werd echter enkele maanden geleden aan de Franse grens aangehouden. Zuidema, die eigenaar van de vrachtauto is, moest een boete van ongeveer 80.000 gulden betalen om het voertuig vrij te krijgen.

Van de Moosdijk: erezaak!

DE CASTERENSE KWAKZALVER heeft, aldus Het Nieuwsblad van het Zuiden (Tilburg), een fatsoenlijk proces gewild. Het is voor mij steeds een erezaak geweest om door te gaan met kruidenverkoop, maar dat is onmogelijk gebleken. Ik heb Belgische klanten een kwart miljoen terugbetaald. Nu wordt er een koe uitgemolken tot de laatste druppel. De hele zaak is opgepept. Dit is de vierde keer dat men mij failliet verklaart (bedoeld wordt: dat men een faillissement aanvraagt, red. M.v.d.K.). Dit keer is het tevens het einde. Financieel is dit faillissement niet op te lossen. Alles is in beslag genomen en de wagens liggen aan de ketting. Ik heb steeds als een eerlijk zakenman gewerkt, nooit iemand het mes op de keel gezet. Maar de acties die nu gevoerd zijn door mr. Athmer zijn niet eerlijk. Ik ben jarenlang goed geweest om dik belastinggeld te betalen. Nu gooien ze je in zee. Zo is Nederland".

Men leest het goed: de brutale kruidenhandelaar waagt het nu te spreken van de „eerlijke zakenman", die hij altijd is geweest . . .

Hij wilde niet ophouden

NAAR AANLEIDING van deze publicatie schreef de heer M. Eerenberg te Hilversum een brief aan het Tilburgse dagblad, waaraan wij o.a. het volgende ontlenen:

Na een strijd van 3 jaar is het thans zover dat het faillissement van deze zogenaamde kruidendokter is uitgesproken. Wellicht dat hierdoor een einde is gekomen aan de praktijken van deze man. Hoewel ikzelf er nog niet geheel zeker van ben. U kent mijn strijd welke ik begon in een televisie-uitzending van Willem Duys. Dit was december 1968. Het was wel mogelijk de praktijken in Nederland gestopt te krijgen, later in België maar Van de Moosdijk verplaatste zijn terrein steeds en wilde niet ophouden. Thans leest U dat de curator brieven krijgt

Grofste kwakzalverij, die we ooit kenden

VOOR AVRO's televisierubriek *Televizier* is de „opleiding“, die de NWP in Utrecht geeft voor „naturopathen“ onder de loep genomen. Als presentator trad op Fons van Westerloo. Dr. L. F. Bakker te Voorburg, bekend door zijn voortreffelijke proefschrift „Kwakzalverij en onbevoegd uitoefenen der geneeskunst“ gaf commentaar op deze opleiding. Zijn eindoordeel was vernietigend: Dit is kwakzalverij, de grofste kwakzalverij, die we ooit in Nederland gekend hebben.

DE KIJKER KREEG eerst enige beelden te zien uit het zaaltje, waar de zaterdagse cursus voor de naturopathen wordt gegeven. Je hoorde een jongeman verklaren tot de televisieverslaggever: . . . „dat is bewezen, dat je ze met kruiden kunt genezen“ . . .

Waaruit bestond deze groep cursisten? Er was een huisvrouw bij, een jonge loodgieter, een kantoorbediende, verder een verpleegster. Ook een paar heren van middelbare leeftijd zag men in de volle, en naar de draaiende luchtschoepen te oordelen warme zaal.

De wet geeft een eenvoudiger naam voor deze zaken, vulde Fons v. Westerloo aan, nadat de kijker zo wat klanken over natuurlijke geneesmiddelen en naturopathie had opgevangen. En wel: kwakzalverij.

Colleges voor leken

DE HEER Van der Plaats, de alomtegenwoordige directeur van de NWP, ontbrak ook niet om zijn visie te geven over dit „college voor volslagen leken“, zoals Van Westerloo het noemde. De Nederlandse arts, aldus de heer Van der Plaats kent geen acu-

punctuur, geen osteopathie, geen enkele natuur- en volksgeneeswijze, geen iriscopie, geneeswijzen, die in het buitenland wel door artsen worden toegepast, aldus de heer Van der Plaats.

Een van de cursisten, een dame verklaart: Ik ben gewoon huisvrouw, soms help ik wel eens met de handen.

Een heer van middelbare leeftijd, uit zich voorzichtig voor de microfoon: Ik wou er gewoon wat meer van weten. Als het toegelaten wordt . . .

Een ander heeft het over „de beste methode om een mens te genezen“.

Er zijn, constateert Van Westerloo, opvallend veel jongeren, die voor dertig gulden in de maand deze zaterdagse cursus volgen.

De heer Van der Plaats: Iedereen kan de opleiding volgen. Een zeker niveau moet worden bereikt en daarom is een middelbare opleiding als voorwaarde gesteld.

„Wat bedenkingen“

DE PRESENTATOR laat daarop de jonge loodgieter in het beeld verschijnen. Daarna volgt een van de weinige artsen, die, aldus Avro's *Televizier*,

Niet rimpelloos

DE COMMISSIE tot handhaving van de Nederlandse code voor het reclamewezen ontving in 1970 slechts 25 klachten over vermeende schendingen van de reclamecode. Daaronder was een klacht over advertenties voor een huidpreparaat. Deze klacht werd door de Commissie voor ontvankelijk verklaard.

Het ging om een middel dat rimpels voorgoed zou doen verdwijnen. De adverteerder werd hierover nader aan de tand gevoeld, waarbij bleek dat hij zijn beweringen in geen enkel opzicht aannemelijk kon maken.

geneigd zijn aan deze cursussen hun medewerking te verlenen. Dokter D. Brussaard uit Utrecht, die les in anatomie geeft, legt voor de microfoon uit, dat hij er geen gevaar in ziet. Al maakt hij het voorbehoud: Het hangt af van de organisatie. Er zitten wat bedenkingen aan. Als men als arts afgestudeerd is heeft men meer bevoegdheden dan deze mensen als heilpraktiker. Ze mogen bijvoorbeeld geen gynaecologische ingrepen doen.

Commentaar van dr. L. F. Bakker: Dat is nog helemaal niet aan de orde, dat deze mensen bevoegdheden zouden hebben! Ik begrijp niet, hoe collega Brussaard dat kan zeggen!

Dokter Brussaard echter vindt dat het (de cursisten) mensen zijn, die bevoegdheden hebben over talenten, speciale gaven te beschikken, die de enkel maar studerende mist.

Speciale gaven?

OVER DEZE BOUDE uitlating werd eveneens het oordeel van dr. Bakker gevraagd.

— Speciale gaven? aldus de heer Bakker. Van welke kwaliteit zijn die gaven? Ze moeten de cursus nog volgen! De huisvrouw zal een voortreffelijke huisvrouw, de loodgieter een voortreffelijke loodgieter, maar

Er komen nog een paar figuren in het beeld: de jonge loodgieter constateert dat de huisartsen geen tijd meer hebben, koffertje dicht - en weg zijn ze.

Een andere cursist vult aan: Bij ons gaat het om de zieke. Je moet het in het geheel bekijken.

Dokter Brussaard doet ook nog een bescheiden duit in het zakje: Geen enkele methode is zaligmakend. Als men bij een andere methode geneest, waarom dan niet?

Antwoordt dr. Bakker: Moeten we dan naar de naturopathie? Dat is kwakzalverij, de grofste kwakzalverij die we ooit in Nederland gekend hebben.

VAN DE MOOSDIJK FAILLIET VERKLAARD

VERVOLG VAN BLZ. 50

uit Oostenrijk, Spanje, Frankrijk, Algerije en zelfs Senegal. Hij is vindingrijk genoeg en wat ons thans weer te wachten staat blijft een raadsel.

Geloof U niet dat mijn strijd tegen deze man een persoonlijke kwestie was. Ik ken de man geheel niet; alleen van de foto's en zijn uitspraken. Ook thans doet hij in Uw blad weer uitspraken die een „zielige“ indruk maken. Er zouden mensen kunnen zijn die nu medelijden krijgen wanneer hij verklaart

„ik heb steeds als een eerlijk zakenman gewerkt en nooit iemand het mes op de keel gezet“.

Dan moet men hier in de dossiers van 3 jaren eens komen neuzen en zien welk een verdriet en onheil hij heeft aangericht. Ik geef U graag een klein voorbeeld en dit is van recente datum.

Het is een brief van een Pastoor die in zijn Parochie een schrijnend geval heeft en schrijft

„de man was lijdende aan kanker aan de lever en wilde beslist naar Casteren. De familie deed dit en ging met hem. Van de Moosdijk zag de man (een wrak) en zei hem wel even te zullen genezen met een speciaal pak kruiden.

Kosten waren 180.000 francs; dit is meer dan 13.000 gulden. De familie leende het geld. Veertien dagen later was de man overleden en de familie zit voor dit bedrag in de schuld.“

Dit is één geval; U kunt er in mijn dossiers nog velen vinden, aldus de heer Eerenberg.

• Het totaal van de vorderingen in dit faillissement zou een miljoen belopen. Van de Moosdijk heeft een advertentieschuld van een ton.

Wij wensen onze leden en lezers
prettige Kerstdagen en een
gelukkig en voorspoedig

1972

BESTUUR VERENIGING
TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE MAANDBLAD
TEGEN DE KWAKZALVERIJ

Carolus Vleugels stond weer terecht

„DEZE VERDACHTTE IS een reiziger in andermans misere. De mensen werden door hem met het botte mes gevild. Het is godgeklaagd wat hij anderen aandeed." In deze niet mis te verstane bewoordingen gaf de officier van justitie mr. Th. Lebret tijdens de zitting van het Oostburgse kantonrecht zijn oordeel over de Belgische kwakzalver Carolus Vleugels (alias prof. Wings) uit Brasschaat.

De zevenenvijftigjarige handelsreiziger heeft de minder vleiende opmerkingen die aan zijn adres werden geuit en de eis van f 1500 boete niet kunnen aanhoren". Hij was te nerveus om hier heen te komen," zo legde zijn advocaat mr. H. J. Q. Tichelman uit.

De Belg oefende, vertelt de Prov. Zeeuwse Courant, al geruime tijd zijn praktijken uit in een zaaltje van hotel „Du Commerce" te Oostburg. Een politie-inval op maandagmorgen 22 maart maakte er een einde aan. V. had een „drukbeklant zaakje". Op het moment dat de drie politiemannen hem tijdens zijn „spreekuur" betrapten, zaten ongeveer veertig mensen op hun beurt te wachten.

Behalve een zogenaamd pendel-apparaatje (een kettinkje met aan het uiteinde een stalen bol) werden nog wat pillen en een flesje vloeistof in beslag genomen. Tegenover de politie verklaarde V. later, dat de pillen en het drankje alleen maar voor eigen ge-

bruik waren. Hij zei bovendien tijdens zijn „spreekuur" geen gebruik gemaakt te hebben van zijn pendel-apparaat. De Belg had Oostburg als werkterrein uitgekozen, omdat hij vond dat de Nederlandse justitie soepeler is dan de Belgische.

UIT VERSCHILLENDE VERKLARINGEN achtte de officier minstens drie gevallen van „kwakzalverij" bewezen. Volgens mr. Lebret had de verdachte bij sommige van zijn patiënten die met neusklachten rondliepen, honderd Belgische francs geïnd, om alleen maar even naar hun neus te kijken.

De raadsman gaf dit volmondig toe. Niet bewezen was, aldus meende de raadsman van de Belg, dat V. het pendelapparaat tijdens zijn werkzaamheden in Oostburg had gebruikt. „Hij zal dat wel eens gedaan hebben, maar hier niet."

De officier van justitie zei bij zijn eis rekening te houden met het feit, dat V. al eens eerder in Zeeuwsch-Vlaanderen voor dergelijke praktijken was aangehouden. „Ik wil nu een duidelijke waarschuwing laten klinken." Wat dit laatste betreft zei mr. Tichelman nog: „dat zal niet meer nodig zijn. Hij gaat zich in Duitsland vestigen, waar de praktijken van de verdachte wel geoorloofd zijn. Ik hoop dat hiermee rekening wordt gehouden. Mijn cliënt heeft er hier meer dan genoeg van."

Martien zal U vertellen wat 1972 gaat bieden!

PARAGNOST MARTIEN van Bergen, een nieuw licht in de duistere occulte wereld laat zijn lampje schijnen over het nieuwe jaar. Het dagblad De Gelderlander toog naar Elst, waar Martien goedgunstig zijn voorspelling voor 1972 opschreef. Wij veroorloven ons dit blijk van vooruitschouwen hieronder af te drukken.

„De eerste maand van nieuwe jaar zal erg koud zijn en er zal in die maand zoveel sneeuw vallen dat men van een rekord zal spreken. De laag sneeuw zal een dikte hebben van ca. 25 tot 40 cm. Al met al zal januari de slechtste maand zijn van de hele winter.

In Nederland zal men vernemen dat het nieuwe kabinet op vallen staat, dit zal bekend worden voor eind 1972. Nederland zal weer veel goud weghalen op sportgebied. Nederland zal zelfs de meeste gouden plakken hebben verdiend in 1972. Prinses Beatrix zal aankondigen dat ze in verwachting is. Prins Claus zal zich onder medische behandeling moeten stellen. Ook prins Bernard zal dit jaar gaan sukken met zijn gezondheid.

Het regerende staatshoofd van Rusland zal in 1972 worden afgezet. Rusland zal in de ruimtevaart een succes boeken waarover de mensen nog weten zullen spreken. In Amerika zal een belangrijk persoon worden vermoord door een groep die tegen de oorlog in Vietnam is. Frankrijk zal een ernstige crisis meemaken, waar de gehele economie mee gemoeid is. In de wereld zal de zo gevreesde ziekte, kanker, hand over hand toenemen.

In Duitsland zal een groot trein- of vliegtuigongeluk in de onmiddellijke omgeving van München plaatsvinden. De oorzaak daarvan is mij onbekend. In Zweden zal men nog meer met de seks schermen om dat naar andere landen te doen overslaan. Maar wij Nederlanders zijn nuchter en blijven dat ook."

Aldus Martien, de paragnost van Elst, Overbetuwe.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-Président Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Buiters, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,-; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 52

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,-;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.